

1835-24

B 84641

1835/24

БОЛГАРСКА

Г Р А М М А Т И К А .

Сѣга

ПЕРВО СОЧИНѢНА.

Отъ Небѣта П. П. сѣшаго ѣзз свлцѣнныа бѣители
Рылскіа, за оупотреблѣніе на Славеноболгарскитѣ
оучилица, а на свѣтъз ѣздана бѣтз люборѣднытѣ
предстоѣтели за Болгарското просвѣщеніе.

Г. братіа Мвстакѣви,

Житѣли Бѣкорѣшкіа, сз ѣждивѣніе то на-бѣщо то но-
вососта́клено вз Габрово оучилицѣ.

Вз Крагдѣвцѣ

Оуъ Внѣжеско-Сервской Типографіи,

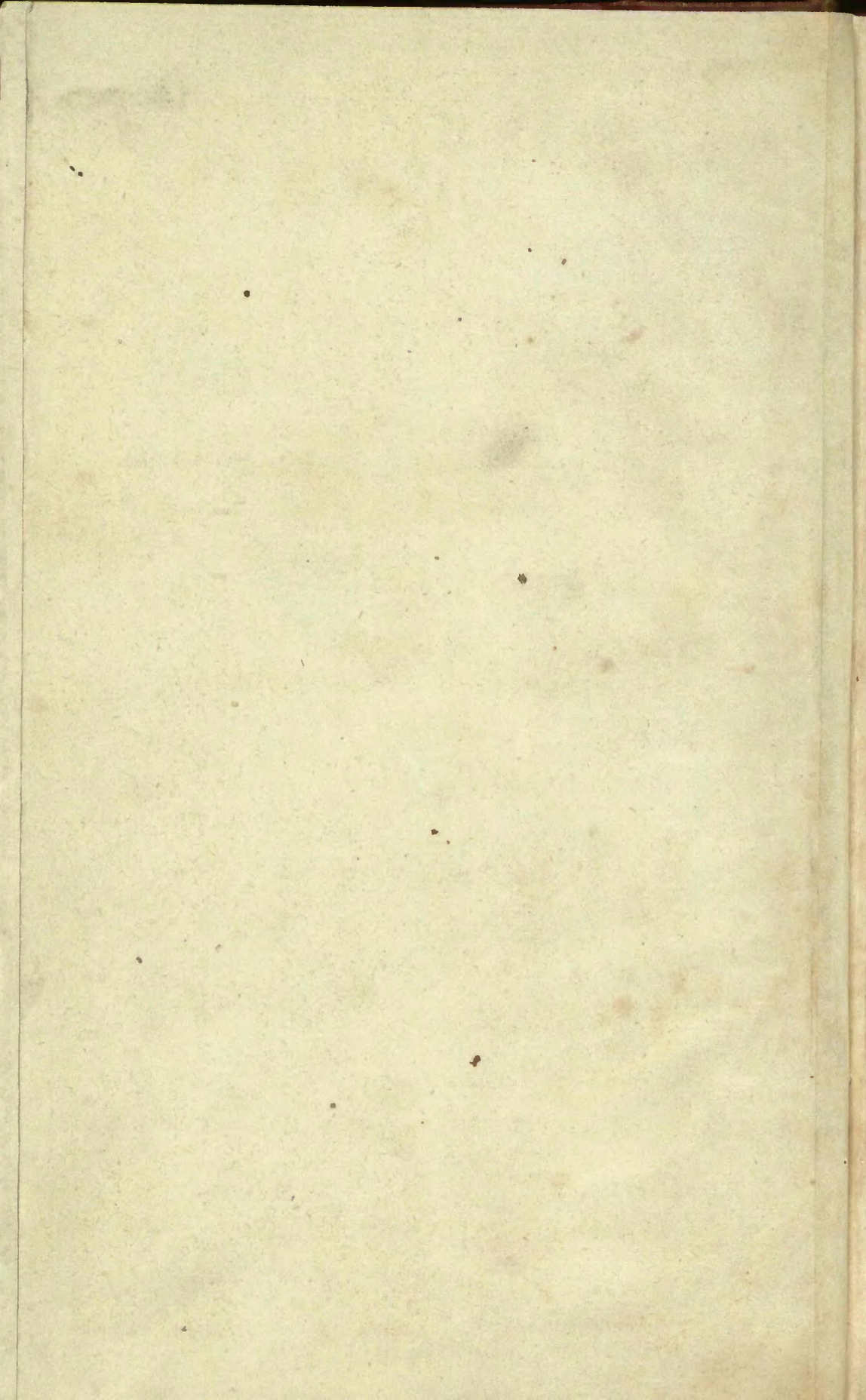
1835.

ПРОВЕРКА
2004

17395/
51

48

48

щото сте предвсмотръли че до сегà на̀шите
 соотечественници не сà познавали ко̀а ѣ бы-
 ла прич̀ната на непросвѣщенїе то, и защо ѣ
 требвало по̀напредъ да се оустро̀ватъ
 оуч̀лища а̀ по̀ томъ цѣркки и монастыр̀.
 По̀напредъ да се напечататъ на на̀шиятъ
 Български я̀зыкъ потрібните за оуч̀енїе то
 кнїги, а̀ послѣ кѣтхїи и нѡвыи закѣтъ, (или
 по речѣнномъ, и сїхъ подоваше творїти и
 ѡнѣхъ неоставати). Защото как̀а полза
 принесо̀ха до сегà тїа превѣдены кнїги на
 Българскїятъ я̀зыкъ, ко̀ато и на свѡйатъ я̀-
 зыкъ незна̀тъ да ги проч̀татъ на̀шите
 бѣдни єдиноплемѣнни; свѣщенно то євангелїе,
 и на Славѣнскїятъ я̀зыкъ се разумѣва, ко̀й
 то мѡже да мѡ разумѣе разуматъ, а̀ нищо
 не мѡже да разумѣе ѡнзи (ѡсвѣнь єдны рѣчи)
 въ него, ко̀й то не мѡже да мѡ вникне въ ра-
 зуматъ, ако и да ѣ превѣдено на бѣшинь-
 атъ мѡ прѡстъ я̀зыкъ. Защото разумѣнїе
 на-єдно списанїе не стои въ прѡстыте или въ
 Славѣнските рѣчи, а̀ найпаче на-такїва кнї-
 ги щото йматъ высоки и глѡбоки разумы,
 но трѣбува да йма нѣкой ѡнов̀а худѡжество,
 съ ко̀е то се постига разумѣнїе то на-всѣкое
 списанїе на єдинъ ко̀й былъ я̀зыкъ. Защото
 и папагали те произвѡсатъ нѣкои рѣчи ко̀й то

оучилища та равно колкото и църквите. (Но ако ви рече кой и по много не ви погрѣшилъ защото богомолство то може въ нѣжда и на поляна та, и въ пѣстына та, и въ къща та и на всако друго мѣсто, да се соверши, каквото що се говори, на всакомъ мѣстѣ владычество его, но оучение то не може да се оучи на поляна, нити въ гора, нито въ пѣстына, но токмо въ училище то), и направиха се довано училища по Болгаріа та, но още не могатъ сиромаси те да познатъ, ако и да гледатъ дованы примѣры отъ другите народы, защо псалтире те и часослови те не са школки книги, но църковны, и оустановлены са за богомолство въ църквите, а не за оучение во училища та, и не могатъ и сами още да се оусѣтаатъ. За кой конецъ праватъ тѣа училища съ тако големи иждивенія. И защо на училище то не е намерение то да е мучилище да мучи малолѣтныи и мѣлкій възрастъ дѣтскій, но да имъ подаде ръководство ко истинно то просвѣщеніе, за да познатъ и себе, и бога и христіански те и чловѣчески те должности, и да могатъ да проумѣватъ по време и тѣа недовопонѣтны свѣщенны книги, съ кой то се мучатъ (или подобре

да речемъ мѹчатъ ги оучители те и роди-
тели те) безъ никакка полза като едиѹ па-
пагали въ младыатъ си и недозрѣваютьъ бѹз-
растъ. Таа истина, говоримъ, познали сте
вѣ; и за това настоявате да се напечататъ
пѣрво оучилищни те книги, съ кой то могатъ
да се просвѣтатъ и предвготватъ наши те
единоплеменни и за дрѹги що се касатъ до
православна та наша вѣра, и до христѣански
те дѹлжности, и до дрѹги потребни въ че-
ловѣческѣятъ живѹтъ знанѣа. Того ради (за-
що то починате мѹдро и основателно дѣло
то) ще да остане вашето име безсмертно
въ Болгарското потомство. И велегласны те
похваля, благодарности благословенѣа, и про-
щаванѣа що ще да прѣимате отъ нѣжно то
наше юношество, ще да бѹде повѹжденѣе и на
дрѹги любоворѹдни да послѣдѹватъ вашѣятъ
дѹбръ и богоѹгоденъ примѣръ, и да благо-
дѣтелствѹватъ и онѣ на свой те единопле-
менни, кой съ каквѹто ѣ възмѹженъ. Прии-
мите прочее тихимъ ѹкомъ и благосклон-
нымъ сѣрдцемъ сѣй малый мой трѹдъ по вѣ-
шемѹ благѹмѹ желанѣю, когѹ то сочинѣхъ съ
вашето предстоанѣе, и приносимъ го вамъ
и на сѣчки те наши любѣзны единоплемен-
ни Болгари, да се не осѹдимъ съ лѣни-

ВЫАТЪ СВАНГЕЛСКІЙ ОНЪ РАВЪ, ШОТО Ё
ЗАКОПАЛЪ ТАЛАНТЪ ГОСПОДИНА СВОЕГО ВЪ ЗЕМ-
ЛЮ. КОЙТО И ЖЕЛАА ВАМЪ ВСАКАГО БЛА-
ГОПОЛУЧІА И ДОЛГОДЕНСТВІА, ПРЕВЫКАЮ СЪ
ПОЧИТАНІЕМЪ.

ВАШЕГО ПОЧИТАЕМАГО МИ БЛАГОРОДІА.

ОУСЕРДНѢЙШІЙ ДОВОЖЕЛАТЕЛЬ.

ВЪ БУКОРЕЩЪ

СОЧИНІТЕЛЬ.

10. СЕПТЕМВР. 1834.

ФІЛОЛОГІЧЕСКО

ПРЕДВЪДОМЛЕНІЄ

За Славеннобългарска та Грамматика.

Честолібіє то є єднà голѣма добродѣтель за єдинъ народъ, и особно за всàкаго челоуѣка, зашто сз него се придобыватъ сѣкаквы добры кѣши. И понѣже товà честолібіє начнало є да произникнѣва въ настоàщій вѣкъ и въ нàше то прелюбѣзно отѣчество, като нѣкой сладковонный крѣнъ отъ тѣрніа и оудоліа, и показува се каквò ще процвѣти прочее цвѣтъ благовоненъ междѣ сѣчки те почти нàши соотѣчественници, който са започели да оттрѣшатъ доаговременный сонъ на невѣжество то и помрѣніє то отъ свой те очи, и да оусколатъ потребни те средства за истинно то просвѣщеніє, Зашто спѣшатъ до вообразатъ безобразіє то на-Българскіа языкъ, да бы возмоган по времени да се наслаждаватъ и на-

пѣватъ сладки и не мѣтны воды отъ своите, а не отъ чѣжди те истѣчницы, какъ бѣто са правили до сегашно то време. За то и любоворѣдни те предстоатели не отлагатъ време да восприматъ най прилични те и потребни те за това дѣло средства, чрезъ които може да се ождидае и постигне желаемый конецъ, и да се оумножи похвало то честолѣбие и въ оныя л Болгарски души, които до денешенъ день не са мѣ знали ни името. Они, говоримъ, прилѣжатъ да се преведатъ добраны книги потребны на материятъ нашъ языкъ, чрезъ които може да се распространѣ оученіе то въ сичко то наше отечество, но сички те тѣя книги и преводи, трѣбва да се оутверждаватъ и основѣватъ на некое добро основаніе. Того ради за да вѣде това дѣло добро и основательно, трѣбва да се започне какъ то трѣбва, и отъ дѣто трѣбва. Всакомъ ѣ прочее извѣстно, защо пишемый языкъ има своѣ то основаніе на грамматически те правила. И понеже никой языкъ не може да приима своѣ то благообразіе и исправленіе иначе, развѣ ако се не подложѣ подъ грамматически правила, того ради, като най нѣждна вещь, потребна ѣ отъ сичко най пѣрво една грамматика на нашятъ матерній и природный я-

зыкъ да бы списувалъ секой, кой каквò е въз-
 мóженъ, на свóйатъ ѱзыкъ по прáвила та на-
 єднà ѳвща, а не помѣстна граммáтика, ѳтъ
 коáто не происхòди дрýго нищо, тóкмо без-
 полéзное крѣкѣваніе (порицáніе). Ъкнò е прѳ-
 чее всáкомъ, защѳ е потрѣвна єднà ѳвща грам-
 мáтика за сѣчка та Болгáрія, по коáто трѣвѳ-
 ва сѣчки да послѣдѳватъ своѳ те списáніа, а
 нє секой да писѳва по своѳ то помѣстнò про-
 изношєніе безъ нѣкакво ѳсновáніе ѳ доказá-
 телство, ѳ своѳ то тóкмо помѣстнò нарѣчїе
 да защищáва ѳ да оѳвлажáва, а чѳждò то,
 лѳшо ѳлѳ добрò безъ развѳръ да оѳкорáва
 ѳ оѳничтожáва. Но товà дѣло не е дѣло
 на-єдѳнъ человекъ, но на мнозѳна, защѳ то
 секой сáмъ, ѳлѳ по своѳ то єстѣтвенно само-
 лѳбіе не ѳщѳтѳтелно влєкѳмъ ѳ прещáлемъ, ѳ-
 лѳ саомнѣніемъ взимáемъ, ѳлѳ неразсѳднѳмъ
 къ помѣстномъ ѳтѣчествѳ своемъ лѳвлєніемъ
 ѳ предпчтєніемъ преклонáемъ, ѳлѳ за некѣ-
 жество на-разлѳчнѳ те во всáкомъ странà (дер-
 зáю рещѳ ѳ во всáкомъ градѣ ѳ селѣ) про-
 изношєніа, лєсно мѳже да се оѳклонѳ ѳтъ
 прáвѳ ѳ приискрєннѳ Болгáрскѳ ѱзыкъ, ако
 не вѳсе держáлъ всєгдà крѣпко за нєговѳятъ
 ѳстѳчнѳкъ. Ъ каквѳто не мѳже нѣкой да се
 ѳтречє защѳ Болгáрскѳ ѱзыкъ е прѳистєкалъ

като отъ нѣкой неоскѣднѣй истѣчникъ отъ Славѣнскіятъ, тѣко не мѣже ни да протикорѣчи, защо отъ нѣго трѣвѣва да прійме и своѣто исправаѣніе, и да се допѣани во своѣте недостатки. Кѣйто прѣчее иѣска да защищава и да оублажава своѣятъ полѣкстнѣй иѣзѣкъ, трѣвѣва да иѣма всегда готѣвъ нелѣженъ скидѣтель славѣнскіятъ, и твѣрдо да се держѣ за нѣго, за да не засаѣжѣва порицаѣніе то на-дрѣги те.

Ѣсть прѣчее любовѣтнѣе совзысканіе и иѣсаѣдованіе междѣ нѣкои любовслѣкци (фѣлолѣги), кѣйто начинатъ да собѣратъ и да слагатъ (да сочинѣватъ) такѣла Граммѣтика, въ коѣли оубо страна въ Болгаріа та да се говорѣи и произноси най чѣсто и приискренно Болгарскѣй иѣзѣкъ, и сѣкой ѣ свободенъ и беззабѣренъ да дадѣ пѣрко своѣто мнѣніе за то-кѣ даѣло, а по томъ по многѣхъ и различнѣхъ мнѣніѣхъ, да се оупотрѣви замышленное даѣло, и да се воведѣ дѣйствѣтельно ко оупотрѣваѣніе въ наше то новоначѣла на-просѣкѣрѣніе то ѣтчество. „Опасѣніе во говорѣи-„се во свѣщенномъ писаніи, во многѣхъ совѣтѣхъ „и ѣто ѣзъ (като ѣпредѣленъ ѣтъ ѣдно ѣвѣщество) изагаѣю ѣ томъ своѣто (крѣво илѣ прѣво) мнѣніе. ѣзъ мѣсамъ, ако да не грѣшимъ, защо Болгарскѣй иѣзѣкъ ако въ

се обчистѣлъ отъ чуждѣдѣлѣчныте рѣчи (а реченно отъ Грѣчески те и Тѣрски те) който се се крѣли въ него неощѣтѣлно за ради спрѣвѣванѣ то и смѣшенѣ то съ тѣмъ два народа, и ако въ се согласиъ некогашъ въ многоразличныте членове, и въ глаголыте, да е найвлѣженъ и приискренъ до славѣнскѣатъ отъ сѣчкитѣ дрѣги ѣзыцы който се произишли отъ него. И защо може да се найде совершѣнъ безъ никакъвъ недостатковъ по сѣчка та Болгарѣа распрѣснатъ. И никой да не може да се похвалѣ защо въ една илѣ въ дрѣга страна да се говори и произноси най чѣсто и приискренно Болгарскѣи ѣзыкъ, каквото се види отъ сабѣдѣющитѣ ѣзсабѣдоканѣа. И ако въ было възможно да се соверѣе во едина сѣчкѣю, не въ имѣлъ тогѣва потреба веке отъ никаква инозѣчна рѣчь (освѣнъ мѣло нѣкои който са ги совсѣмъ ѣзгѣвѣли Болгарѣте, илѣ и нѣматъ ги никаквы, и оупотребабватъ ги илѣ по Тѣрски илѣ по Грѣчески, който и ѣзложѣхъ на-крайатъ на-граммѣтика та, да ги глѣда сѣкой.) Защо ако една рѣчь се говори на едно мѣсто по Тѣрски, илѣ по Грѣчески (илѣ и по дрѣги нѣкой ѣзыкъ, коѣто е совсѣмъ мѣло) на дрѣго мѣсто нахѣждашъ тѣмъ ѣстатѣ рѣчь да се говори чѣсто Болгарски. И на

това̀ исто̀ то̀ мѣсто̀ па̀кѝ гдѣ̀то̀ сѐ гово̀рѝ е́д-
на̀ та̀ рѣчь̀ чи́сто̀ по̀ Бо̀лгарскѝ, та̀мо̀ на̀мѣрѣ-
вашъ̀ па̀ дрѹга̀ по̀ Тѹрскѝ и́лѝ по̀ Гре́ческѝ,
(и́лѝ по̀ дрѹгѝ не́кой̀ я́зыкъ̀). Ка̀то̀ на̀ при-
мѣрѣ̀, де́то̀ гово̀ратъ̀ мѣрдикенъ̀ лѣ̀ствица̀ та̀
(стѣ̀ла̀ба̀ та̀) та̀мо̀ гово̀ратъ̀ но̀жница̀ ка̀ниа̀ та̀.
А̀ де́то̀ гово̀ратъ̀ го̀здеѝ (то̀ е́сть̀ гво̀здъ̀)
ѣ̀ксѣратъ̀, (и́лѝ па̀ламаръ̀, и́лѝ пиронъ̀, по̀ дрѹ-
гѝ мѣста̀) та̀мо̀ гово̀ратъ̀ ю̀рдѣ̀чка̀ па̀тица̀-
та̀ (въ̀ ко̀кто̀ рѣчь̀ па̀тица̀, ка̀то̀ и́звѣдишъ̀
о̀тъ̀ пѣ̀ркыатъ̀ сло̀гъ̀ а̀, о̀ста̀ва̀ чи́сто̀ Сла̀вѣ̀нско̀
рече́ниѐ птѣ̀ца̀, о̀бщо̀ то̀ на̀сѣ̀чкѝ тѐ птѣ̀цы̀ и́-
мѐ. А̀ дрѹгѝ гово̀ратъ̀ ша̀тица̀, при́личнѣ̀ па̀-
кѝ о̀тъ̀ ша̀таю̀са̀, и́лѝ о̀тъ̀ про̀сто̀ то̀ рече́ниѐ
шѐтамсѐ, за̀що̀то̀ и́ ша̀тица̀ та̀ та̀ка̀ не́ка̀кко̀
ша̀та̀ета̀ въ̀ хо̀денѣ̀ то̀ сѝ.) На̀ дрѹго̀ мѣ̀сто̀
па̀кѝ гово̀ратъ̀ зи́дъ̀ (о̀тъ̀ зи́ждѹ̀ сла̀в. при-
ли́чнѣ̀), на̀ дрѹго̀ стѣ̀на̀, по̀ Сла̀вѣ̀нскѝ, а̀ на̀
дрѹго̀ двѣ̀рѣ̀. На̀ дрѹго̀ дано̀, а̀ на̀дрѹго̀
ѣ̀га̀, а̀ на̀ дрѹго̀ вѣ̀ла̀кѝ. Та̀ко̀ и́ са̀ѣ̀дѹ̀ющи-
тѐ, про̀зоре́цъ̀ и́ пѣ̀нджѐра̀, вре́тищѐ и́ чѣ̀ва̀лъ̀,
ма̀ша̀ и́ дѣ̀ла̀въ̀, са̀джакъ̀ и́ перѣ̀сѣ̀га̀, о̀джа̀къ̀
и́ ко̀мѣ̀нъ̀, оу̀здѣ̀ и́ ге́мъ̀, подрѹ̀мичѐ и́ ла̀ѝ
кѹ̀чка̀, о̀гла̀къ̀ (и́лѝ о̀гла̀вни́къ̀) и́ ю̀ла̀рѣ̀, ка̀-
пѹ̀ны̀ и́ тере́зѝ, ма̀стѝло̀ и́ мѹ̀рикѣ̀нъ̀, ка̀ла̀-
ма̀рѣ̀ и́ ди́кѣ̀тъ̀, ко̀жѹ̀хъ̀ и́ кю̀ркъ̀, зѣ̀рца̀ла̀
(о̀тъ̀ зѐрца̀ло̀) и́ о̀чѝла̀, на̀о̀чѝла̀ (о̀тъ̀ о̀чѝ) и́

гїозаѣцы. Рака (негли ѡтѣ рака слаб.) и дѣ-
 лапѣ и іокаѣкѣ, плѣтѣ и чїтѣ, лѣвенїца и
 карпѣсѣ, (а дрѣги злоупотребїтєано дїна, но
 дїна по Славѣнски значи пѣпонѣ) папѣцы и
 чѣхан (а по дрѣги мѣстѣ црѣвѣ, коѣто се на-
 хѡжда и въ Іоаннѣ Ѣкзархѣ Бѡгарскомѣ на
 стран. 105 подѣ примѣч. 57 тако. Сапогѣ —
 (толковано чревѣ), вѡтѣши и чїзмы, лївада
 и чаїрѣ, ѡдрѣ и крѣвѣтѣ (кѣрѣтѣ) ковчѣгѣ
 и сендѣкѣ, котѣлѣ-мѣдникѣ и вакѣрѣ, каѣнѣ
 и пѣпѡнѣ и пѣпешѣ, пѣжолѣ (прилїчнѣ ѡтѣ
 Славѣнскїатѣ: пѡлазю-пѡлазолѣ-пѣлазолѣ-пѣжолѣ)
 пѣжѡкѣ-пїжѡкѣ-пѣлѣжѡкѣ, и ѡхалѣ, и мѣлѣ,
 и рѡжко, и шѣлангѡсѣ, вѡвѣ и ваклѣ, ремѣнѣ-
 ремїкѣ и кайшѣ, тѣте-тѣнко и бава, вѣрѣ
 и кирѣчѣ, гаѣпавѣ и адѣжамїа, ѣлѣнѣ и рогѣчѣ,
 вѣглѣнѣ-вѣглища и кюмѣрѣ, ѡгнїло-ѡгнїво и
 чакмѣкѣ, разсѡлѣ-пресѡлѣ и армѣа, свѣрѣделѣ и
 вѣргїа и тикїжникѣ, топѡрѣ и валтѣкѣ, ск-
 кїра и вѣрдѣа и валтїа, зѣвгѣрѣ и чїфтѣ,
 кнїга и хартїа, стѣкло и сѣрѣа, каячѣрка-
 каячѣлка, и вѣрка, катѣнецѣ и кѣфѣрѣ, каячѣ
 и анахтѣрѣ, стѡлѣ и скѣмлѣ, свѣшникѣ-скѣтїл-
 никѣ и шамдѣнѣ, рѣжѣнѣ и шїшѣ, колѣкѣ и
 самѣнѣ, колѡ-колѣло-тѣркѣло (ѡтѣ тѣркѣламѣ)
 и тѣкерѣкѣ, трѣпѣза и софрѣ, колѣрѣ и ара-
 бадѣа, рѣло и демѣлѣгѣ, гѣмнѡ и хармѣнѣ,

пáвти и чапράзи и пéтала, паóча и пéтало,
 сала́та мару́лы и вардо́квы, рдо́кка и ре́па,
 — о́вѣдз и рѣчо́кз, за́говездны и покаа́ды и за-
 по́шка, пѣкралі́ды и попадѣ́н, шѣвз и дикѣ́шз,
 лю́дски и чѣ́жды, и дрѣ́ги таки́ва мно́гое мно́-
 жество. И въ глаго́лы те подо́внѣ, е́днѣ го-
 во́ратз чѣ́вамз, дрѣ́ги ка́рднмз, дрѣ́ги па́-
 знмз, е́днѣ о́вѣдѣ́вамз, дрѣ́ги рѣ́чамз, та́ко
 и гово́рнмз, хо́ратмз, хо́ртѣ́вамз, ско́рѣ́вамз,
 вре́кнмз, весе́днмз, ско́рнмз, пѣ́вамз и по-
 пѣ́ржамз, и въ нарѣ́чїа та вѣ́ро и стрѣ́кно,
 ско́ро и вѣ́рже и чѣ́врѣ́сто, и дрѣ́ги таки́ва
 мно́гое мно́жество, що́ то мо́же се́кой любо-
 пы́тенз да вѣ́ди въ и́зыкатз. А́ дрѣ́ги па́-
 ки рѣ́чи въ то́ва и́сто то произноше́нїе оу́по-
 трева́бватсе въ разлї́ченз рѣ́звмз. Като н.
 п. глаго́лз чѣ́вамз, не́каде се оу́потрева́ва за
 стре́гѣ (φυλάττω) а́ не́каде за са́мшѣ (αἰέω
 чѣ́емз) та́ко и, не мо́жехз да го затече́мз та́-
 мо, дрѣ́ги, не мо́жохз да го свѣ́римз та́мо,
 та́ко и, днѣ́сь ще да же́натз нї́вата, ка́кѣсто
 ще да жнѣ́тз, и дрѣ́ги таки́ва мно́го. Ко́л-
 ко ѣ́ проче́е разлї́чїе междѣ́ да го затече́мз
 и да го свѣ́римз, и междѣ́ ще же́натз, и ще
 жнѣ́тз! се́кой мо́же да позна́е. Та́ко за раз-
 лї́чїе то на-речї́и те Бо́лгарски, и́ли Грече́ски, и́-
 ли Тѣ́рски, и́ли дрѣ́ги не́кон. А́ за о́нїа рѣ́-

чи що се вожемъ сички те по Български го-
 вóратъ, що да речемъ, не знамъ! ѿднѣ ако го-
 вóратъ ще да йда, дрѹги говóратъ ще да
 йда, дрѹги ке да йдемъ, дрѹги че да й-
 демъ, дрѹги ша да йда, дрѹги ша да йда,
 дрѹги жда йда. ѿднѣ некю, дрѹги некемъ,
 дрѹги нечемъ, дрѹги не шемъ, дрѹги нища,
 дрѹги не ща (а дрѹги паки нѣща вѣщи те, та
 пра̀уцата, говóратъ) ѿднѣ ако вѣкатъ кнѣ-
 га, дрѹги вѣкатъ кинѣга, ѿднѣ тресемъ, дрѹ-
 ги тѣрсимъ, ѿднѣ тра́симъ, дрѹги тра́жимъ,
 дрѹги тѣрса, ѿднѣ влáжимъ дрѹги мѣрсимъ,
 ѿднѣ дойдѣ, дрѹги додѣ, ѿднѣ ще доди (вмѣ-
 сто ще дойде) ѿднѣ додѣ (то ѣсть до гдѣ)
 а дрѹги дордѣ, дрѹги доклѣ, дрѹги докáдъ.
 ѿднѣ кáмень, дрѹги кáмакъ, дрѹги кáмикъ.
 ѿднѣ петóкъ, дрѹги пѣтокъ, дрѹги пѣтакъ.
 ѿднѣ песóкъ, дрѹги пáсакъ. ѿднѣ ха́евъ,
 дрѹги лѣпъ, дрѹги лáпъ. ѿднѣ лáкаты нó-
 котъ, дрѹги лáкеты некетъ. ѿднѣ развóй,
 дрѹги стáнъ. ѿднѣ свѣшь, дрѹги свѣка. ѿд-
 нѣ змиà, дрѹги замà. ѿднѣ човѣкъ, дрѹги
 чиаáкъ, дрѹги чѹлаáкъ, дрѹги чо́екъ. ѿднѣ
 мѣсець, дрѹги мѣсечина. Та́ко ѣ къ глаголы-
 те, ѿднѣ говóратъ хóда, дрѹги хóде, дрѹги
 хóднимъ. ѿднѣ тѣрчímъ, дрѹги тѣрче, дрѹ-
 ги тичамъ. И дрѹги такѣва много, който

да не ѿзчисляваме сѣчки те наредъ, защо не-
щѣ да ни постигне време. Тѣка ѣ прочее до-
стоѣнно да се пожалимъ съ негодователенъ
гласъ, ѿ да речемъ тако. О ѿзыче развра-
щеннѣ ѿ невоздѣржнѣ! да ли ще ѿмѣ ѿ въ
дрѣги нѣкой ѿзыкъ тоако развращеніе ѿ не-
согласіе! отъ предизложенни те прочее примѣ-
ри, може да види сѣкой колкоа ѿспорченѣ
рѣчи те ѿ въ произношеніе то, ѿ въ ѡкончані-
а та, ѿ въ ѡксіи те, коѣ то нѣма въ нѣкой ѿ-
зыкъ. Но ще да рече нѣкой защо съ това
трѣбѣва да се похвалиме защо ни ѣ богѣтъ
ѿ многообразенъ ѿзыкѣ, а не да сме оубор-
ни. Това не ѣ богѣтство но развращеніе на-
ѿзыкѣтъ. И коа ни ѣ нѣжда да ѿскаме да
защитаваме тоако развращеніа на-ѿзыкѣтъ
ни, ѿ да подтврждаваме рѣчи ѿспорченѣ ѿ
ѿноазычны; не ѣ ли подобро да приажа-
ваме всѣкъ по снаж своѣи да ѡтвѣгнѣваме
отъ поврежденнѣ те ѿ ѿспорченѣ те произно-
шеніа: що ще да пишемѣ нѣща, не ѣ ли по-
добро вѣщи: що ще да пишемѣ кинѣга, не ѣ
ли подобро ѿ поправо кнѣга; ѿ що ще да
пишемѣ камакъ, не ѣ ли поправо камень;
тако ѿ пѣсакъ пѣсокъ, ѿ пѣтакъ пѣтокъ, ѿ
лапъ хѣвъ, ѿ чилакъ челоуѣкъ, ѿ каніа нѣ-
жница, ѿ ѣксѣръ гвѣздѣ, ѿ кракъ кога, ѿ а-

нахтáрѣ каіóчь; и прóчѣм и прóчѣм; вóистиннѣ
 никогдà не вѣхѣ дерзнáѣз ѡз да внесѣмѣ вз
 моѣ списáніе илѣи вз превóдѣ таквѣмá непо-
 трѣбны рѣчи (áко и да са оупотребѣтеаны по
 нѣкои мѣстà по междѣ прóстыятѣ нарóдѣ).
 Като н. п. тѣтакси влѣесто ѡвѣе, и пóтора и
 подѣрѣ (зачóто подѣрѣ вз свѣщенно то пи-
 сáніе знáчи єднà дóбга дрѣха, óтѣ греч. πο-
 δήρης) вл, пóсаѣ и потóмѣ, и тѣи вл. тá-
 ко илѣи такà, и тѣи óнѣи вл. товà и óновà,
 и крáкѣ вл. ногà (а) (зачóто писáніе не го-
 вóри, крáкѣ моѣ стà на правотѣ, но, ногà
 моà стà на правотѣ. И, свѣзákше єгò по
 рѣкѣ и по ногѣ, à не по крáкѣ, и, совершáмѣ
 нóзѣ моѣ иáко єлѣни, и дрѣги такѣва) и ко-
 шѣмá вл. рѣза, и хамáмѣ вл. бáнѣ, и брáд-
 ва и наджáкѣ вл. сѣкѣра, и проч. и прóчѣм.
 Зачóто єдѣнѣз иáзыкѣ що се предáва нарóдѣ
 писменно, трѣвѣва да разлѣчествѣе óтѣ єв-
 щѣа що се оупотреблáва междѣ мнóжество-
 то. А áко вы рѣкаѣ нѣкой, зачóо óновà що
 се пѣше, трѣвѣва, да се пѣше по óбвѣкновѣн-

(а) Каквóто що стоѣи и вз Господѣнѣз Сапѣнóко”
 то євáнгеліе óтѣ матѣ. глакà 22 стѣхѣ 43. „Рече
 „Гдѣ на Гдà мѣ: сѣднѣи ѡдеснѣ мѣнѣ дрѣдѣ тѣрѣ
 „враговѣ те твоѣ подкрáчѣе на крáкѣ та твоѣ.

но то прѣсто произношеніе за да го разумѣ-
 ва всѣкѣй, ѿзъ мѣслимъ да се не намѣрѣва
 такѣкъ челоуѣкъ де то да не разумѣе що ще
 да се рече нога, а много мѣжатъ да се най-
 датъ де то да не разумѣатъ кракъ (защо-
 то кракъ се говори и ѡновѣ на коѣто тѣчатъ
 корѣте за бѣница та) и за то трѣбѣва да се
 предпѣтѣ нога ѡтъ кракъ, тако и каючь ѡтъ
 анахтаръ, и ѿвѣе ѡтъ тѣтакси, и рѣза ѡтъ
 кошѣла, и тако ѡтъ тѣй, и ѡрѣдъ ѡтъ рѣ-
 чѣкъ, и прѣчал. Но и да се по оудовобра-
 зумѣтеаны тѣмъ рѣчи испѣрченныте ѡтъ прѣ-
 выте, пакѣ трѣбѣва да ги ѡтмѣтаме и да
 ѡтвѣгѣаме ѡтъ нѣхъ, защо не сѣ прѣвы. И
 не ѣ ли потрѣбно да има сѣкой честомѣгѣе да
 наѣчи писаныатъ ѿзыкъ разлѣченъ ѡтъ про-
 стонарѣдныатъ; илѣ каквѣ мѣже по нѣкое вѣре-
 ме да се оуѣраси и оуравѣти ѿзыко ни, за
 да стѣне и тѣй ѣдѣнъ самѣстоѣтеленъ и и-
 спрѣкненъ ѿзыкъ, като що ѣ простогрѣческѣо и
 Рѣскѣо, нѣгли и Сѣрвскѣо; (каквѣто що напра-
 вѣха и Вѣлси те вѣ наші те времена сегѣ. Нѣх-
 нѣо ѿзыкъ макѣръ и да се состоѣ бѣлаша
 частъ ѡтъ иноѿзычны рѣчи, а ѡсѣбно ѡтъ
 Славѣнски, Грѣчески, Бѣлгарски, Рѣски и Латѣн-
 ски, и ѡтъ дрѣги нѣкои, каквѣто мѣже да
 вѣди всѣкѣй ѡтъ сѣдѣющыте рѣчи, сѣжѣнта

трѡница, свѣтлѡ трѡница. Чѣл вѣчнѣкз тѣтѣ, вѣчнѣй ѡтѣцз. Пѣтѣмѣлѣ дѡмнѣлѣ, стрѣсти госпѡдни. Зѣдѣрѣк, твѣрѣк. Рѣю, рѣй. Шѣдз, ѡдз. Вѣдѣрѣ, вѣдѣнѣе. Вѣздѣхз, вѡздѣхз. Прѣфз, прѣхз. Чѣсз, чѣсз. Тѣргз, тѡргз. Ѡвѣсз, ѡвѣсз. Гѣскѣ, гѣскѣ. Ѡтѣлѣпз, стѡлѣпз. причѣна, причѣна (вѣнѣ). Вѣновѣтз, вѣновѣнз. Врѣмѣ, врѣмѣ. Лѣнѣ, мѣсѣцз ѣлѣ лѣнѣ. Ѡцѣтз, ѡцѣтз. Ѡмѡкѣнз, смѡкѣкѣ. Мѣслѣнз, мѣсѣнна. Грѣдѣна, грѣдѣна. Трѣпз, тѣлѡ. Дѣхз, дѣхз. Вѣлѣ, вѣлѣ. Вѡѣа, вѡлѣ. Вѣстрѣвѣтѣ, вѣстрѣвѣнѣца. Тако ѣ пѣлѣпѡмѣ пѣлѣпѡмѣ, вѣлѣлѣмѣрѣлѣ вѣлѣлѣмѣрѣлѣ, вѣнѣдѣю вѣнѣдѣю. Ѣ дрѣгѣ мнѡгѡе мнѡжѣствѡ. Но сѡ вѣсѣ тѡвѣлѣ, не мѣрѣхѣ за чѣжѣстрѣннѣе тѣ рѣчѣнѣ но ѡѣсѡвѡнѣхѣ гѣнѣ ѣ ѣспрѣкѣнѣхѣ ѣзѣкѣатз сѣ сз грѣммѣтѣкѣ, ѣ прѣкѣдѡхѣ сѣчѣкѣ тѣ нѣдѣкѣ на нѣгѡ, шѡ тѡ нѣдѣнѣшнѡ тѡ врѣмѣ, ѣ ѡѣчатз ѣ прѣдѣвѣатз сѣчѣкѡ шѡ ѣ потрѣбнѡ за ѡбщѣствѣннѣатз жѣвѡтз чѣловѣчѣескѣнѣ вѡ сѡвѡнтѣ ѡѣчѣнѣнѣшѣ, шѡтѡ мѡжѣ да сѣ нарѣчѣ нѣ-сѣгѣшнѡ тѡ врѣмѣ ѣ тѡѣ ѣдѣнѣнѣ ѡтз сѣмѡстѡѡтѣлѣннѣе тѣ ѣ ѣспрѣвѣннѣе ѣзѣнѣнѣнѣ), ѣкѡ не вѣлѣхѣмѣ ѡтвѣтѣгѣлѣнѣ ѡтз тѡѡкѡ рѣзвѣрѣшѣнѣнѣлѣ. Ѣ кѡгѣтѡ вѣлѣсѣнѣ тѣ сѡсз чѣждѡ вѣшѣствѡ (тѡ ѣсть сѡ стрѣннѣе рѣчѣнѣ) прѣвѣдѡхѣ до тѡѡ стѣпѣнѣ ѣзѣкѣатз сѣ вѣ мѣлѡ врѣмѣ, кѡлѣнѣ пѣчѣ мѣлѣ мѡжѣмѣ да гѡ прѣвѣдѣмѣ вѣ

рѣчи; а когà тако трéвѣва да пишатъ (ка-
квòто що мѣдрствѣватъ нѣкои) коє исправа-
нiе, или когà сладость мòžeme да òждиáемъ
òтъ нашиатъ iзъикъ; а кой ли пакъ нещє да
разбѣре що ще да се речє челоуѣкъ, хатѣвъ,
змиà, ногà, песòкъ, вѣщи, лѣвiе, пòчасъ, трéв-
венъ, който са и чiсты славѣнски, и сладо-
ны не тòкмо въ писѣванѣ то, но и въ произ-
ношенiе то; на товà ми свидѣтелствѣва и є-
динъ списáтель назывáемый Павелъ Кенгѣлацъ
архiмандрiтъ Св.тогеòргiевскiй, който є и з-
дàлъ єдно єстествослòбiе на славѣнскiй iзъикъ
и печáтано є во 1811. лѣто въ Бѣдимъ въ
предислòбiе то на крайнатъ говоръ тако „лiце въ
„ктò, на прикладъ, нѣмецки òнако писàлъ
„iакоже òбыкновеннѣ говорiтса, оуво въ i
„прòста нѣмецка бàва кнiги писàти могодъ
„и пòдоу, вси нарòди, и сàми iзъичниць
„кнiги своà по грамматiческиимъ прàвиламъ
„списàша, оу насъ по прàвиламъ бàвы смi-
ланы пишѣтса.“ Товà се говоръ за испорчє-
нiе то на рѣчiи те, а ако поглèднемъ въ òкон-
чанiя та и въ начертáвнiе то на-глаголи те
кòлко разiчiе ще да вiдиме! глаголъ Славѣн-
скiй, люблю, єднi начертáватъ по прòсто

Н а с т о я щ е е

Тáко, ѣд.	{ люба любншз любн	а дрѹги тáко, ѣд.	{ любнмз любншз любн
мн.	{ любимз любите любатз	мн.	{ любиме любите любатз

П р е х о д я щ е е.

ѣд.	{ любашз любашн любаше	ѣд.	{ любешз любеше ты любеше онз, на, нò.
мн.	{ любашмы любаште любаша	мн.	{ любешме любеште любеша

тáко и, пишa, ходa, пiа, знáа, четѣ, лéа, бiа, нóсa, вóдa, говóра, и проч. Коiто глаголы дрѹги производятъ тáко. Пишемз (или писѹвамз) ходимз, пиемз, знаемз (или знамз), четémз, лéемз, вiемз, нóсимз, вóдимз, говоримз, и проч. И ако да ѣ перво то начертáнiе поправо, чѹдимсе като начертáватз òтз Блаженски те глаголи, пию, шiю, и знáю, по прòсто пiа, шiа, и знáа, какò ли не мóжатз по товà правило да начертáатз и òтз даю дáа, но начертáватз дáкамз; коéто òкончáнiе на амз втòро то положéнiе и въ знáю про-

изнѡси знáмъ, ѿ вѣ пѣиѡ пѣемъ, ѿ вѣ даю
 дáвамъ, ѿ вѣ сѣчки те глагѡлы сохрaнáва всег-
 дá прáвнaно ѡкончáнiе на мъ, ѿаѿ на амъ,
 кaто дáвамъ, дáмамъ, сáггамъ, ѿаѿ на емъ,
 кaто пѣемъ, мѣемъ, шѣемъ, пѣремъ, ѿаѿ на
 имъ, кaто хѡдимъ, мѡлимъ, нѡсимъ, ѿ проч.
 ѿ кидисе тiа ѡкончáнiа вѣ пѣркѡ то лицѣ амъ,
 емъ, имъ, да се произвѡдатъ ѡтъ втѡри те
 лицá споредъ ѡкончáнiе то ѿмъ, ѿаѿ за прá-
 внaность, за глáдкость, ѿ за блaгоглáсiе са
 подрaжáли втѡри те ѿ трѣти те лицá. Сир. á-
 ко втѡро то лицѣ на-ѣдѿнъ глагѡлъ ѡкончáва
 на ашъ, пѣркѡ то ѿма амъ, кaто дáмамъ, дá-
 машъ, дáма. ѿкоаѿ втѡро то ешъ, пѣркѡ то
 емъ, кaто шѣемъ, шѣешъ, шѣе. ѿко аѿ втѡ-
 ро то ишъ, пѣркѡ то имъ, кaто хѡдимъ, хѡ-
 дишъ, хѡди. (Тáко ѿ вѣ четвѣрто то сопрá-
 жѣнiе на амъ, бáнамъ, бáнашъ, бáна). ѿ
 вѣ стрaдáтелни те глагѡлы са, кaто н. п. лю-
 блюса, ѣднѿ го произнѡсатъ са, дрѡги са,
 дрѡги се, ѿ полáгатъ го ѿ прѣдъ глагѡлатъ
 ѿ по глагѡлатъ, кaто н. п. áко са нарѣчашъ
 — áко са нарѣчашъ — áко се нарѣчашъ Хри-
 стiáнинъ. ѿ тѡ вѣва по вѡлшей чáсти вѣ
 сослaгáтелни те, ѿ подчинѣтелни те глагѡлы,
 сир. прѣдъ който прѣдидатъ нѣкои чaстѣицы,
 кaто áко, дано, да, когá, когáго, ѿ мѣсто-

именіа ѡнз, ѡна, ѡно, и дрѹги такиѡа (в)
 такожде и по глаголы те по славенскомз ѡ-
 выкнокенію, като що са сѣдѹщи те, хвѡла-
 са - хвѡласа - хвѡлимсе сѡмз, илй вѡса - вѡ-
 са - вѡмсе по глабѡта. И колко то за пѣр-
 во то са, то ѣ чисто Славенско, но нѣ много
 ко оупотревлѣніе вз прѡстылатз иязыкз. Но
 испѡитѹбасе за посаѣдни те двѣ те са, и се, коѣ
 да ѣ поправо, илй пѡблизѹ до праѡто.
 Нѣкои оутверждаѡамз за са, да ѣ то попра-
 во то и пѡблизно то до Славенско то са, но
 сз ѣдно тѣкмо доказѡтелство, и то не толко
 тѣрдо. И говорѡтз защо понѣже двоглас-
 но то ѡ, состоитса ѡтз и, и ѡтз ѡ, като се
 и zostави и-то, ѡстаѡа исто то Славенско ѡ.
 То добрѡ, и мѡже быти да ѣ тако и zostаве-
 но вз тоѡа са и-то, и ѡстанѡло ѣ са, но нѣ
 не вѣдиме да праѡи тоѡа исто то прѡстыо и-
 зыкз и вз дрѹги нѣкои рѣчи, вз кой то стои
 ѡ. И ѡко мѡжеше да са и звѡди вз страда-
 телны те глаголы ѡтз са и-то, та да ѡста-
 не са, защо да не мѡже да се и звѡди и ѡтз
 пѡть, та да ѡстане пѡть, илй ѡтз пѡтѡ па-
 тѡ, илй ѡтз клѡтѡа клѡтѡа; и понѣже тоѡа
 не мѡже да быде, ивно ѣ защо ѣ безосновѡ-

(в) Затоѡа, се, вз страдаѡтел. глаголы, зри и 39 примѣч.

телно и гнило това мнѣніе, защото всѣкое мнѣніе трѣбва да се оутвърждава на нѣкое твърдо основаніе, ср. на добѣли доказателства, а коѣто нещю не може да се подтверди съ добѣли и достовѣрни доказателства, то не може да вѣде положеніе, но то̀кмо мнѣніе, и всегда остава сомнително. Други подтверждатъ защо се, да ѣ по̀право, а и по̀сладостно въ произношеніе то̀ отъ са̀дѣющите доказателства. Примѣчавасе защо прѣстѣно и́звѣкъ ѣ отвѣгнѣва́лъ всегда мѣчно то̀ произношеніе, и гонѣлъ ѣ лѣсно то̀ и тѣмно то̀, и за тѣа причина ѣ променѣва́лъ всегда ѡ, и Ѣ, на е. Защото на сегашно то̀ време почти не чѣме гласѣтъ на ѡ-та и на-Ѣ-атъ въ средѣ речите въ прѣстѣнатъ и́звѣкъ, а въ старото време нема кой да ни докаже какво ѣ било това произношеніе. Какво то̀ се види и́кно отъ са̀дѣющите примѣри. Защото ка̀кето ва̀ше го̀вори вѐше, вл. време време, дѐвѣтъ дѐвѣтъ, дѐсѣтъ дѐсѣтъ, дѣ̀тѣ дѣ̀тѣ, зѣ̀тъ зѣ̀тъ, и́ма и́ме, (г) ка̀тъва ка̀тъва, ма̀г-

(г) Зри отомъ и въ Іоаннѣ Ексархѣ Болгарскомъ, на стран. 68.

Понеже въ тѣа Грамматика се прикѣдатъ примѣри и доказателства отъ Іоанна Ексарха Болгарскаго

ко мѣко, мѣсо мѣсо, пѣмѣтъ пѣмѣтъ, плѣма
 плѣме, прѣдѣ прѣдѣмъ, пѣдѣ пѣда, пѣтѣ пѣ-
 тѣ, пѣтѣкъ пѣтѣкъ, пѣтъ пѣтъ, рѣдѣ рѣдѣ,
 свѣтѣцъ свѣтѣцъ, слѣма слѣме, срѣща срѣща,
 сѣма сѣме, тѣма тѣме, телѣ телѣ, трѣсѣ трѣ-
 сѣмъ, тѣжкѣ тѣжкѣ, ѿ вѣ глѣбѣте ко
 вѣтѣри те ѿ трѣти те лицѣ, кѣто стоѣше стоѣ-
 ше, ходѣше ходѣше, поѣше поѣше, ѿздѣ ѿ-
 зѣде, ѿ дрѣги мнѣго. Или ѿко да не ѣ от-
 вѣтѣнѣвалъ ѿтъ произношеніе то на-а-та ѿ
 ѣ. ѿ то по нѣкое ѡбыкновеніе променѣвалъ ѣ
 ѿ ѿ ѣ, на е. Защо то ѿмаме свидѣтелства ѡ-

за старыятъ Славѣнски ѿзбѣкъ, потребно ѣ ѿ да
 знѣе всѣкѣй какѣ ѣ тѣмъ кнѣга, ѿ кой ѣ той
 Іоѿннъ защо то се не нахожда секаде. Она се
 надписѣва тѣко: „ІОАННЪ ЕКСАРХЪ БОЛ-
 „ГАРСКІЙ — изслѣдованіе обясняющее исто-
 „рію Словенскаго языка и литературы IX и X
 „(то есть девятаго и десятаго) столѣтій наши-
 „сано Константіномъ Калайдовичемъ — Мос-
 „ква“. Печатана въ 1824 годѣ: Іоѿннъ Ёк-
 сархъ (какѣ то се ѿзвѣлѣва въ тѣмъ ѿста тѣ кнѣ-
 га настрѣн. 9.) бѣлъ ѣ соврѣменникъ свѣтъмъ
 Кѣрѣлѣ ѿ Медѣдію ѡучѣтелѣмъ Славѣнскимъ, кой-
 то са пѣрво ѿзнашалъ ѿ сочинѣли Славѣнски те пи-
 сменѣ ѿ прекѣли наѿ напѣрдъ мнѣго церкѣвны
 кнѣги на Славѣнскіятъ ѿзбѣкъ. Защо то говори
 тѣко: „Знаменитый преемникъ славы обра-

тѡмъ и ѡтѣ старо време. Въ Іѡáннѣ Ексархѣ Болгарскомъ, на стран. 59. рѣдъ 17. тако стои отѣ святаго Васіліа. вл. отѣ сватаго Вас. и на стран. 61. рѣдъ 13. слово петое, вл. слово пѣтое, и на стран. 117. рѣдъ 1. 3. и 4. крещаящутѣ се, явѣсе, возлюбленнаго те сына именуе, явлейсе христе боже. вл. крещаящутѣ се, иже се, возлюбленнаго те сына именуе, иже се Христе Боже. и рѣдъ 12. въ примѣч. 97. трудѣсе о семъ писаніи. и рѣдъ 16. почесе писатѣ. и ниже а съврѣшѣсе. и ниже въ време то. и на стран. 63. рѣдъ 5. кѣ перкомъ столпѣ. дивѣтѣсе. и ниже,

„зователя книжнаго языка словенскаго, былъ Іоаннъ пресвитеръ (какъ онъ самъ себя называетъ) и Ексархъ болгарскій, еще жившій при Меодію и современный отважному побѣдителю Грековъ, Болгарскому князю Симеону. Тѣмъ ѣ (сир. Іоáннъ) превелъ богослѣвію сватаго Іоáнна Дамаскѣна, и шестодневникъ сватаго Васіліа великаго, и дрѣги книги на Славѣнскій языкъ. Таа книга (сир. Іоáннъ Ексархъ) весма ѣ любопытна и достопамятна, зашто секой любопытенъ глѣда кѣ нѣмъ многи и различны дрѣвности како презъ нѣкое ѡгледало, и види какѡвѣ ѣ былъ Славѣнскій языкъ кѣ само то своѣ начало когáто ѣ началъ да се кообразѣва.

чудитьсе. ѿ нѣже, стоеща вѣ. столѣца. и на стран. 64. редѣ 4. кѣ пѣрвомѣ столѣѣ, чудить се имѣ пунѣ аще се прилучить ему и кнеза видѣти сѣдеща. ѿ нѣже, носеща. ѿ нѣже, висещѣ. ѿ нѣже, сѣдеще. ѿ нѣже, вѣ звращашесе. ѿ нѣже, чудитисе. ѿ нѣже, паче се можетѣ извѣстьнѣе чудити. ѿ нѣже, слѣньцомѣ же и мѣсецемѣ. ѿ нѣже, и умѣ си погублю чюдесе, вѣ. чѣдѣца. ѿ нѣже, гдѣ ли естъ привезанѣ. ѿ нѣже, удивисе видѣнїе твое мною. ѿ нѣже, возвесели ме Господи. ѿ нѣже, и возрадуюсе, якоже вѣ звеличишесе дѣла твоя. и на стран. 66. кѣ пѣрвомѣ столѣѣ, редѣ 5. обрещеть. ѿ нѣже, редѣ 35. преводитьсе. ѿ нѣже, показаетсясе. и на стран. 67. редѣ 20. якоже име естъ Елиньскїи. ѿ нѣже, еже се речеть. ѿ нѣже, ходещїи ми. ѿ нѣже, глаголетѣсе. ѿ дрѣги подобни многочїсленни примѣри вѣ тѣм ѿста тѣ кнїга се нахѣждатѣ, какѣото мѣже да вїди сѣкой до сѣмыатѣ край. Тѣко кїдиме ѿ мѣстоименїята мѣ, тѣ. да ги произнѣси простыю ѿзвїкѣ ме, те. Кѣто вїешѣ ме, вїемѣ те, вѣмѣсто вїеши мѣ, вїю тѣ. (Какѣото се вїди ѿ ѣтѣ пѣгорнїатѣ старѣ примѣрѣ, возвесели ме Господи.) Тѣкѣ ѿсто тѣ се примѣчѣ-

ва и за ѣ въ прѣстылатъ изыкъ, каквѣто и за а-та. Защо то вѣсто вѣгаю, просто то произношеніе говори вѣгамъ, вѣдѣ вѣдѣ, вѣдѣз вѣдѣз, вѣаз вѣаз, вѣхъ вѣхъ, вѣжди вѣжди, вѣнѣцъ вѣнѣцъ, вѣра вѣра, вѣтръ вѣтръ, гнѣздѣ гнѣздѣ, грѣхъ грѣхъ, дѣло дѣло, желѣзо желѣзо, звѣздѣ звѣздѣ, колѣно колѣно, лѣнѣкъ лѣнѣкъ, лѣто лѣто, мѣра мѣра, мѣсто мѣсто, мѣсяцъ мѣсяцъ, недѣля недѣля, нѣкій нѣкой, нѣкогда нѣкогда, нѣмъ нѣмъ, паѣнъ паѣнъ, понедѣльникъ понедѣльникъ, прѣсенъ прѣсенъ, пѣна пѣна, пѣснь пѣснь, пѣшъ пѣшъ, рѣдко рѣдко, рѣжѣ рѣжемъ, рѣка рѣка, рѣчь рѣчь, свѣтъ свѣтъ, слѣпъ слѣпъ, смѣхъ смѣхъ, снѣгъ снѣгъ, срѣтаю срѣщамъ, стрѣла стрѣла, сѣдѣ сѣдѣ, сѣжѣ сѣдимъ, сѣкъ сѣчемъ, сѣно сѣно, тѣснь тѣсенъ, тѣсто тѣсто, тѣло тѣло. Тако и въ мѣстоименіа та мѣ, тебѣ, себѣ, мене, тебе, себе. И въ нарѣч. добрѣ, забѣ, добрѣ, злѣ, и дрѣги такика. За ѣ, нѣмаме свидѣтелства ѡтъ старите времена, каквѣто за а-та, но доволно ни свидѣтелствѣва прѣсто то и ѡвщо то произношеніе. (А) а

(А) На това свидѣтелствѣва и К. Анастасъ Столновичъ въ цвѣтообраніето си, който говори тако въ предисловіето на стран. XI. „Азъ прѣдъ

притѣмъ и Сърбите непремѣнно тако произ-
носаѣ се а не са. Сѣкой прѣчее вѣди колко
свидѣтелства и доказателства има за се, за-
що ѣ премѣнено ѡтъ а на е, защо то го на-
мѣрѣваме въ толко рѣчи, а никаде нѣма въ

„да са расположа въ свѣто си намѣреніе, по-
„чѣствовахъ и ѡнѣмъ трѣднѡсты кой то происхѡж-
„датъ ѡтъ лишѣніе то на ѣднѣ грамматиѣ, и
„лексикѡнъ на нашіатъ ѣзыкъ, за ради това,
„вознамѣрилса бѣхъ да оупотребѣ правописаніе
„ѣстѣственно, каквѡ то въ посвѣтително то писмо
„са вѣжда, сѣрѣчь бѣза да оупотребѣ подобно-
„произнесни тѣ слова и, і, ы, о, ѡ, ш, Ѣ, е, Ѣ,
„оу, и ѡ. Дѣто тѣ подпѣдватъ въ тажкоза-
„пѣматни правописателни прѣвила, ами щѣхъ
„да послѣдѣвамъ, ѡнова произнесшѣніе коѣто въ
„насъ натѣрѣлно въ гѡворатъ сѣкимѡ съществѣ-
„ва“. Коѣ ѣ прѣчее това натѣрѣлно произноше-
ніе, коѣто съществѣва сѣкомѡ въ гѡворѣніе то, а
не гѡ ѣ оупотребѣилъ тѡй, но ѣзмѣнилъ мѣло на-
тѣрѣлно то въ притѡрно, (иѣи пѡдобре да рѣчѣмъ
растлѣнно то въ пѡ оупрѣвено); кой то четѣ въ на-
чѣло то на-цѣтѡобрѣніе то мѣ посвѣтително то пи-
смо, щѣ да вѣди защо въ нѣго никаде не ѣ оупотре-
бѣилъ нѣгоко словѣсіе Ѣ въ ѡнѣмъ рѣчи, кой то прѣ-
вилно трѣбѣало ѣ да се напѣсѣватъ съ Ѣ, как-
вѡто що гѣ ѣ напѣсѣвалъ на дрѣги мѣста по
сѣчко то цѣтѡобрѣніе. Въ ѡнова писмо стои:
„Бѣднѡстѣ, вмѣсто вѣднѡстѣ тѣ да содѣйствѣва,

дрѹга рѣчь да се промѣнѣва ѡ на а. Ђдѣнз ли ѣ прѹчее свидѣтель пѹдостоверенз, илѣ стѹ; „при оѹстѣхз во двою илѣ трѣхз свидѣтелей, „станетз всѣкз глаголъ“ говорѣсе во свѣщенномз Ѣвѣнгелѣи, а не при ѣдѣнз,

„вм. да содѣйствѹва. Вз деломз, вм. вз дѣломз.
 „На бѣдно то, вм. на бѣдно то. Человеколѹбіе,
 „вм. человеколѹбіе. Сѣнка, вм. сѣнка. Да собесѣ-
 „дѹва, вм. да собесѣдѹва. Бѣдствіе, вм. бѣд-
 „ствіе. Да послѣдѹватз, вм. да послѣдѹватз.
 „Примѣри, вм. примѣри. Да оѹкрепѣва, вм. да
 „оѹкрѣплѣва. Благовествѹвамз, вм. благовѣствѹ-
 „вамз. Благодеѣніѣ та, вм. благодѣѣніѣ.“ Иѡв-
 но ѣ прѹчее и ѹтз тѣм К. Анастѣсови примѣри,
 защѹ натѹрѣлно то на-сѣко то Бѹлгарско произно-
 шѣніе не ѹбѣча да произнѹси Ѣ, каквѹ то необы-
 ча и ѡ-та. Но правописѣніе то ги ѹбѣча. Защо
 ѡко напишешз нѣма женѣ (ἄλαλος γυνή) сѹсз
 е, ще да стѣне нѣма женѣ (δὲν ἔχει γυναῖκα)
 тѣко и лѣкз (ἰατρικὸν) и лѣкз (ἐλαφρὸς) кѹл-
 ко ѣ голѣмо различіе междѹ нѣма женѣ, и нѣма
 женѣ! За товѣ вогѹри и нѣгоко словѣсіе пѹдо-
 лѣ тѣко: „Ала по нѣкойси причинѣи оѹпотребѣхз
 „Славѣнско то правописѣніе“. Тѣм са прѹчее при-
 чѣны ѣ не дрѹги. Защѹ то причинѣта на-пра-
 вописѣніе то (сѣрѣчь на-различныте вѣквы) не
 ѣ за оѹкрашѣніе, но за да раздѣли рѣчь, ѹтз
 рѣчь кой то ѣматз ѣднаквз гласз, а различ-
 но знаменовѣніе.

кой то никогда не ѣ прїятенъ и достовѣренъ. Тако и за неправо то оупотребленіе на-и, де-то немѹ ѣ мѣсто то. нѣкои пишатъ тако. Нимѹжи нїкой да познай, влѣсто не мѹже нїкой да познае. Защо то и въ Славенско то стои не мѹжетъ, а не ни мѹжитъ, и, да поз-наетъ, а не да познантъ, да призамни, вл. да преземе. ще иди, вл. ще иде. да покажи, вл. да покаже. рѣчи, вл. рече. приградѣнъ, вл. преградѣнъ. Направини идѹли, вл. на-правени. Яко имахмы, вл. Яко имахме. Мѹ-жи, вл. мѹже. Да спичѣла, вл. да спечалимъ. Ни ще риче, вл. не ще рече. Кой то придаватъ на мои те рацѣ, вл. кой то предаватъ. Да стани, вл. да стане. ривѣ, вл. рече. Не ѣ мачно да а научи (сир. арифметика та) всакъ оучитель, и да а придаде на свои те оуче-ници, вл. да а предаде. Прикопѣха лѹзе то пѣтъ шѣтъ пѣти, вл. прекопѣха. Ѣсень, вл. ѣсенъ. Когà испани, вл. когà испадне. Като снисе яйце, вл. като снесе. Правини, вл. пра-вени. Да митатъ, вл. да метатъ. Приска-чаше, вл. прескачаше. Като призѣ Мегара, вл. като презе. Припираха се едїнъ пѣтъ, вл. препираха се. Кѹжа та Яназархова вїишъ, вл, вїешъ. Катаднѣвно своѣ испїтованїе, вл. своѣ испїтов. Дѹкѹргъ придаде на Македемѹ-

нанитѣ и зрѣдны закѣны, в.м. предѣде. При-
дѣтѣ, в.м. предѣтѣ. И най достѣино примѣ-
чѣнїа ѣсть слѣдѣюще. Не знаѣхѣ чи ѣ твоѣй:
а тоѣ мѣ рече: а ми не знаѣ ли чи не ѣ твоѣй;
в.м. не-знаѣхѣ че не ѣ твоѣ, а ми не знаѣ ли
че не ѣ твоѣ; тако и вѣ дрѣги многѣислен-
ны рѣчи, и в.м.есто и пѣки е, дѣкато не мѣ
ѣ мѣесто то. Намѣрѣха, в.м. намѣриха. Защѣ
нѣма крѣла, в.м. крѣла. Истинско благорѣдїе,
в.м. истинско. Грозненѣ, в.м. грознинѣ (то
ѣсть грозотѣ) вѣщѣно то мѣ состоѣнїе, в.м.
вѣщѣно то мѣ. Мысаѣ за сѣтненѣта, в.м. за
сѣтнинѣта. Воистѣна, в.м. воистѣна. Балленѣ
ѣтѣ иѣщѣ, в.м. велинѣ. Высочѣнѣ, в.м. высо-
чинѣ. Доходѣ, в.м. доходѣ. Лесненѣ, в.м. лес-
нинѣ. Пѣтъ стѣтенѣ, в.м. пѣтъ стѣтинѣ.
Долженѣ, в.м. должинѣ. Кѣзѣна, в.м. кѣзина.
Сѣчка, в.м. сѣчка. Европѣанѣнѣ, в.м. Евро-
пѣанѣнѣ. Америкѣанѣнѣ, в.м. америкѣанѣнѣ. И
дрѣги такѣка многѣисленны. Тако и глѣ
гѣлыте пѣркаго лицѣ, множѣст. числѣ, вѣреме-
на настоѣщаго. В.м.есто е, и. дѣкато не мѣ
ѣ мѣесто то. И за тоѣ и крѣпѣтѣ и под-
тверждѣватѣ, защѣ вѣ Славѣнскѣте глѣгѣлы
вѣлы, илы, и малы, есмѣ, и проч. Понѣже
стоѣ и. затѣ и ѣнѣ пѣшатѣ и. но тѣи глѣ-
гѣлы са вѣ Славѣнскѣтѣ и зѣкѣ неправѣли,

и ътъ неправилно то нещо можеи да бѣде
 правило; ѡни ако бы быи достойни за пра-
 вило и за прилѣръ, не бысе ни нарицаи не-
 правилни. Ъще же ако бы понѣ имали глаго-
 ла глаголи на і да се ѡкончаватъ, имали
 бы и тѣхните защитители некои правда.
 Но тии глаголи ни то на і иматъ глаго-
 ѡкончание то, но на е. Като н. п. дѣламы,
 що пишатъ, прилично ѣ и право ѣ да се пи-
 ше дѣламе. Защо то глаголъ дѣламъ не ѣ
 во оупотребление въ Славѣнски те списания, а
 въ Россійски те ѣ оупотребителенъ въ дрѹгъ
 раздѣлъ, а не за кѣсто говоримъ. Ние оу-
 употребяваме дѣламъ за кѣсто говоримъ
 (λέγω), а Русите за кѣсто мислимъ (σο-
 χάζομαι), и произношатъ го дѣлаю. Какво
 было да было прѣче да го оупотребяваме,
 сир. илѣ за говоримъ, илѣ за мислимъ, илѣ-
 но ѣ зацо ѣ Русски глаголъ. Онѣ прѣче та-
 ка го начертывашъ. Дѣлаю, дѣлаешъ, дѣ-
 ляетъ. Множ. дѣлаемъ, дѣлаете, дѣлаютъ.
 Спорѣтъ това илѣно начертание, мѣ бесма
 правило начертываеме тако. Дѣламъ, дѣ-
 машъ, дѣла. Множ. дѣламе, дѣлаете, дѣ-
 латъ. Какво то сирѣчь се изостава е-то во
 второ то и въ трето то лице единствен-
 наго, дѣлаешъ, дѣлашъ, дѣляетъ, дѣла.

Тако и въ множественните дѣлаемъ дѣламъ,
 и съ приложениемъ е, дѣмаме, дѣмаете дѣма-
 те, дѣмаютъ дѣматъ. И отъ дѣмамы съсъ-
 ы, трѣбѣва и второ то лицѣ да се начертѣе дѣ-
 маты, колко ѣ безмѣстно по истинѣ! а ако
 се напише съсъ и, дѣмати, тогѣва совпада
 съ наклонѣнїе неопредѣленное, дѣмати (λέ-
 γειν), като творїти, стоѣти, ходїти, и проч.
 Икно глѣда всѣкїи отъ това доказѣтелство,
 колко ѣ безпѣтно това ы, и такова начертѣ-
 нїе. И и въ Глагѣнски те прѣвїаны глагѣлы
 нїкаде не вїдиме ы въ окончѣнїѣ та. Гїч-
 ки те тїѣ предречѣнни злоупотребаенїѣ нахож-
 датсе въ Бѣкваръ издаденный во 1824 лѣ-
 то, на прѣсвятъ ѣзыкъ Бѣлгарски, отъ Пѣ-
 тра Х. Бѣрокїча. Тако и въ дрѣги много-
 численны глагѣлы безмѣстно пишѣтъ ы. Кол-
 ко то за ы-то защо трѣбѣва да се напише
 дѣка си ѣма местѣ то, като н. п. сынъ (υἱός)
 въ разнїе сїнкъ (γαλάζιος) вїхъ и вїхъ и
 превиша ѣмѣ гѣлени, (καὶ κατέαξαν αὐτῶ
 τὰ σκέλη), и превиша тамо трѣ дни (καὶ
 διέτριψαν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας) и въ винї-
 телны те падѣжи, въ разнїе отъ именїтел-
 ны те, като н. п. злї те человекѣцы (οἱ κακοὶ
 ἄνθρωποι,) злї те человекѣцы (τὸς κακὸς ἄν-
 θρώπος) и дрѣги такїка. На това нѣма нї-

кой да противорѣчи. Ако и да искаха некои на сегашно то време со всѣмъ да изоставаатъ ѿ, и, з, ѿ, и да начнатъ отъ тѣка на тамъ да пишатъ токмо со съ і, което е со всѣмъ странно оу насъ. Защо ако искаючиме тѣа писмена, каквò можеме да раздѣлиме развматъ на-сѣдѣющее слово, Все живущи въ мирѣ благоудни сѣтъ богу. И, не вси живущи въ мирѣ благоудни сѣтъ богу. И дрѣги такива. А и сами те Русси и Серви, кой то са понапредъ началли да исправаатъ ѿзыкатъ си, не са ги искаючили до днесъ. И ако въ тѣа вѣкы со всѣмъ были безполезны въ ѿзыкатъ, Русси те требѣваше понапредъ да ги исфѣраатъ. Кòко то за оскѣн те що искатъ некои да ги изоставаатъ въ простыатъ ѿзыкѣ, има си мѣсто то, зашто то са много несогласни Болгаре те въ оскѣн те, а дрѣго зашто имаме примѣръ и отъ Русси те и отъ Серви те, и отъ сѣчки те Ввропейски ѿзыцы. Но коò въ тѣета была намъ, ако въ стоали и оскѣнте, каквò то що стоатъ и въ Греческѣатъ, и не причинѣватъ мѣ никаквѣ вредъ; со съ оскѣн те можеме по да си исправиме ѿзыкатъ, зашто то ще да мѣчиме всегда по възможности нашей да ги тѣраме дѣка то требѣва, и ще да отвѣгнува-

ме да ги не тѣраме и произносиме дѣкато не трѣбѣва. Като н. п. едни говоратъ трѣбѣва, а дрѣгѣ тревѣва, но въ Славѣнско то стои трѣвѣетъ, затѣ ѣ и поправо да се говори и писѣва трѣвѣва а не тревѣва. Тако и, рабѣта, дрѣги говоратъ рабѣта, но въ Славѣнско то стои рабѣта (аще и въ дрѣгѣ рѣзѣмъ). Тако и гѣмно, платно, перѣ, четѣри, нѣкои говоратъ гѣмно, платно, перѣ, четѣри, но перѣвите са поправи, зашѣ то тако стоѣтъ въ Славѣнскѣятъ ѣзыкѣ. Нѣкои пакѣ говоратъ глаѣка, нѣга, рѣка, нѣво, мѣсо, оѣхо, ѣко, дрѣво, и дрѣги такѣка, когѣто ги произносѣтъ вѣзъ членѣве, а когѣ ги произносѣтъ сосъ членѣвете, тогѣва снѣмѣтъ ѣкѣите на крайнѣятъ слѣгъ, глаѣта ногѣта, рѣкѣта, нѣво то, мѣсо то, оѣхо то, ѣко то, дрѣво то, и проч. коѣто разкрашѣнѣе въ ѣкѣите не вѣдиме да ѣма, и въ Грѣческѣятъ ѣзыкѣ, коѣто ѣстѣественно ѣма членѣве. Но ако говоратъ κεφαλι, ποδαρι, χειρι, βραχιος, вѣзъ членѣ, и съ членѣтъ тако ги пакѣ произносѣтъ. Но тогѣ нѣгли вѣва въ нашѣятъ ѣзыкѣ, зашѣ то членѣвете стоѣтъ по ѣменѣта, а не прѣдъ ѣменѣта като оѣ Грѣцѣте.

Такожде и за ѣзѣвѣката зашѣ трѣбѣва да прѣиме нѣкое сокрашѣнѣе и преображѣнѣе за

прѣстѣятъ тѣмъ и зыкъ, а не и за Славенскіятъ, въ това нѣма нѣкое сомнѣніе. И азъ мислимъ да се опредѣли слѣдующата: а. в. б. г. д. е. ж. з. и. ї. к. л. м. н. о. п. р. с. т. оу. ф. х. ц. ч. ш. щ. з. ы. ѣ. ю. љ. џ.

За Ѱ, да се пише ѳтъ. за ѿ, кс. за ѡ, пс. При тѣхъ бѣквы, потребна ни е още една за нѣкои чужды рѣчи, като що е Блѣшката ц. н. п. цѣпъ, целѣпъ, хація, пѣнцера баца, и дрѣги такива. Но да не натовараме пакъ азбуката съ излишни бѣквы, за като Блѣшката ц. добрѣ е да се опредѣли дж. и да се произносатъ и двѣте заедно като ц. н. п. джѣпъ, джелѣпъ, пѣнджера, пазарджикъ, и проч. защото и Русси те тако пишатъ джезѣиръ, санджакъ, кѣчѣкъ кайнарджи, и дрѣг. вл. цезѣиръ, санѣакъ, кючѣкъ — кайнарѣи, и проч. за нѣва та бѣква ѣ, коѣто е излезнала ѳтъ оупотревлѣніе то, и незнаеме каквѣ произношеніе е имала въ дрѣвно то време, може да рече нѣкой защото е излишна, и не е была нѣжда да се сочили въ азбуката. Но азъ говоримъ защото понастоящемъ имаме нѣжда ѳтъ една бѣква такава да пишемъ нѣкои рѣчи сосъ нѣа, дѣка то се не чѣе чисто а, като н. п. кѣрпа, бѣркама, фѣркама, фѣрлама, мѣрдама, и дрѣги такива, и за нѣкои чуже-

странни рѣчи, като бакъръ, катъръ, Къбръжъ, и дрѹги такива. Отъ първите които са Български не можемъ да отбѣгнемъ отъ нѹдъ, рѣзкъ ако ги изоставаме со всѣмъ отъ изыкатъ си, коѣто ѣ неозмѹжно. Или ако ги пишемъ съ дрѹга некоя бѹква, като н. п. що ги писѹватъ некои тако, кърпа, мърдамъ бъркамъ, и проч. или тако кърпа, мърдамъ, и проч. или съсъ з, тако кърпа мърдамъ, бъркамъ. Но първото ѣ съетенъ трѹдъ сир. а, съ кратка отъ горе, каквѹто мѹже лесно да се докаже, и секой мѹже самъ да познаѣ безъ доказа̀тельство, а кѹоро то съсъ з ѣ безпѹтно, защѹто ѣ безгласна (или каквѹто а наричатъ старите граммати́кописатели припращногласна) и защѹто една и тѹжде бѹква да бѹде и гласна и безгласна; а кѹорите мѹжатъ да ни потребуватъ да ги оупотребуваме за изясненіе на-некои наши неовыкновенны рѣчи. Като н. п. мѣдъ, по Тѹрски се вѣка бакъръ (защѹто всѣкій Българинъ знаѣ що ще да се рече бакъръ, макъръ и да ѣ чѹжда рѣчь, а малицина знамтъ мѣдъ.) тако и мѣданъ съсъдъ, бакѹренъ съсъдъ. Ъще же и, островъ Кѹпрскій, вѣкасе по Тѹрски Къбръжъ. Островъ Хіосъ, именувасе по Тѹрски Бакѹзъ. Черната вода, коѹто

се именува по Славѣнски копервасъ или кѹпо-
рѹсъ, по Тѹрски се вѣка сачи кѹврѹсъ, и дрѹ-
ги такива. Защо̀ то тѣ са рѣчи Тѹрски те
ѹбывновенны въ Болгаріа та на сегашно̀то вре-
ме. А̀ колко̀ то за сѣдѹщи те, що̀ се при-
мѣчава̀ защо̀ Болгарскіо̀ ѣзѣкъ ѹбывча̀ да про-
менѣва̀ въ нѣкои рѣчи Славѣнски е, о, ѹ на ж.
Нѣхъ мѹжеме а̀ко щѣме да ги ѹтвѣгнеме по-
крѣме, и да ги пишеме съ исты те вѹквы как-
вѹ то стоѣтъ въ Славѣнски те кой то са сѣд-
ѹщи те.

Бервѹ-вѹрвѹ.	Кленіосѹ-кѹланѣмсе.
вѣрвѹ-вѹрѹфѹ.	крѣстъ-крѹсъ.
вертѹ-вѹртѹмъ.	крещѹю-крѹщѹвалъ.
вѣрхъ-вѹрхъ.	мѣртвѹй-мѹртовъ.
вершѹ-вѹршилъ.	мѣскъ-мѹскѹ.
Грѣкъ-Грѹкъ.	пѣнк-пѹнк.
грѣмѹтъ-грѹмѹ.	пѣрвѹй-пѹрѹфъ (пѹрѹвъ).
держѹ-дѹржѹмъ.	пѣрстенъ-пѹрѹстенъ.
дрѣво-дѹрво.	пѣрстнѹй-каленъ или пѹрѹ- стенъ.
жѣлтѹй-жѹлтъ.	пѣрстъ-пѹрѹсъ.
жѣлъчѹ-жѹлъчка.	пѣрсть-пѹрѹсь.
зѣрно-зѹрно	померзѹю-помрѹзнѹвалъ.
свѣрдѣлъ-свѹрдѣлъ.	горнѣцъ-грѹнѣ.
Сѣрвинъ-Сѹрвинъ.	дѹждѹ-дѹшъ.
сердѹтъ-сѹрдѹтъ.	кѹснѹ-кѹсно.

сѢРДЦЕ - сѢРЦЕ.

сѢРНА - сѢРНА.

слѢЗЫ - слѢЗЫ.

смердию - смѢрдѣмъ. поглотѣю - поглѢтамъ.

смерть - смѢрть.

ползаю - ползѣмъ.

совершаю - свѢр-
шѢкамъ.

роженъ - рѢженъ.

твѢрдый - тврѢтъ.

свекрѣвь - свекрѣва.

тѢрнъ - трѢнъ.

снохѣ - снѢхѣ.

терпию - тѢрпѣмъ.

солнце - слѢнце.

тѢща - тѢща.

сонъ - сѢнъ.

цѢрковь - цѢрква.

сохнѣ - сѢхнемъ.

влохѣ - вѢлахѣ.

стопѣ - стѢпка.

вѣзъ - вѢзъ.

толстый - тѢстъ.

Бѣлгаринъ - БѢл-
гаринъ.

тонкій - тѢнокъ.

вѣрзый - вѢрѣзъ.

тонѣ - потѢнѣкамъ.

вѣчва - вѢчва.

вѣкъ - вѢкъ.

торговѣцъ - тѢрговѣцъ.

вѣла - вѢла.

торговѣю - тѢрговѣкамъ.

вѣнъ - вѢнъ.

ѣблоко - ѣбѣлка.

гѣлѣвь - гѢлѣвь.

вѣдѣ - ще вѢдемъ.

горвѣтъ - гѢр-
вѣтъ.

внѣтръ - вѢтрѣ.

гѣрвѣ - гѢрѣвѣ.

гѣлѣбѣ - гѢлѣбѣ.

гѣрло - гѢрло.

гнѣбный - гнѢсенъ.

гѣрди - гѢрди.

мѣтнѣ - мѢтенъ.

ГѸВА-ГѸБА.

ГѸсеница-ГѸсѣ-
ница.

ГѸстый-ГѸсто.

ГѸсь-ГѸска.

ДѸВЗ-ДѸВЗ.

ЗѸВЗ-ЗѸВЗ.

КѸДЫ-КѸДЕ.

КѸпáюса-КѸ
ПЕЛСЕ.

КѸпинà-КѸпíны.

КѸша-КѸша.

ЛѸГЗ-ЛѸГЗ.

ЛѸКЗ-ЛѸКЗ.

МѸЖЗ-МѸШЗ.

МѸЧѸСА-МѸЧИМСЕ.

НАСТѸПáЮ-НАСТѸПАКЗ

ѦВРѸЧЗ-ѦВРѸЧЗ.

ПРѸТЗ-ПРѸТЗ.

ПѸДáРЗ-ПѸДáРЗ.

ПѸПЗ-ПѸПЗ.

ПѸТЬ-ПѸТЬ.

РѸКà-РѸКà.

СКѸПЫЙ-СКѸПЗ.

СОСѸДЗ-СОСѸДОВЕ.

ОѸДИЦА-ВѸДИЦА.

ОѸЖЕ-ВѸЖЕ.

ОѸЗÓЛЗ-ВѸЗЕЛЗ.

ОѸГЛь-ВѸГЛЕНЗ.

И ВЗ СЛѸДѸЮЩИ ТЕ ДСКà ДЖСКà, ДНО ДѸ-
НО, ЛГѸ ЛѸЖЕМЗ, ЛЖà ЛЖЖà, ЛЖИЦА ЛЖЖИЦА,
ЛЩѸ ЛѸСТИМЗ, ЛГЛА ЛЖГЛА, РЖà РЖДА, СТКАО
СТѸКАО, ТКѸ ТѸЧЕМЗ. И ВЗ ДРѸГИ НЕКОИ
ТАКИВА.

ВЗ ТíА РѸЧИ ЦО СЕ ИЗОЖИХА ТѸКА, СИЧ-
КАТА БОЛГАРíА НЕ ПРОМѸНáВА ТíА ТРИ ВѸКВЫ
Е, О, И Ѹ, НА Ж, НО ТÓКМО ПО НЕКОИ МѸСТА,
ЗАЩО ПО ДРѸГИ МѸСТА ГОВÓРАТЗ СÓНЗ, КАКВÒ
ТО ЦО СИ Ё ОЛАВѸНСКОТО, ТáКО И ПѸНЬ, Æ НѸ
СѸНЬ ПѸНЬ. И ВО ѦВЩЕ ВЗ ѦНíА ТÓКМО РѸ-

чи дѣто се промѣнава е-то на ж, въ нѣхъ почти сѣчка та Болгарѣа согласѣва, и въ нѣкои ѡтѣ ѡнѣа що то промѣнѣватѣ о на ж, като н. п. крѣфъ, гѣрнѣ, ѡтѣ крѡвъ и горнѣцѣ, и дрѣги нѣкои. И въ ѡнѣа дѣто стои Ѥ, по нѣкои мѣста въ сѣчки те почти предизложѣнны рѣчи промѣнаватѣ Ѥ, нѣ на ж, но на а. Като н. п. грѣди, гокѡратѣ и пѣшатѣ чѣсто гради, гѣва гѣва, гѣск гѣска, зѣви зѣви, тѣко и дрѣгите. Въ старѡто вѣреме имѣли ли са тѣа двѣте вѣквы, сир. з, (когѡто стои по согласны вѣквы въ сѣдѣ рѣчѣте, каквѡто и сегѡ що го оупотребаватѣ н. п. крѣфъ, прѣсѣ, и проч.) и ж, такѡва произношенѣе, за коѣто ги оупотребаваме сегѡ, иай не са, незнаеме. Имѣме ѡвѣче доволны примѣры ѡтѡмѣ, зашо и въ старѡто вѣреме са писѣвали тѣа предизложѣнны истѣте рѣчи, въ който въ сегѡшнѣатѣ Славѣнски ѣзыкѣ стоѡтѣ е, о, и Ѥ, сѡсѣ з, и сѡсѣ ж каквѡто мѡже да види сѣкой ѡтѣ слѣдѣющѣте доказѣтелства. Во Іоаннѣ Ексѡрхѣ Болгарскомѣ, на стран. 19. прологѣ сътворенѣ Іоаномѣ презвѣтерѣмѣ, Ексархомѣ Болгарѣскомѣ. вмѣсто соткорѣнѣ, прѣскѣтерѡмѣ, Болгарскомѣ. и пѡдолѣ. преподѡбнаго чѣрноризѣця. вмѣсто черноризѣца. и пѡдолѣ. еже о плѣтянѣ бо-

зѣ. и на стран. 20. редъ 20. о образѣ бо-
 жія словеси пріятію и о божъствънууму
 ему възплъщенію. и по́долѸ. о вѣрѣ и о
 крѣщеніи. и по́долѸ. о крѣстѣ. и по́долѸ.
 о кланяніи на възтокъ. и по́долѸ. о свя-
 тыхъ, и о мощъхъ ихъ чѣсти (вм.
 чѣсти). и по́долѸ. о възкрѣсеніи. и на
 стран. 22. бръніе, болгарскомъ, твѣрдъ,
 възтокъ, лѣгокъ, людѣмъ, дѣждеве,
 скрѣжъть, чрѣноризъць, зѣлъ, кѣг-
 да, стрѣльць, слѣнце, плѣть, смѣртъ,
 юнъць, егупъть, пѣтьмъ, творъць, скрѣ-
 бѣми, крѣвъ, (вмѣсто вреніе, Болгарскомъ,
 твѣрдъ, костокъ, лѣгокъ, людѣмъ, дождеве,
 скрѣжетъ, черноризецъ, зѣлъ, когдѣ, стрѣлецъ,
 солнце, пабѣтъ, смѣртъ, юнѣць, ѿгупѣтъ, по-
 томъ, творѣць, скорѣмъ, крокъ). И на стр.
 107. въ молит. "Отче нашъ. длѣги наша.
 длѣжникомъ нашимъ. (по нѣкои мѣстѣ въ
 Болгаріа та, и до двѣшенъ дѣнь вмѣсто догъ
 т. е. вѣрчъ, *χορός*, говорисе длѣжъ) тѣможе
 длѣги наша. Длѣжникомъ нашимъ. и
 на стран. 29. рѣдъ 13. ко вторѣмъ столпѣ.
 И пристѣплъ. и по́долѸ рѣдъ 27. При-
 стѣплъ. и по́долѸ рѣдъ 42. Дано бѣдетъ
 и избѣдетъ. и 43. бѣдетъ. и 45. ту бѣ-
 детъ плачь и скрѣжъть зѣбовъ. и на

стран. 40. редь 22. сътвори богъ твърдь. и по́долѹ. утвърдися. и по́долѹ. връху твърди и по́долѹ. многожды. и на стран. 44. редь 8. пръвое. и по́долѹ крѣщеніе. и по́долѹ. вѣруемъ же и вѣскрѣсенію мъртвѣныхъ. и редь 41. отъ прѣсти земныя. и на стран. 46. редь 34. развѣ мяса въ крѣви. и по́долѹ. и вашу крѣвь. и дрѹги мнѣго тѣмо. и на стран. 54. редь 10. нѣ наго зръно. клѣсто но наго зѣрно. тѣмо же по́долѹ, редь 16. и тѣнкыя луспы. и на стран. 61. редь 7. глава прѣва. и по́долѹ. редь 10. слово четврѣтааго дне. И дрѹги примѣри мнѣгое мнѣжестко въ тѣмъ иста та кнѣга се нахѣждатъ: Отъ кой то се вѣди я́вно зашѣо з ѣ сто́лаз тѣмо, дѣкато сегѣ стои ѳ, и ѳ. Като н. п. крѣщеніе, вл. крѣщеніе. Зръно, вл. зѣрно. Крѣвь, вл. крѣвь. Пахтъ, вл. паѣтъ. Я ж, дѣкато стои ѹ, като н. п. пристѣпакъ, вл. пристѣпаз. Данѣ вѣдетъ и и́звѣдетъ, вл. данѣ вѣдетъ и и́звѣдетъ. скрѣжѣтъ зѣбокъ, вл. зѣвѣкъ. и проч.

а з, и ѣ. Трѣвѣкатъ и ѳни да ги оѹпотреба́ваме, не за различно произношеніе (какѣто шо са выи оѹ старѣо то вре́ме, зашѣо то токъ произношеніе шо са го и́маи, оѹ

Българе те почтѣсе не чѣе нѣкаде сегѧ) но кѧ-
то знакове за правописаніе то, за да раздѣ-
лѧваме рѣчь ѡтз рѣчь, който ѣматз ѣднѧ-
ковз глѧсз, ѧ двѡѧко знаменованіе. Като н.
п. крѡвз (σχεπη) ѡтз крѡкѧ (αιμα). Пѣрстз
(δακτυλος) ѡтз пѣрстѧ (χωμα). Кѡлз (πασ-
σαλος) ѡтз кѡлѧ (ποσον, ѡς). Оуѣгѧз (γω-
νια) оуѣгѧѧ (ανθραξ) ѣдз (φαρμακι) ѣдѧ
βρωσις), ѧ дрѣгѧи такѣва (ε).

Бѣкѧ ѧ, като сложенѧ ѡтз две бѣкѧи
ш ѧ т, трѣвѣваше праведно да се ѣскаючѧи ѡтз
ѧзвѣкѧ та, каккѡто се ѣскаючѣѧа ѧ дрѣгѧи нѣ-
кои ѣзѧишны, но за келѣко то ѧ старѡто ѧ
оуѣпотревлѣніе, ѡставѣсе пѧки тѧко каккѡто
ѧо си ѣ вѧ старѧта ѧзвѣкѧ. Но ѧзз вѧѧѧ
рѣказ заѧѡ ѣ добрѡ да се ѣсфѧѧри да не ѣ
ѡсѡбна бѣкѧ вѧ ѧзвѣкѧ та, ѧ начертаніе то
ѧ да се оуѣпотревлѧѧ пѧки като сложенѧ бѣ-
кѧ за леснѡтѧ по подражанію Грѣковз, кой-
то пѣшатз тѧко ζ. (вмѣсто στ.) сложенѡ, ѧ

(ε) Ёровете ѧо ѣскатз нѣкои да ги ѣзѡстѧватз
со кѣѧмз, ѧлѧи тѡкѧмо мѧлкіѧтз да пѣшатз за
разлѣчѣе като на-гѡрныте рѣчи, ѣмасѧи мѣстѡто.
Но понѣже ѧ Рѣссѧи те ѧ Сѣрѧвѧи те не са ги ѣсфѧѧр-
лѧли до днѣсз, стѣѣдно вѧ былѡ ѧ нѧмз да ги
мѧхнеме, нѣе пѡнапредз доклѣ не вѣдѧме при-
мѣрз ѡтз нѣѧз.

нѣматъ го особна буква. За тѣмъ буква щ, нѣкои говорѣтъ защо ѣ сложена отъ ш и ч, а не отъ ш и т. И за тога Руссите ѡ произносаѣтъ като шч. Но това неправо нишо знаніе докѣлно се изобличава во Іоаннѣ Ексархѣ Болгарскомъ, на стран. 87. въ 6. примѣч. дѣкато говори. „щ, кажется, не существовала въ азбукѣ Кирилла, будучи замѣняема двумя ш и т (примѣч. 55)“ тога 55. примѣч. на стран. 104. говори тако. „Приведенными примѣрами употребленія буквъ ш и т, вмѣсто щ; можно доказать составленіе послѣдней изъ двухъ первыхъ, сокращенное такимъ образомъ: щ. Болгари и Сербы и нынѣ пишутъ вмѣсто сей буквы шт: свештеникъ, штедрота; но въ нѣкоторыхъ мѣстахъ Сербской земли щ выговаривается какъ шч. У насъ Русскихъ слышны звуки шч — щека и съ — частіе; въ простонародіи даже шт, по крайней мѣрѣ въ слѣдующихъ двухъ словахъ: шти, ешто, вмѣсто щи, ещо“. Такожде и на стран. 23. редъ 27. и на стран. 95. въ 31 примѣч. и на стран. 128 редъ 10.

За предизложенни те до тѣмъ тога ѣ моето мнѣніе. А за членокете, що то ги нѣма

мáйка та (сир. Главенск.) вѣ съществѣтели те
 именà, à Бóлгарскій йма непремѣнно, каквóто
 и Грѣческій (òтѣ него мóже вѣти да ги ѣ и
 прѣлаз) не знамѣ що да речемѣ! защò то и ò-
 нѣ споретѣ дрѣгитѣ несогласїа вѣ изъикатѣ
 на всàко мѣсто разайчно и несогласно се про-
 изнòсатѣ. И мѣжескаго рòда членѣ що то ѣ
 оу Грѣцѣте ò. Ђднѣ произнòсатѣ согласно съ
 Грѣческїатѣ на о. Като н. п. человекѣ безъ
 членѣ, человекò съ членѣ. Стòлѣ, стòло.
 Вòлѣ, вòло. И дрѣгитѣ на отѣ, человекòтѣ,
 стòлотѣ, вòлотѣ. И дрѣгитѣ на а, человекà,
 стòла, вòла. И дрѣгитѣ на атѣ, человекàтѣ,
 стòлатѣ, вòлатѣ. И дрѣгитѣ на е, вѣ òнѣ ò-
 вàче именà що се òкончàватѣ на нѣком òтѣ
 двогласнѣте, илѣ на ѣ, като н. п. рàе, крàе,
 кòне, цàре, и дрѣгитѣ такѣва. И дрѣгитѣ на етѣ,
 рàнетѣ, крàнетѣ, денѣтѣ, цàрѣтѣ. И дрѣгитѣ
 на а, кòна, рàнà, крàнà. И дрѣгитѣ на атѣ,
 кòнатѣ, рàнатѣ, крàнатѣ, сотворѣтелàтѣ. И
 тàко происхòдатѣ òсмѣ разайчни членòве на
 о, отѣ, а, атѣ, е, етѣ, а, атѣ. Но тòн членѣ
 що ѣ на а, àко и да се чѣе вѣ произноше-
 нїе то като а, не трѣбѣва òвàче да се пишѣ,
 защò то не ѣ дрѣго нїщо тòкмо пѣрвѣо членѣ
 що ѣ на а. Защò рàн, и крàн, и дрѣгитѣ та-
 кѣва, понѣже се òкончàватѣ на и, и зайшна ѣ

а-та, защото а-та е отъ и и а. Но като се тѣри членъ а, при именá та що се окончаватъ на и, произноси се и чѣе се като а. Н. п. райа, крайа, скатѣа, мѡна твѡна. Отъ тѣка е икно, защото въ Българскіатъ ѡзыкъ са господствено три разайчни члени о, а, е. ѡ злоупотребително ѡсмь. Но като исфѣраиме на странà етх членъ, кой то е помѣстенъ тѡкмо, а не ѡвщъ (понеже видиме зашо ѡнай що го е оупотребялъ въ списаніе то си (ж) да е оупотребявалъ по бѡшей части атх, а дѣто го понѣдѣла нѣжда та, илй по мѣстномѣ ѡвыкновенію оупотребялъ е етх) тѡкожде и е, ѡставатъ тѡкмо двà разайчни

(ж) Български списаніа що са на свѣтѣ издãдени до днѣсь, имаме знãеми слѣдѡщитѣ. Отъ Х. Ёоакіма три кнѣги, Мытарства, амартолѡнъ Сотиріа, и разайчни поучителни собрания. Отъ Цкѣтка Панагѡрца, календãръ. Отъ Петра Х. Бѣровича вѣквãръ съ разайчни поученіа, въ 1824. лѣто. Отъ Анастãса Стоãновича, скащѣнное цвѣтосбраніе, илй стѡ и четѣре свлщѣнны Історіи иъз вѣхтіатъ и нѡвыатъ завѣтъ, въ 1825. Го да, въ Бѣдимъ. Отъ Васіліа Н. Нѣновича, свлщѣннаа Історіа церкѡвна ѡтъ вѣтхі-етъ и нѡвы-етъ завѣтъ, въ 1825. лѣто, въ Бѣдимъ. Отъ Петра Сапѡнѡва Трãвненина, нѡвый завѣтъ, сир. четѣри те Ѣваггѣліа, въ 1828. лѣто, въ Бѣкорѣцѣ.

членове о и а. Защо то между о и отъ, и а и атъ, токъ е то̀кмо разлѣчїе що се при-
тѣра т. Прочее членъ о, помного е оупо-
требителенъ отъ отъ. И на противъ атъ по
оупотребителенъ отъ а. Могатъ прочее тѣи
двѣ та членове о и атъ да останатъ за пра-
виани до посаѣ, понеже са равнo оупотребѣ-
теани и двѣ та. Но любопытствувасе и и-
зыскувасе тѣка, кой ли да е поправъ отъ
нихъ и да има нѣкое предпочтѣнїе. Язъ за
о членъ тако ще да речемъ. Болгарскїо иа-
зыкъ по естество не е ималъ членове, защо-
то е отраслаз отъ Славѣнскїа, кой то ги не-
ма, каквo то що видиме и въ дрѣги те иа-

Отъ Хрѣсандъ (нѣнѣ же Христѣки) аридметика,
въ 1833. лѣто, въ Бѣлиградъ. Отъ Константи-
на Огнѣновича Сѣрба, Історїа Алѣксїа челоуѣка
Божїа, въ 1833. лѣто, въ Бѣдимъ. Нѣгли и
дрѣги нѣкои, който несѣ ми знѣти. Членъ о,
мoже да види сѣкой въ Хрѣсандова та аридм.
членъ отъ, въ Х. Іоакїмовы те. Членъ а, въ
Цвѣтковыатъ календаръ, и въ Сапѣново то еван-
гелїе. Членъ атъ, въ Анастасовы те, и въ Бѣро-
выатъ въкваръ. Членъ етъ, въ Васїлїева та (Н.
Нѣновича) Історїа. И не то̀кмо членове те, но и
дрѣги многи любопытни рабеты мoже да види
нѣкой въ предречѣни те изданїа, и да прави
сравнѣнїе въ Болгарскїатъ иазыкъ.

зыцы, кой то са прони́тели отъ то́а и́стинъ
и́сточникъ Славѣнскій, като н. п. въ Рѹсскі-
атъ, Сѣрвскіатъ, и дрѹги, да ги нѣматъ. Но
отъ гдѣ ли да ги ѣ земалъ, то ѣ намъ не-
извѣстно (з). Но видисе да ѣ подражалъ
въ членове те дрѹги и́зыцы. Восъ кой про-

(з) На Болгарскіатъ и́зыкъ нѣмаме ни ѣдно спи-
саніе старо отъ нѣколко стотіны годіны, и́ли
отъ оно̀а време когато ѡще не ѣ была подпад-
нала Болгаріа та подъ ~~_____~~ и́го агаранское,
ни то рѹкописно, ни то печатано (мѡже бѣти
и да се нахо́жда нѣкаде таква́а рѣдкость, но
Богъ знае въ какѡвъ ли ѣ глѡбѡкъ рѡвъ закопа-
на, щото вѣчно да ѡстане незнаема, а камо
ли мене да ѣ знаема) отъ което бы могли да
видиме какѡвъ ѣ видъ ималъ въ постари те
времена Болгарскіо и́зыкъ, и какви ли мѡ са
были нынѣшни те многоразлични членове. Отъ
кѡлко то стары рѹкописны кни́ги самъ видѣлъ,
не ми се ѣ случило да видимъ ни ѣднѡ на
прѡстъ и́зыкъ Болгарски писана, но сички те на
Славѣнски. И отъ това заключавамъ, зацѣ, по-
нѣже мѡзы те (оучѣніе то) послѣ по Тѣрско то ѡ-
бладаніе ѡставили са со всѣмъ Болгаріа та, за-
то и не видиме дрѹга нѣколъ внѣшна кни́га ста-
ра, и́ли на Славѣнски, и́ли на Болгарски писана,
ѡсквѣнь ѣва́нгеліе, апѡстолъ, Чалтіръ, ѡктѡихъ, и
дрѹги церкѡвни кни́ги, който са ѣдва сохранили
Болгаре те за радѣ Богослѡженіе то.

чѣе ѿзыкъ съсѣдствуєтъ най много Българскій ѿзыкъ; ѿвно ѣ зацю съсз Грѣческіатъ ѿ съсз Тѹрскіатъ. Но ѿвно ѣ ѿ то, за цю членокѣ те ѣ пріѡлз ѡтъ Грѣческіатъ, а не ѡтъ Тѹрскіатъ. Грѣцѣ те прѡчѣе ѿматъ трѣ членокѣ прѡвилны, мѹжескаго рѡда ѡ, жѣнскаго

Къ великомѹ моемѹ сожалѣнію чѣлз самъ ѡтъ ѣднѡгѡ старца, зацю на ѣднѡ оудалѣно мѣсто (то ѣсть въ ѣдинъ скитъ подъ ѣдинъ монастыръ Български) намерѡвалисе кѡлко то ѣднѣ келѡ весма кѣтхи кнѣги (Славѣнски ли са ѡбѡче были, ѿли Български, не ѣ ѿзвѣстно. Безъ сомнѣніѡ трѣбѡва да ѣ ѿмѡло междѹ нѣхъ ѿ неком на прѡстыѣ Българскій ѿзыкъ писана) ѡтъ коѣто да се ѿзѡѡки речѣнный старецъ да мѹ не досѡждатъ, ѿскопѡлз ѣдинъ глѡбѡкъ рѡвъ въ ѿстыѡтъ скитъ, ѿ закопѡлз ги тамѡ (зацюѡто ѡтъ велико то благоговѣніє цю ѿмѡлз къ нѣмъ, какѡѡто самъ тѡѣ ѿповѣдѡваше, не смѣѡлз да ги ѿзгорѣ, ѿли да ги фѣрли прѡсто на полѡна та) ѡ тѣѣтѡ нашѣго нарѡда! ѡ некѣннаѡ прѡстѡтѡ ѡнаго старца! воѣстинѹ ѡке бы знаѡлз ѡный старецъ цю са вредѣли ѡнѡ кнѣги, не бы ги ни закопѡлз, но не вѣжестѡто цю не чѣни! Такѣѡ ѡнѣѡки (дрѣвности) дрѣѡги те нарѡди съ велики ѿждивѣніѡ ѿ трѡѡѡѡе ги трѡсѡтъ въ най тѣмни те ѿ сокровѣнни те мѣстѡ, а нашѣ те ѣдиноплемѣнни ги закопѡватъ, като непѡтрѣбни. Таѡко гѡѡѡри ѿ списѡ-

и, среднаго тѣ. Като н. п. *ἄνθρωπος* чело-
вѣкъ, ὁ *ἄνθρωπος* челоѣко. *γυνή* женà, ἡ
γυνή женáта. *παιδίον* дѣтѣ, τὸ *παιδίον*
дѣтѣто. Който двà члена мѣжескаго и сред-
наго рѣда, безъ всàкое премѣненіе прешай са
и оу насъ, съ товà тѣкмо разайчїе цѣто оу
нихъ стоатъ членове те предъ именáта, à оу
насъ по именáта. Н. п. ὁ *ἄνθρωπος*, вмѣ-
сто да речеме о челоѣкѣ, мы говориме че-

тель снй, който ѣ ѡткрылъ и на свѣтѣ издалъ
Іоанна Ексáрха Болгарскаго: на стран. 17. „Ве-
„сма древній списокъ сего перевода на долго
„бы остался погребеннымъ, вмѣстѣ (сир. вкѣ-
„пѣ) съ нашимъ Іоанномъ, въ большомъ ко-
„личествѣ книгъ синодальной Московской би-
„бліотеки (именуемой также патріаршею риз-
„ницею), которую до селѣ ни одинъ изъ на-
„шихъ Библиографовъ не обозрѣлъ критиче-
„скимъ окомъ (исключая рукописей Грече-
„скихъ), есть ли бы счастливый случай не
„воскресилъ Іоанна и не исторгъ неоцѣнен-
„ныхъ его памятниковъ изъ рукъ забвенія.
„Съ услажденіемъ воспоминаю годъ и часъ
„(1813. Сентября 19.) въ которой открылъ я
„се сокровище, собирая остатки нашей И-
„сторїи и языка для изданія Русскихъ досто-
„памятностей, порученнаго миѣ общесвомъ
„Исторїи и древностей Россійскихъ.

локѣк о, и и zostáвaмe тóкмo з-атз. τὸ παι-
 δίου, вмѣсто да речѣме то дѣтѣ, мы гово-
 риме дѣтѣ то. И жѣнскій рóдз не знáмз ка-
 квò не ѣ сохранилз и́стыятз Грѣчески члѣнз и́,
 но вмѣсто нѣго оу̀потревлáвaмe тa. Кaтo
 н. п. ἡ γυνή, вмѣсто да речѣме женà и́, мы
 говóриме женà тa. И τὸ нѣгли защò то нà-
 ши те и́менà жѣнскаго рóда по бóлшей чáсти
 òкoнчáвaтcе нa a, кaтo н. п. женà, водà, гла-
 вà, рѣкà, ногà, и проч. За благоглáсiе земáлз
 ѣ члѣнз тa, женà тa, водà тa, главà тa, и проч.
 Но àкo не бы́ было тáкo, каквò то àзз мню,
 и́ мóже бы́ти (кoѣто ѣ и́ по вѣрoáтно) да
 ca òтз скóйатз мѣ и́сточникз, òтз Славѣн-
 ски те мѣстоимѣнiя, тóй, тáм, тóе, и со оу̀-
 скчѣнiемз, тà τὸ тóкмо жѣнск. и́ средн. род.
 н. п. тáм тà женà, женà тa. Тóе τὸ дѣтѣ
 дѣтѣ то. Но àкo бы́ было тáкo, защò и́ мѣ-
 жескiй рóдз даce не речѣ тóй чeлoвѣкз, чeлo-
 вѣкз чeлoвѣкз тoй. Но чeлoвѣкo, и́ли чeлo-
 вѣкoтз, и́ли чeлoвѣкa, и́ли чeлoвѣкaтз. Го-
 лѣмо ѣ вoйстиннѣ недoумѣнiе за тóм члѣнз
 Но àзз за члѣнз о, пáки тáкo мiсaимз, да
 ѣ и́ тóй òтз тoкà и́стoтo нaчáло, òтз дѣтo
 ca и́ дрѣгитe двáтa тa и́ тo. Тáкo нѣ òтз
 тóй мѣстоим. но òтз òнз. Вмѣсто рещи чe-
 лoвѣкз òнз, прòсто τo òбыкнoкѣнiе за крát-

костъ и за леснотѣ и zostakило ѣ буква та н,
и говори челоуѣкѣ о. (какво то що видиме
и въ други рѣчи да прави сокращеніе.) Блѣ-
сто прочее да речеме челоуѣкѣ ѡнѣ, жена тѣмъ,
дѣтѣ тѣе, мѣ сократѣше говориме, челоуѣкѣ
о, жена та, дѣтѣ тѣ. За тѣмъ прочее членѣ
мѡже бѣти да ѣ тако произшѣлъ (нѣка раз-
сѣждаба секой) но чѣдно ѣ за атѣ членѣ ѡтѣ
де да ѣ на тѣи произшѣлъ, и клезналъ въ
тѣоко оупотревлѣніе. Азѣ за него выхѣ ѡ-
ставѣлъ да го ѣтимологѣсатѣ (произведѣтѣ)
неговите оупотребѣтели, но понѣже го прѣи-
маме въ настоѣща та граммѣтика като за прѣ-
киленѣ, нѣжда ѣ да речеме и за него нѣщо,
и да дадѣме своѣто и за него мнѣніе. Азѣ
мѣслимѣ зашѣо на тѣи да ѣ произшѣлъ ѡтѣ
самите родѣтели падѣжи Грѣкѣнски. Зашѣо-
то и самѣо то простѣоудно произношеніе ми
скидѣтеастѣѣка, коѣто говори челоуѣка, ѡпре-
дѣленно съ членомѣ, какѣсто ѡ *ἄνθρωπος*, а
челоуѣкѣ *ἄνθρωπος*, безчленно за неопредѣ-
ленѣ рѣзѣмѣ. И пакѣ колѣ *βῆς*, колѣ ѡ *βῆς*.
Пѡпѣ *παππᾶς*, пѡпа ѡ *παππᾶς*. Тако и въ
ѡнѣмъ сѣществѣтели именовѣ що се ѡкончѣватѣ
на ѣ, и на и. Като н. п. конѣ *ἵππος*, конѣ
ѡ *ἵππος*. Цѣрѣ *βασιλεὺς*, цѣрѣ ѡ *βασιλεὺς*.
Рѣи *παράδεισος*, рѣм ѡ *παράδεισος*. Врѣи

а́кро, кра́а и́ а́кро. (и) проч. О́тз преди-
дѣши те прѳчее примѣри, кой не познава, за-
що тѳи членъ на а, илѳ а, ѳсть и́стинъ ро-
дѳтелиный Славе́нскѳи падѣжъ, съ това́ то́кмо
разли́чѳе, що́ то въ нѣкои и́мена о́ксѳа та сто-
и́ на своѳе то си мѣсто, като́ чело́вѣкъ чело-
вѣ́ка, членъ ча́ена, кра́й кра́а, зѣ́тъ зѣ́та (то
ѳсть зѣ́та) а́ въ нѣкои прѳсто́то произноше́-
нѳе премѣстѳва ѣ́, като́ во́аз во́а, ко́нь ко-
на́, ра́и ра́а, ца́рь ца́ра, и проч. Ко́и то прѳ-
сто́то ѳвыкнове́нѳе во́а, ко́на, ра́а, ца́ра про-
изно́си. О́тз разли́чни те прѳчее ѳконча́нѳа
Славе́нски те падѣжи мѣжескаго ро́да, происхо́-
датъ и́ разли́чни двѳ ча́ена а, и а. ѳ прѳ-
сто́то ѳвыкнове́нѳе приложи́ло ѳ́ при ни́хъ и́
ѳдно́ т, та́ са произыша́и но́ви членове́ а́тъ
и́ а́тъ, като́ чело́вѣкъ чело́вѣ́ка чело́вѣ́катъ,
ко́нь ко́на ко́натъ. Какво́то и́ при о́ членъ
по́ не́кои мѣста́ прилагатъ т, и́ происхо́ди
по́мѣстный членъ отъ (какво́то се ви́ди и́ на
стран. 43). Дока́зѳвасе прѳчее и́вно, защо́ и́
тѳи членъ а, (и а) и́ма своѳе то нача́ло ѳ́тъ

(и) По́ то́а примѣръ ѳ́ стана́ло и́, мо́и *ιδιχός* *μ*α,
мо́α ѳ́ *ιδιχός* *μ*α, тво́и *ιδιχός* *σ*α, тво́α ѳ́ *ιδι-*
χός *σ*α. Та́ко и́ тѳи то́а, не́ пра́вилно но́ по-
дража́телно.

истаго своего источника безъ никакво сомнѣ-
 ніе. До тѣка се говорѣ то́кмо за е́дѣнствен-
 но то число, ѣ за ѣменѣтелецѣтъ падѣжѣ на-
 членове те, а за мнѣжественно то число, ѣ за
 дрѣгѣ те падѣжи секоѣ мѣже да бѣди на ре-
 дѣтъ мѣ, ко́ако ѣ каккѣ премѣненѣа бѣватѣ
 въ нѣхѣ. Коѣ ли во высе прѣчее ѡпредѣлаѣа
 ѡтъ вышепоманѣты те членове за правленѣ,
 тоѣ е́ добръ ѣ прѣѣтенѣ. ѣ безъ членове те
 нищо не бѣ вредѣаъ Бѣагарскѣѣ ѣзѣкѣ, коѣ
 то съ тѣа то́кмо дѣрва се оѣкрашаѣа по́мно-
 го ѡтъ дрѣгѣ те срѣдни нѣмѣ ѣзѣцы. ѣ глѣ-
 даме го зацо ѣма нѣкое преимѣщество надѣ
 нѣхѣ съ тѣа то́кмо лоши ѣаѣ добры членове.
 ѣ ко́ако бы бѣаъ недостаточенѣ ѣ оѣкоренѣ.
 а́ко не бѣ ѣмааъ тѣа превосходна дѣрва. То-
 ва́ добрѣ шо го ѣма наѣшо Бѣагарскѣ ѣзѣкѣ
 ѡтъ природа та, ѣаѣ ѡтъ коѣхѣ по́саѣ прикнѣ-
 сено ѣ прѣѣто, е́дѣнѣ ѡтъ нынѣшни те спи-
 сѣтели ѣскаше да мѣ го ѡтѣме развѣйниче-
 ски, ѣ да го ѡстаѣи ка́то нѣкоѣ го́ахѣ человекѣкѣ,
 да се стыдѣ по́саѣ ѡтъ секо́го. Но тоѣ се
 бѣди да не е́ (каккѣ то ѣ шо не е́) ѣскренно
 ча́до на-Бѣагарска та ма́йка, зацо то говорѣ
 та́ко: „Ни е́дѣнѣ Славѣнскѣѣ наро́дѣ ги оѣ-
 „потребаѣа, сир. ни Рѣсси, ни Сѣрви, ни Дѣ-
 „хи, ни Чѣхи, ѣ проч. Зацо бы ги пакѣ

„Българи оупотреваали, когѣ ѣзыкз не оу-
 „крашаваатз но паче погрозенз стрѣкатз, за
 „то ѣзз ги за непотрѣбни сѣдишз. Оваче
 „това все кога добиеме Болгарска граммати-
 „ка ще да се исправи ѣ ѣзыкз оукраси. ѣ
 „кога ли ще вѣде не знамз, но време треба
 „да покаже, ѣмали Болгаріа достѣйныхз сы-
 „новз ѣ родолюбцевз.“ Но ѣзз питамз тако-
 ваго, да ми докаже сз пооснователни дока-
 зателства какво ли неукрашѣніе ѣ каква гро-
 зота произвѣдатз тѣа неговы частицы въ
 Болгарскіатз ѣзыкз; защѣ едѣнз Болгаринз
 не може лесно да познае тоа недостатокз (ка-
 кво то се говори, защѣ секой лесно познава чѣ-
 жды те недостатки, а своѣ те ѣли отнѣодз ѣ-
 ли сз голема мѣчностъ) види се защѣ въ не-
 гови те оуши да произвѣдатз грозота, поне-
 же (по правда) не е сѣлаз (цыцѣлаз) млекѣ
 отз тѣа майка, но отз дрѣга. ѣ въ Бол-
 гарски те оустѣ ѣ оуши сладко е това мле-
 ко, сз което ѣзз младѣнства са се воспитали,
 като майчино (споредз ѣвша та пословица
 „сладко като майчино то маѣко“). ѣ ако въ
 показѣла Болгаріа та достѣйны синове, да со-
 чѣнатз грамматика на своѣатз природный ѣ-
 зыкз, такива ли синове трѣбѣва да покаже;
 който не да обвѣчатз ѣ оукрасятз сз подо-

Бры одѣжди и оутвари майка си, но да ѿ
 совлачатъ и тѣмъ грѣзныте (що ги тѣи нари-
 ча) и да ѿ ѿставатъ со всѣмъ гола; мене
 ми се чини, защо такѣмъ достѣинъ (или по-
 добре да речемъ недостѣинъ) сынъ Български
 не щѣ се помкнѣ скоро. И азъ вѣхъ молахъ та-
 коваго попечителя за Българскіатъ ѿзыкъ,
 да совѣтѣва по добре своите соотѣчественници
 да не вѣ се некой ѿзагала да ѿостава не-
 що ѿтъ тѣхныатъ ѿзыкъ, неже ли да совѣ-
 тѣва наши те да ѿставатъ това що го ѿматъ,
 защо то ѿмъ не ѿвѣщава да ѿмъ даде, това
 що го не мѣтъ. Въ тѣмъ подлогъ всема при-
 лично може да се прикачи таковоу ѿсопова
 та вѣсна, въ която се представала онаа ли-
 сѣца, што ѿтъ некой случаѣ ѿзгубила си ѿ-
 пашката, и совѣтовала и другите лисѣцы да
 си ѿтсечатъ ѿпашките, защо ѿмъ са сѣтна
 тагота на жикѣтатъ. Но ми ѿскрени чада
 Български никогда да не дерземе да посла-
 шаме тѣмъ заѣи совѣтъ, и да ѿбнажѣме и ѿ-
 безобразиме красотата на-наша Български ѿ-
 зыкъ, който се ѿукрашава като съ некою дра-
 гоцѣнна оутварь съ членове те, и да възста-
 неме (както се пише) ѿко ѿтдоенное на ма-
 терь свою. ѿтъ вышензложенныте доказа-
 телства и примѣри, секой вѣди ѿвно защо не-

согласіе то междѸ Българе те господственно со-
 стоитца съ членокѸ те и въ глаголы те, и въ
 различни те произношеніа и окончаніа на-рѣ-
 чі те. Но като се произбере и опредѣли е-
 динъ общи членъ, и едно общо начертаніе
 на-глаголи те, другите мали несогласіа скоро
 ще да прійматъ согласіе и исправленіе. И кой
 ли членъ ще се опредѣли за пишешатъ иа-
 зикъ, това остава на разсѸжденіе то и испы-
 таніе то на наши те оучени. Но азъ и за
 това нещо давамъ своѸе то мнѣніе. Добро бы
 было въ именованіатъ падѣжъ да оупотре-
 биме о-то, но неразѣлено отъ Ѹме то (както
 то що ги е оупотребилъ и полагалъ ХрѸсѸан.ъ
 Павловичъ въ своѸа арі.о.метіка) да не про-
 изводи смѸщеніе. Н. п. человекъ безчленно,
 человекѸ съ членомъ, тако въ сички те имена
 що се окончаватъ на девело Ѹ, а оніа що се
 окончаватъ на танко Ѹ, ако мѸ се чѸе гласѸ
 въ произношеніе то, като конь, оучитель, зѸтъ,
 камень, онѸ и когѸто се произносатъ съ съ чле-
 натъ пакѸ трѣбѸва да Ѹмсе не Ѹзостава Ѹ-атъ,
 но трѣбѸва да се написѸва, за да се чѸе про-
 изношеніе то мѸ, като н. п. конь безъ членъ,
 коньѸ съ членъ. Тако и каменьѸ, оучительѸ,
 деньѸ, зѸтъѸ, и проч. а царь, и други що о-
 кончаватъ на рь, трѣбѸва да го отаагатъ

когáто са сосз члѣнатъ. Н. п. цáръ цáро, а нѣ цáрко, тако и монасти́ръ монасти́ро, пáстыро, а не пáстырко, и проч. Защо се така и произно́сатъ. (i) Та́ко и въ о́нѣмъ сѣществѣ-те́лнѣ и́менá цюсе о́конча́ватъ на и, ра́и ра́ио, кра́и кра́ио, слѣ́чай слѣ́чаио, и проч. А въ при-лагáте́лнѣ те́ и́менá, понѣже о́нѣи́ всегда́ се о́-конча́ватъ на две и́и, и́аи и́и, въ ни́хъ трѣ-вѣва да се и́сфáра́мъ послѣ́дно то и́и всегда́, и на нѣго́во мѣ́сто да се полагá о-го н. п. свѣ-

(i) Назначи́и за́що нѣ́кои́ е́диносло́жни и́менá, ко-гáто се произно́сатъ съ члѣнатъ, снѣ́матъ о́ксѣа-та о́тъ пѣ́рвыа́тъ сло́гъ, и тѣ́ратъ ѣ́ на вто́ры-а́тъ ко́й то се произво́ди о́тъ члѣнатъ, като н. п. стра́хъ стра́хò, свѣ́тъ свѣ́тò, пра́хъ пра́хò, гра́дъ гра́дò, грѣ́хъ грѣ́хò, оў́мъ оў́мò, и дрѣ́ги та́ки́ва. Ко́й то и́и сосз а́тъ члѣ́нъ, па́ки то́ва и́сто то стра́-датъ, н. п. стра́хѣ́тъ, свѣ́тѣ́тъ, пра́хѣ́тъ, гра́-дѣ́тъ, оў́мѣ́тъ, вѣ́лкѣ́тъ. Та́ко и́и сосз члѣ́нъ а. стра́хѣ́, свѣ́тѣ́, пра́хѣ́, родá (то́ е́сть родѣ́, ка-квѣ́то цю сто́и оў́ Сапѣ́но́во то́ е́вангелѣ́е „кни́га та́ народá Исѣ́са Хри́ста“) и́и за ра́ди та́мъ о́ксѣа́ цю не сто́и на мѣ́сто́то си стра́да́ и́и члѣ́но на ѣ́тъ, и́и ѣ́, но не зна́мъ за́що та́ко бѣ́ва, нѣ́ка мѣ́сли всáкъ. Но нѣ́гаи за́що нѣ́кои́ о́тъ ни́хъ въ Сла́вѣ́нскѣ́и родит. паде́жь снѣ́матъ о́ксѣа́ та на конча́емъа́тъ сло́гъ, като н. п. грѣ́хъ грѣ́хà, а́ нѣ грѣ́ха, оў́мъ оў́мà, и дрѣ́ги.

тъю, крѣткѣю, высѣкѣю, и проч. а нѣ свѣтлѣю, крѣткѣю, высѣкѣю. Защо когѣто се напише и́ме то цѣло каквѣ то проси стои кз Славѣнско то, то тогѣва си и́ма совершѣнз бѣтѣствѣнз члѣнз кз сѣбе (защо то сѣчки те прилагѣтели и́менѣ кз Славѣнскѣятз и́зыккз когѣ стоѣтз безз оуѣсѣченіемз кз саѣко то, и́матз непремѣнно тѣѣ и́ста та сѣла, що ѣ и́матз Грѣчески те прилагѣтели сз члѣнатз заѣдно, а когѣто са оуѣсѣчени тогѣва держѣтз мѣсто за безчлѣнни Грѣчески. Като н. п. свѣтлѣи ѡ ѡ́уіос, свѣтз ѡ́уіос. Блажѣнный ѡ махѣ́ріос, блажѣнз махѣ́ріос. Каквѣ то що скидѣтелствѣкатз и саѣдѣющѣ те примѣри. махѣ́ріос ѡуһо, оу́ насз стои блажѣнз мѣжз, а нѣ блажѣнный мѣжз. ѡ́уіос, ѡ́уіос, ѡ́уіос жѣріос сараѡѣ. а нѣ свѣтлѣи, свѣтлѣи, и проч.) и коѣ нѣжда да се притѣра ѡще ѣдѣнз члѣнз, иѣи за да стѣне ѣдѣнз Бѣлгарски, а дрѣги Славѣнски; тѣко за и́менѣтелныятз падежз на-сѣществѣителни те и прилагѣтели те и́менѣ мѣжескаго рѣда. ѣ за родѣтелныятз и дѣтелныятз (к) трѣвѣва да знаѣме,

(к) На нѣкои мѣста ѣко бѣхѣме оупотреблявали чѣстыятз Славѣнски дѣтели падежѣ, много бы было сладѣстно и прѣтно дѣло, като н. п. бз

защо о̀ни не сѣ различаватъ съ друго̀ нищо̀ о̀тъ и́менителныятъ и́ о̀тъ винителныятъ то̀кмо съ части́цата на (ко̀кто въ тѣмъ слѣ́чай не ѣ̀ предло̀гъ, но почти́ слѣ́жи родителенъ и́ да́теленъ, като̀ що̀ сѣ о̀у̀ Гре́цыте τῷ, и τῶ) н. п. въ нарица́телни́те същест́вители́ни и́менѣ̀ и́менит. градъ-градѣ̀. родит. и́ дат. на градѣ̀. Та̀ко̀ и́ въ дрѹ́гите на-ко̀ньо̀, на-ца̀ро̀, на ра̀йо̀, и́ проч. И́ въ прилагáтели́те ко̀га̀ само̀сто̀ятелно̀ се полагáтъ въ слѣ́во̀то

сѣ́бственни́те и́менѣ̀ ко̀га̀ самѣ̀ сто̀ятъ, и́ли се соприга́ватъ съ нарица́телни́те, и́ въ дрѹ́ги слѣ́чай. Предáде́ха го̀ Лѹ́кѹ̀ргѹ̀, (вм. на Лѹ́кѹ̀рга) да го̀ пока́же каквѣ̀то̀ тѣ́й зна́е. Предáде го̀ царю̀ Иоáннѹ̀. Предáдего̀ мѣ́стномѹ̀ кнѣ́зю̀. Сла́ва бѣ́гѹ̀. Мѣ́леше сѐ Бѣ́гѹ̀. Ко̀га̀то̀ ходѣ̀ да сѐ поклѣ́ни живонѣ́сномѹ̀ Грѣ́бѹ̀ Господню̀. Бѣ́гъ ѣ́ сотвори́лъ чело́вѣ́ка по̀ о̀бразѹ̀ сво́емѹ̀ и́ по̀ подѣ́бию̀. И́ въ писма̀та. Отда́тисѣ̀ кѹ́ръ Иоáннѹ̀. Да вѣ́рчи́тсѣ̀ кѹ́ръ Димѣ́трию̀. Благо̀родномѹ̀ и́ почтѣ́нномѹ̀. Высо̀ко̀просвѣ́щеннѣ́йшемѹ̀: и́ дрѹ́ги та̀ки́ка̀ тѣ́тли. Не ѣ́ и́злѣ́шно да̀ назна́чимѐ за̀що̀ прѣ́стыю̀ и́зѣ́къ ѣ́ сохрани́лъ и́ твори́тели́ни паде́жи, като̀, ѣ́станѣ̀ съ Бѣ́гомъ. Да ѣ́ съ Бѣ́гомъ. Съ Бѣ́гомъ и́ сѐ здра́вѣ̀. Рѣ́домъ ѣ́ Гре́къ. Болга́ринъ рѣ́домъ. Не́гли и́ въ дрѹ́ги не́кои. Но̀ и́ родителенъ чѣ́стъ да̀ сѐ о̀употре́блѣ́ва не́кадѐ до̀брѣ̀ бы̀ былѣ̀!

или и со съществителни те се сопрягаватъ, н. п. на Българскію, на Славенскію, на высокію, на нискію. Или на Българскію народъ, на Славенскію языкъ, на высокію домъ, на нискію дворъ, и проч. Но какъ бы благодать и сладость имало, ако быхъме полагаали истыятъ Славенски родителенъ падежь безъ никакво прелѣненіе, когато съществително то име, а наипаче собственно то сопряжено съ прилагателно то, секой може да види отъ сабдѣющите примѣри. Памятьта на-свѣтаго Григоріа, вѣсто на-свѣти Григоріа. Прѣпокидите на-свѣтаго Іоанна Златоустаго, вѣ. на-свѣти Іоаннъ Златостъ. Повекиието на высшего и державнишаго нашего царя, вѣ. на-высокію царь. Сладостьта на-Славенскаго языка. Крепостьта, или якостьта на-Българскаго народа. Искъство то на-Россійскаго воинства, и въ други такива случан. (Много бы было добро ако быхъме посаждовали тоа примѣръ). А като са сабдѣющите, покрово на-высокію домъ. Нозете на-нискію дворъ, и проч. Такъ да се произносаютъ подобро бы было, неже ли покрово на-высокаго дома, краката на нискаго двора, и проч.

За именителныятъ, родителныятъ, и дѣтелныятъ падежи доказасе отъ части какъ

мóжатъ да се начертáватъ. Но да речéме и за кинíтеленъ мáло нéщо. Кинíтеленъ каквóто се показъва óтъ престолю́дно то произношéние нéмаме разлíченъ óтъ именíтеленъ лтъ. Но тóй é и́стгый и родíтеленъ, и дáтеленъ, и кинíтеленъ, и творíтеленъ, и сказáтеленъ, каквóто се вíди óтъ са́бдъющи те прилѣри.

Дойдè ё́дiнъ страненъ человекъ.	и́мен.	{ Прѣд. раздѣл. рѣдн. за нео- брѣдн. раздѣл. }
Оумрело дете на ё́дiнъ человекъ.	родит.	
Дáдохме мiлостына на ё́дiнъ человекъ.	дáтелн.	
Оубили вчера на полето ё́дiнъ человекъ.	винит.	
Стави́хсе на пѣтатъ съ ё́дiнъ человекъ. .	творит.	
Разговáраме се за ё́дiнъ стран. человекъ.	сказат.	

Дойдè си вчѣра óтъ пѣтъ человекó.	и́мен.	{ Съ члѣн. за опре- дѣлен. раздѣл. }
Кѣща та на-человекó.	родит.	
Дáдоха мiлостына на человекó.	дáтелн.	
Вчѣра довéдоха человекó.	винит.	
Разговарáхме се докóлно съ съ человекó. .	сказат.	
Приказъваме за человекó.	творит.	

(Тáко и́ ако бы съ съ дрѣги нéкой члѣнъ былъ.) и́ мóже да се проумѣва въ са́бо то тóкмо óтъ раздѣлатъ. Като н. п. оубили вчѣра на полето ё́дiнъ страненъ человекъ, εφόνευσαν χθές εις τὸν κάμπου ἕνα ξένου ἀνδρωπον. Но токà мѣчно мóже да проумѣе ё́дiнъ ноконáчáленъ оубенíкъ, зацѣ то докаè не проумѣе койса глагóли преходíтелни кой нi, не щè да мóже óтнiодъ да впечáти

понятіе то на-именителныа и на-винителныа падѣжъ. Понѣже тогà, дойдѣ еди́нъ человѣкъ, и оубѣха еди́нъ человѣкъ, то́кмо ѡтъ двá та предидѹщи глаго́ли, дойдѣ и оубѣха мо́же да се различáва винителныо ѡтъ имените-
 ныатъ. Но ко́лко ѣ мѹчно дока̀е да дока́же не́кой дѣйстви́е то на-преходителни те глаго́-
 ли на еди́но малолѣтно дѣтѣ, на ко́ето мѹ-
 чно мо́же да се дока́же и що ѣ глаго́лъ. А
 ако́ бы и́мали падѣжит е различни ѡкончáнiа
 като Грѣчески те *ἀνθρωπος, ἀνθρώπῃ, ἀν-
 θρώπων, ἀνθρώπου, ἀνθρώπε*. Или́ понѣ
 като Славѣнски те, *человѣкъ, челове́ка, чело-
 вѣкъ, челове́ка, челове́че, челове́комъ, чело-
 вѣцѣ*. Онѣ бы сáми возбѹжда́ли внимáнiе
 то на-любопытныа дѹхъ *человѣчески*, или
 сáми со себе бы доказѹва́ли, и выка́ли като
соезъ не́кой гла́съ, челове́къ (а́зъ сáмъ и́менит.)
чело́вка (а́зъ родите́л. защо́ то се ѡкончáвамъ
не на з но на а.) чело́кѣ (а́зъ дáтеленъ,
защо́ и́мамъ на кра́ятъ ѣ) чело́вка (а́зъ ви-
нителенъ, ако́ и да сáмъ подо́бенъ съ роди-
телныатъ) чело́вче (а́зъ зкáтеленъ, защо́ к-
то се промѣнáва на че) чело́комъ (а́зъ тво-
ри́теленъ) чело́цѣ (а́зъ сказа́теленъ). И ѡтъ
тiа различни ѡкончáнiа не ѡщѹтiтелно се наѹ-
чѣва дѣтѣ то, не то́кмо на различни те падѣ-

жи, но и на различното знаменованіе на-рѣ-
зѣматъ. Ми прѣче въ неопредѣленныятъ
рѣзѣмъ, сирѣчь когѣто се произносатъ и ме-
на та безчленно, понѣже нѣмаме различни ѳ-
кончанія въ падѣжитѣ, нѣма ни шѳ да чини-
ме тогѣка, и трѣбѣва да подклонаваме скола-
та въ и некѳлею пѳдъ неизбѣжна та нѣжда.
Но когѣтосе произносатъ съ членове тѣ за ѳ-
предѣленъ рѣзѣмъ, зашѳо барѣмъ тогѣка да
не ѳблегчимѣ (ѳблеснимѣ) знаменованіето на-
рѣзѣматъ въ слѳко то; като н. п. въ слѣдѣ-
ющій прилѣръ, съ ѳдинъ илѣ съ дрѣгѣятъ
членъ. Каккѳ се именува тога живѳтно по-
пытѣ, стражатъ, илѣ попытѣ стражо. Коѣто
стражатъ и стражо въ тѳи слѣчай несѣ поз-
наватъ именуѣтелни ли са илѣ кинѣтелни, за-
шѳо мѳжатъ да содержаватъ и двѣ та рѣзѣми,
кѣждѣ ѳтъ Грѣческо то. *Πὼς ὀνομάζεται τῆ-
το τὸ ζῶον; ἠρώτησεν ὁ φύλαξ.* Именит.
Коѣто не ѳ, ѣ истинный рѣзѣмъ ѳ слѣдѣю-
щій. *Πὼς ὀνομάζεται τῆτο τὸ ἐράσιμιον
ζῶον; ἠρώτησε τὸν φύλακα.* И понѣже бла-
говременно ни се представѣватъ трѣ членове
различни въ мѣжескѣятъ рѳдъ въ ѳдинствен-
но то числѳ, ѣ и трѣ тѣ равнѳ ѳупотребител-
ни въ Болгаріа та, мѣне ми се чини да ѳ до-
врѳ да се расположатъ тѣ трѣ тѣ членове, ка-

то що сà рáвно оупотребителни въ трѣхъ раз-
 личны падѣжи, и да се оупотреблѣватъ въ
 пишешыятъ и́зыкъ, кой то бѣзъ всѣкаго со-
 мнѣнїа ще ни сдѣжатъ за по́големо и́зяснѣ-
 нїе въ рáзуматъ, и зашò да се невоспòблѣ-
 ваме òтъ нїхъ; и всѣкомѹ ще да бѣде оупò-
 годно, зашò то се неѣничтожа́ва на-нїкого
 помѣстныю ча́енъ, но съ товà тóкмо разлї-
 чїе, зашò е́динъ ще се оупотреблѣва въ и́ме-
 нїтелныятъ падѣжъ, а дрѹгъ въ винїтелны-
 ятъ, а трѣтїи въ родїтелныятъ. И́ ко́лько то
 за насто́ща та Граммáтика, ѡ́зъ, каккò то
 що вїди сѣкон, оупотребїхъ въ и́менїтелны-
 ятъ о, като нáй приискренъ и прáвиленъ, и
 òтъ и́менїтеленъ падѣжъ òтъ мѣстоимѣнїе то
 òнъ (и́ли òтъ Грѣчес. *ὁ*) произышѣлъ, каккò
 то що се доказà прострáнно и вѣрно на стран.
 43. а а, и ятъ, като що сà òтъ косвенны те
 падѣжи Славѣнски произышай, а, оупотребїхъ
 въ родїтелныятъ, и́коже прилїчно е́сть, а
 ятъ въ винїтелныятъ и въ дáтелныятъ. И́
 като зема́хъ тѣмъ трѣхъ различны ча́ена, когà
 трѣбѣва да преведѣмъ сáдѣющее òтъ Грѣче-
 ски на Бòлгарски, *πὼς ὀνομάζεται τὸ τοῦ
 ἐράσμιου ζῶον; ἠρώτησεν τὸν φύλακα.*
 Такà то преводимъ. Каккò се и́менѣва товà
 лювѣзно жикòтно; попытà стрáжатъ. Каккò

то и що го ѿмамъ превѣдено во взаимноу-
чѣтельныя те (ἀλληλοδιδασκίτικα) таблицы.
Ѣ сѣдѣющее, такъ. Πῶς ὀνομάζεται τὸ
τὸ ἐράσιμον ζῶον; ἠρώτησεν ὁ φύλαξ. Какъ
се именува това любезно животно; попы-
та стражо. и проч. и тако въ мъжескаго ро-
да имену ссз о-то ὀтличамъ именуиел-
ныятъ падѣжъ ὀтъ дрѣгитѣ, а ссз л, роди-
тельныятъ (л) ὀтъ дѣтельныятъ и ὀтъ кини-

(л) Понѣже на дрѣго мѣсто (то ѣсть въ пѣрво то
примѣчаніе, и зри тамъ) рѣкохъ, защо родител-
ную падѣжъ въ бездѣшныя вѣщи равенъ ѣ съ
дѣтельныятъ, а токмо во ὀдѣшевленныя ὀконча-
васе на л. Въ такива слѣчай, за да се разли-
чава родителную ὀтъ дѣтельныятъ, а некогашъ,
и ὀтъ киниutelyятъ, когѣто стои съ предлѣгъ
на, оупотребихъ го сѣкаде съ чертица (пѣрица)
междѣ частицата на, и междѣ ѿметс. Като
н. п. ἐκεῖνο τὸ μέρος τῷ ἔρανῷ, ὅπῃ ἀνατέλλει
ὁ ἥλιος, ὀνομάζεται ἀνατολή. Ὀнаѣ стра-
на на-небѣто, дѣго ѿзрѣва солнце то, именува
се востѣкъ. Това когѣсе речѣ и такъ по Грѣче-
ски, ἐκεῖνο τὸ μέρος εἰς τὸν ἔρανόν, ὅπῃ
ἀνατέλλει, и проч. оу насъ пакы ѿсто тако се
прекѣди, сѣнаѣ страна на небѣто, и проч. и пѣр-
во то и вѣоро то, на небѣто, не мѣже прѣчее да се
разѣмѣе, коѣ ѣ τῷ ἔρανῷ, коѣ εἰς τὸν ἔρανόν.
За това оупотребихъ таѣ чертица сѣкаде да се

ТЕЛНЫАТЪ ОЪТЪ ДРЪГИТЕ. ВЪ МЪЖЕСКІАТЪ ПРЪ-
 ЧЕЕ РОДЪ НЕ ОСТАВА НИ ЕДИНЪ ПАДЕЖЪ ДА СОВ-
 ПАДА СЪ ДРЪГИ, И ДА СЕ НЕ РАСПОЗНАВА, ЗАЩО
 ИМЕНИТЪ. ИМА ЧЛЕНЪ О. РОДИТ. МЕЖДЪ ЧАСТІ-
 ЦАТА НА, ЧЕРТИЦА. ДАТЕЛНЫО ИМА НА, БЕЗЪ
 ЧЕРТА. ВИНИТ. САМО АТЪ, А НА НЕМА, ПО КОЕ-
 ТО СЕ РАЗЛИЧАВА ОЪТЪ ДАТЕЛНЫАТЪ. ЗВАТЕЛН.
 ВСЕГДА Ё РАЗЛИЧЕНЪ. ТАКО И ВЪ МНОЖЕСТВ.
 ЧИСЛО. ИМЕНІТЕЛНЫО СЕ РАЗЛИЧАВА СОСЪ ПРАВО-
 ПИСАНИЕТО, ЗАЩОТО СЕ ВСЕГДА ПИШЕ СЪ И. А
 ВИНИТ, (ДЕКАТО ОБАЧЕ СЕ ПРИИМА Ы) СОСЪ Ы.
 РОДИТ. СЪ ЧЕРТИЦАТА. ДАТЕЛ. СЪ НА. ЗВАТЕЛН.
 ОЪТЪ РАЗУМАТЪ. А ВЪ ДРЪГИТЕ ДВАТА РОДА,
 (КАТО ОУПОТРЕБИХЪ ЧЕРТИЦАТА ВЪ РОДИТ.)
 ОСТАВА ТОКМО ВИНИТ. И ЗВАТЕЛ. ДА СЕ РАЗЛИ-
 ЧАВАТЪ ПО РАЗУМУ ОЪТЪ ИМЕНИТ. (М). ТОВА Ё

познава родителныо падежь да не произвѣди
 сомнѣніе въ разуматъ. Но виждь и дрѣгъ е-
 динъ родит. падежь въ к. Анастасовото цвѣто-
 обрание. На стран. аі. редъ 10. „Двамата тѣи-
 зи брата принесли Богъ жертва, сирѣчь, Кайнъ
 ꙗ плодовеѣти на землѣта“ то есть *από τῆς*
καρπῆς τῆς γῆς. Това е могло да се преведе
 и тако, оътъ земниѣте плодове, за да стѣбгне-
 ме оътъ тоа родит. падежь.

(М) Членовете или са оътъ дрѣги некой иъзыкъ по
 подражанію приати, или оътъ истиѣте Славѣнски

прочеє моєто мнѣніє за сѣчки те преизложни,
но мнѣніє то́кмо, а нє непредѣлно ѡпредѣле-
ніє, (защо́то дрѹги мо́же да разсѹжда́ва по
дове́рєніє те, и мо́же да и́зложи и подо-
вро мнѣніє.) а кога́то и дрѹги и́зложатъ
свои́те мнѣніа, и пока́жесе дрѹго подо́вро
и по ѡсновате́лно, гото́въ самъ и ѡ́зъ да под-
като́нимъ ши́ла та си подо́въ пра́вда та (но нє
подо́въ само́мнѣніє то) и да послѣ́дува́мъ по
дово́ро те и попра́во те. (н)

мѣстоимѣніа претворѣни (какви́то цю и́зложихъ
въ предва́рѣшемъ простра́нно скѣ́то ѡ́томъ мнѣ-
ніє), какво́ были да были, по насто́щемъ приа́-
ли са въ и́зѣкатъ тако́ва ѣстество́ да са чле-
нове, непремѣ́нно като цю са на Гре́цѣ те ни́х-
ните, а не мѣстоимѣніа. За то и мѣ́ трѣ́ва
да ги и́маме и оупотребля́ваме като за члено́-
ве, а нє ни за мѣстоимѣніа, ни за части́цы.

(н) Ѳ́тъ ѡ́смь те́ части́ слѣ́ва цю ги и́ма ма́йка та
Славѣ́нскій и́зѣкъ, на Болга́рскіа́тъ не доста́тъ
ѣди́на, сир. прича́стіє то, зашо́то го нѣ́ма. (и́
зри ѡ́томъ въ 27. примѣ́ч.) а вмѣ́сто нѣ́го и́ма
дрѹга ѣди́на, членатъ, цю то ѡ́ нѣ́ма Славѣ́нскій,
и бѣ́ватъ па́ки ѡ́смь части́ слѣ́ва и въ Болга́р-
скіа́тъ. Христа́ки Па́вловичъ, притво́рилъ ѣ́ при-
ча́стіє въ Болга́рскіа́тъ и́зѣкъ, нє оупотребѣ́тел-
но, но за нѣ́жда и́змѣ́шено по подража́нію на
Славѣ́нски те прича́стіа, какво́ то цю се ви́ди и́в-

Часть пространна за правописаніе то, и раздѣленіе на-писмена̀та, и дрѹго що се об-
выкновенно оупотребляватъ въ секом грам-
матика като н. п. изясненіа на-секом часть
сло̀ва, раздѣленіа, подраздѣленіа, параграфы,
перво, второ, трето, и проч. (Който са по
много должность на-оучители те, нежели на-

но въ Ариѳметиката мѹ, надписаніе то тако „кѹи-
„то и на свѣтъ сегѹ перво издава ѿ, по̀мощь
„земѹвъ ѿт любовченныте ѣдинорѹдны, и на
„стран. 4. рѣдъ 4. „начнав ѿт дѣсна та стра-
„на и дав секомѹ чинѹ по три цифы, и на
„стран. 57. рѣдъ 2. имающи ѣднаквы знамена-
„тели“ и на стран. 111. рѣдъ 3. тѹрив ѹновѹ
„число на вѣрх а“ и по̀долѹ рѣдъ 9. и скачал
„ѿт вѣрх на вѣрх, и на стран. 112. рѣдъ 21.
„притѹрив и недѣли те, и на стран. 113 рѣдъ
„8. „пѹсле извадив иъз Іѹл.“ и дрѹги многи
такѹва примѣри мѹже секой да види въ нѣм. Но
ѿъз не можѣхъ да се согласимъ да по̀ложимъ часть
сло̀ва въ ѿзыкатъ, ко̀м то нитѹ въ простолѹдно то
произношеніе се оупотреблява на сегѹшно то време,
нитѹ дрѹгъ нѣкой списатель ѿ ѣ оупотребѹвалъ. При-
частіе то да имаме въ ѿзыкатъ, ѿко не въ гла-
го̀лемыатъ, понѣ въ пишемыатъ, секой знаѣ ко̀лко
ѣ до̀врѹ и по̀требно. Но ѿко по̀слѣдѹватъ и дрѹ-
ги нѣкои по̀выши ѿтъ мене то̀м Хриѳтакіевъ
примѣръ, и привнесѹтъ то̀ва по̀дражателно и
притѹрено причастіе въ свойте списаніа и въ

грамматика та) не изложихъ за две причини: първо, защото настоящее мое състояние не допущава ми да се простирамъ помного, а второ, защото взаимноучително то оучение предиде предъ грамматиката, и разумѣвасе защо тамо получаватъ новоначални те доволно понатие за писмената, и за раздѣленіето

грамматиките (каквото що сочинява современно и словесный курс Анастасъ Стояновичъ една грамматика да издаде скоро на Болгарскитъ языкъ) може по времени да се опредѣли и приложи и таа часть грамматическа въ грамматиките, и да остане за послѣдородните. Колкото за причастіята що произходатъ отъ чисти Славенски глаголи, каквото и нихъ що е употребявалъ Христати въ Ариметиката си, като окончавяюща, начинающа, стоаща, скачуща, и на а, полагаа, собираа, претвораа, и дрѣги такива, добро е да ги употребяваме. И азъ обавлявамъ защо, макаръ и да не положихъ таа часть въ грамматиката си, ще да ги употребявамъ секаде, декато е нѣжда негли бы, и дрѣги некои подражали нашіатъ съсъ Христати примѣръ, и вовело бы се по време и причастіето правило въ пишешатъ языкъ, негли и въ глаголемшатъ, за да избѣгнемъ стъ неприятността, и отъ многообикалтелно то писванѣ и говорѣнѣ.

и мз, и за просодіа та (гласоудареніе то), и за дрѹги потрібни що се касаютъ до тѹа часть грамматическа. А при томъ и правописаніе то на - Българскія язѹкъ видисе да ѣ вєсмѹ кратко и мало, що то мѹжатъ новоначални те почти сз єдно тѹкмо ѹбыкновеніе и оѹпотревлєніе на - склонєніа та, да наѹчатъ да правописатъ. За то и изложѹхъ тѹкмо корєнны те рѣчи шосє пишатъ сз ы, и дрѹги пѹнѹждни прѹвилаца. За исты те двє причѹны ѹставѹхъ и сочинєніе то (конєчна та часть грамматическа, Сѹнтазисъ) понєже настоѹща та грамматика не ѹвѣщава совершєнна грамматика, но тѹкмо єдинъ ѹпытъ на Българска та грамматика. А ако прѹїме дѹбръ оѹспѣхъ, мѹже втѹри пѹть и да се допѹли и попраки. Грамматически те рѣчи ѹставѹхъ каквѹто що са вз Славєнски те грамматѹки бєзъ да ги превѹдимъ и толкѹвалъ на прѹсто (каквѹто що мѹслатъ нєкои), за многи благослѹбны причѹны. Защѹ, каквѹ, илѹ за коѹ причина да промєнимъ падєжъ, илѹ склонєніе, илѹ нарѣчїе, илѹ мѣстоимєніе; и проч.

Вз прочемъ азъ ймахъ неизвѣжна дѹбжностъ да се потрѹдимъ по възмѹжности моєй да излѹжимъ настоѹщи те грамматически

пράвила, собравъ отъ различни нѣвы и кѣт-
 хи Славѣнски грамматѣки, за да мѡжатъ нѡ-
 ши те ѣдиноплемѣнни да разумѣатъ пѣрво
 на свѡйатъ природный ѡзыкъ що ѣ грамматѣ-
 тѣка, и да се ѡпознаѡтъ и содрѡжатъ съ мѡ-
 зы те, каквѡ то що прѡватъ сѣчки те нарѡди
 на сегѡшно то време. И потѡмъ да постѡпѡ-
 ватъ во ѡзвѣненіе и на-чѡжди ѡзыцы, коѣто
 тогѡва лѣсно се наѡчѡватъ, когѡто разпознаѣ
 нѣкой пѣрво на свѡйатъ ѡзыкъ прѡвила та,
 сир. ѡновѡ хѡдѡжество, съ коѣто се лѣсно и
 ѡсновѡтелно оѡчи сѣкой ѡзыкъ. И въ, ѡ лю-
 бѣзніи ѣдиноплемѣнни Болгари, прѣимѣте мѡ-
 льий сѣй мѡй трѡдъ со оѡсѣрдѣемъ, и подра-
 жѡйте дрѡги те нарѡди въ наѡки те. За да
 ѡбодрѣте и моѣто, и на-дрѡги те нѡши ѣди-
 ноплемѣнни сочинѣтели и списѡтели оѡсѣрдѣе,
 да се прѡстре и на дрѡги полѣзны и потреб-
 ны за нѡшиятъ рѡдъ списѡнїѡ и превѡды.
 Отѣга кеке да се ѡвнѡси нѡше то ѡме Бол-
 гарско съ кеѡко поношеніе посѣчки те нарѡди.
 Каквѡто що говѡри и сочинѣтельо на-житїѣ-
 то на-скагѡго Ялѣксїѡ челѡвѣка Бѡжїѡ, въ
 предислѡкїѣ то. „ѡнѣки нарѡди Славѣнскаго
 „потѡметка, днѣсь въ цѣла Ѣвропа и въ слѡ-
 „во и въ дѣло са слѡкни, кромѣ вѡсѣ Бол-
 „гаровъ, коѣто сте со вѣсѣ назѡдъ ѡстанѡли.“

Не ѣ ли боистиннѸ великѸ стѸдѸ нѸмѸ да о-
 стѸнемѸ нѸе нѸй назѸдѸ; нѸ ѸтѸ дрѸга нѸком
 возбранѸтелна причѸна, но тѸкмо ѸтѸ нѸше
 то нелюбовѸченѸе. ВѸ товѸ йѸсто то владѸнѸе,
 й пѸдѸ товѸ йѸго живѸатѸ й Грецыте, зацѸ
 да не придобѸваме й нѸе товѸ оѸченѸе на
 скѸйатѸ природный йзыкѸ вѸ нѸше то си Ѹ-
 тѸчество, коѸ то придобѸкатѸ ѸнѸ; кой ни
 возбранѸва; до кога забавѸженѸе! До кога
 некѸжество! До кога сѸнѸ гавѸбѸкѸй! СтѸ-
 га тѸлкова спавѸнѸе, цѸ ѣ спавѸла нѸша та
 БолгарѸа доволни вѸкове. СѸвѸдѸтѸсе понѸ
 ѸтѸ тѸка на тѸмѸ. ПодражѸйте всѸ добрый
 примѸръ на-тѸа родолюбцы цѸ настоѸватѸ
 за проскѸщенѸе то своѸхѸ ѣдиноплемѸнныхѸ,
 й приаѸжаватѸ за напечатѸнѸе то на-потрѸв-
 ни те кнѸги, сѸ кой то трѸвѸва да бѸде на-
 чѸло то. ТѸхно то намѸренѸе не ѣ да се оѸ-
 стрѸи тѸкмо ѣднѸ оѸчѸлище, й да се внесѸ
 оѸченѸе то тѸкмо вѸ нѸхно то ѸтѸчество, но
 йматѸ велико любовѸдѸе да се распрѸстре й
 по сѸчка та БолгарѸа товѸ добрѸ дѸло. За-
 тѸ й йздѸватѸ на свѸтѸ пѸрво взаимноѸчи-
 телны те тѸблицы, кой то оѸпотребаѸва днѸсь
 сѸчка почтѸ Ѣвропа, й сѸчка ГрециѸ, потѸмѸ
 й настоѸщата, граммѸтика, Ѹ слѸдовѸтелно
 й дрѸги потрѸбны кнѸги. БоистиннѸ нѸхна-

та пáмать ще да о́стане безсмѣртна въ на-
ши те послѣдородны, защото бývатъ ви-
нóвни и предводители на-това̀ добро̀ и свѣ-
то дѣло.

Здравствуйте.

1834. Явгуста 20.

Грамматика Болгарска.

ЧАСТЬ ПЕРВАА.

За етѣмологіа та илѣ художнослѣ-
віе то.

ВСТУПЛЕНІЕ.

Етѣмологіа єсть наука, коѣ то ны оуѣчи да познаваме разлічїа та на-рѣчїе те, и єднѣ ѡтѣ дрѣга прѣво да ги раздѣлѣваме, и сѣ-ком на свѣѣ та и часть сѣ разсѣждѣніе да ѡтносиме.

Глава Перваа

За части те на-слово то.

Части на-слово то въ Олавеноболгарскїатѣ
їзыкѣ са ѡсемь.

СКЛАДЪЕМЫ.

{
 ѡМѢ,
 ЧЛѢНЪ,
 МѢСТОИМѢНІЕ,
 ГЛАГОЛЪ.

НЕСКЛАДЪЕМЫ.

{
 НАРѢЧІЕ,
 ПРЕДЛОГЪ,
 СОЮЗЪ,
 МЕЖДУМѢТІЕ.

З а ѡ м е т о.

Послѣдѡватъ на ѡмето пѣть. Рѡдъ, вѣдъ,
 начертаніе, число, ѡ падѣжъ.

рѡдове са три. {
 мѡжески, человекъ (дѡвръ)
 жѣнски, женѡ — (дѡврѡ)
 срѣденъ, дѣтѣ — (дѡврѡ)

вѣди двѡ. {
 первообрѡженъ дрѣво.
 произбѡденъ дрѣвѡнъ (дѡрвенъ).

начерт. двѣ. {
 прѡсто слѡвенъ.
 сложѣнно прослѡвенъ.

числѡ двѣ. {
 ѣдинственнѡ человекъ.
 мнѡжественнѡ человекѡ.

ПАДѢЖИ ПѢТЬ. { ИМЕНІТЕЛЕНЪ.
 РОДІТЕЛЕНЪ.
 ДАТЕЛЕНЪ.
 БИНИТЕЛЕНЪ.
 ЗКАТЕЛЕНЪ.

ЗА ЧЛѢНАТЪ.

Послѣдѣватъ на члѣнатъ рѣдъ, число, и падежь.

Число единственно.

	мѢж.	жен.	сред.
{ ИМЕНІТЕЛЕНЪ: о РОДІТЕЛЕНЪ: а и- ли дтѣ. ДАТЕЛЕНЪ: дтѣ. БИНИТЕЛЕНЪ: дтѣ.	та	то.	—
	—	—	—
	—	—	—
	—	—	—

Число множественно.

{ ИМЕНІТ. ТЕ. . . { ТЕ (а) .. { ТА (в)

Тако и въ сички те падежи, каквѣ то са и въ единственно то число жѣнскій, и срѣдній рѣдъ.

(а) Членъ те, въ жѣнскіатъ рѣдъ, нѣкои го пишатъ сосъ ѣ тѣ, да различествѣва ѣтъ мѢжескіатъ рѣдъ, но понѣже не сѣ чѣе ѣ въ нарѣдно то про-

За скаонѣніе то на-ѳменá тa.

Славенобóлгарска тa граммáтїка ѳма чe-
тѳри тóкмо скаонѣніá.

Скаонѣніе пѣрвое.

На пѣркото скаонѣніе се каóнатъ сѳчки те
ѳменá мѳжески ѳ жѣнски, коѳ то се óкончáватъ
на а, ѳ л.

П р и м ѣ р и.

на-пѣрво то скаонѣніе.

Пѣрвы ѳ.

Числó ѳдѳнственнo.

и. Боебóда тa. и. Бодá тa.

р. на-боебóда тa. р. на-водá тa.

изношѣніе, азъ го óставѳхъ ѳ оупотреблвáхъ
каквó то се произнóси. Тáко го ѳ оупотреблв-
вáлъ ѳ Христáки Пáвловичъ. А Пѣтръ X. Бѣро-
вичъ ѳ оупотребѳлъ ѳ въ трѳте рóдове тѳ. А
К. Анастáсъ Стоáновичъ ти, каквó то се вѳди
въ цвѳтообрáніе то мѳ, на стран. 1. ѳстóрїа ѳ.
„Въ пáтыатъ день (т. ѳ. направѳлъ Богъ) жи-
„вóтнн ти, ѳ фарковáтнн ти: сѳрѳчь рѳбы ти ѳ
„птѳцы ти. Въ шѣстыатъ сѳчки ти земнѣннн
„живóтнн.“

(в) Назначѳ зацò члѣнъ тa въ прилагáтелны те
ѳменá срѣднáго рóда рáвенъ ѳ съ мѳжескѳатъ ѳ
жѣнскѳатъ, и. п. дѳцá тa, добрѳте дѳцá, а нѣ
добрѳ тa дѳцá.

д. на боевѣда та.
б. боевѣда та.
з. боевѣдо.

д. на водѣ та.
б. водѣ та.
з. водѣ.

Число множественно.

и. Боевѣды те,
р. на-боевѣды те,
д. на боевѣды те,
б. боевѣды те,
з. боевѣды.

и. Воды те,
р. на-воды те,
д. на воды те,
б. воды те,
з. воды.

Примѣръ второй.

Число единственно.

и. Земля та,
р. на-земля та,
д. на земля та,
б. земля та,
з. земля.

Пустыня та,
на-пустыня та,
на пустыня та,
пустыня та,
пустыне.

Число множественно.

и. Земли те,
р. на-земли те,
д. на земли те,
б. земли те,
з. земли.

Пустыни те,
на-пустыни те,
на пустыни те,
пустыни те,
пустыни.

Примѣръ третій.

Число ёдинственно.

и.	Стіхіа та,	Судїа та,
р.	на-стіхіа та,	на-судїа та,
д.	на стіхіа та,	на судїа та,
в.	стіхіа та,	судїа та,
з.	стіхіе.	судїе.

Число множественно.

и.	Стіхіи те,	Судїи те,
р.	на-стіхи те,	на-судїи те,
д.	на стіхи те,	на судїи те,
в.	стіхи те,	судїи те,
з.	стіхи.	судїи.

1. По пёркыатъ примѣръ се кабнатъ слѣ-
гà, велмóжа, владїка, сатанà, пàпа, пїàни-
ца, познàнница, юноша, чичà, стрикà, (и вàр-
варски те пашà, ващà,) и дрѣги таквыа.

„Тако и, рыба, баба, жаба, колїва,
глава, трава, грива, копрїва, нога, дѣга,
влага, талага, бѣда, рѣда, жажда, йгода,
кóжа, мрѣжа, грыжа, госпожа, коза, рїза, рѣ-
ка, рѣка, мѣка, мотыка, пила, метла, жила,
могила, зима, мома, йма, баасама, жена, аѣ-
на, рана, година, липа, рѣпа, кѣрпа, гора, ко-
ра, мѣра, сѣкира, роса, коса, кїюса, завѣса.

патà, (вратà, вѣстà, кой то са вѣпотрежители
и единственно и множественно, отнòсатсе
и на трето то склонение) лопàта, вжàхà, снжàхà,
мжàхà, пàзжàхà, обцà, птица, лисица, аàстови-
ца, лжà, тжà, джшà, гжшà, сжшà, черешà,
пшшà, кжшà, лшшà, кжачшшà.

„Тàко и отъ òнà някои процесè òкончàватъ
въ Славенско то на ъ, à по прòсто на а. н. п.
цèрковь цèрка, свекрòвъ свекжрва, дщèрь дщèр-
ка, (или джщèрà) кòкошь кòкòшка, сѣнь сѣн-
ка вàснь вàсна, нèгли (вèлкимъ) и држги нè-
кои такьва.

„Тàко и, вжка, вòтжшà, маймжна (кой то
по някои местà се произнòсатъ мжжески рòдъ,
вжкъ, вòтжшъ, маймжнъ, и тогьва принад-
лежàтъ вторòмъ склонению) нèгли и држги
нèкои щò измжнàватъ рòдове те.

„Отъ кжшà, множественно кжши споретъ
правьло то, à кжшà по местà неправьло.

„Момà звàтеаньатъ йма мòме, à нè мò-
мо. Нèгли и држго нèкое.

„Отъ ржкà и ногà, множественно ржце,
нòзе, отъ двòйственнò то числò Славенско, à
нè ржки, нòги, но правьло мòжатъ и такà
дасè каòнатъ.

„Такà и сички те сòбственни йменà, про-
сè òкончàватъ на нечьсто а, н. п. ѡда, лжкà,

юмѣ, мѣна, сосѣна, елена, барбѣра, роксандра,
богородица, мѣрѣла, кой то не прѣиматъ членъ.

„Дрѣжина, токъмо въ единаственното чи-
сло ѣ употребѣтелно, за множественъ обѣче
разумъ (като що вѣкаме, ѣмамъ си вѣрны
дрѣжина, то ѣсть дрѣгаре), ѣ прѣима членатъ
та на-женскѣа рѣдъ. н. п. дрѣжина та ми ѣ-
тидоха, такова ѣ ѣ, братѣ та ми (такѣва са
негли ѣ тѣа прилагѣтели маацѣна, мнозѣна)
назначѣ обѣче, защо дрѣжина ѣ братѣ, кога-
то се произносатъ съ прилагѣтелните ѣмена,
ѣставаатъ единаственныатъ членъ та на-жен-
скѣа рѣдъ, ѣ прѣиматъ множественныатъ те
на-мѣжескѣа правѣано, каккѣто що ѣмъ зна-
чи ѣ разумъ, н. п. вѣрни те ми дрѣжина, лю-
бѣзни те ми братѣа (братѣ) коѣ то вѣ было
пѣправо, ако вѣсе рекао вѣрна та ми дрѣжи-
на, любѣзна та ми братѣа (като що свидѣ-
телствѣва ѣ старѣ та пѣснь, коѣ то говорѣ е-
динаственно „дрѣжино вѣрна згѣворна“) защо
то Славѣнски се произноси, братѣа, единаствен-
но така, любѣзнамъ моѣ братѣа, за множе-
ственъ разумъ, а множественно, любѣзѣи мой
братѣе, ѣ гласъ ѣ разумъ множественъ.

2. По вѣторыатъ примѣръ се каѣнатъ вѣна,
дѣна, сѣвал, вѣра (коѣто се говорѣ по прѣ-
сто ѣ вѣра) вѣла, вѣна, свѣна (коѣто ѣма

звѣтєанѣматъ на нѣо, свѣнѣо, спорєтъ пѣрвы-
атъ примѣръ, а нѣ свѣне спорєтъ втѣорѣматъ).

„Тѣко ѣ влѣгостѣна, гордѣна, мѣлостѣ-
на, свѣтѣна, (коѣто ѣкончѣнѣе на ѣна, не ѣ
ѣко оѣпотрєвѣтєлно вѣ прѣстѣматъ ѣзыкъ, а
влѣкто нѣго вѣ нѣкои ѣменѣ се оѣпотрєвлѣ-
ва ѣкончѣнѣето на ѣ, влѣгостѣ, гордостѣ,
свѣтостѣ).

„Тѣко ѣ вогѣна, Влѣхѣна, Грекѣна, Кнѣ-
гѣна, Сєрвѣкѣна, рѣвѣна, ѣ дрѣги тѣкѣва.

3. По трѣтѣматъ примѣръ се клѣнатъ ѣстро-
нѣмѣа, Геогрѣфѣа, канцєлѣрѣа, свѣнѣа, фѣлосѣ-
фѣа, ѣ дрѣги тѣкѣва.

„Тѣкѣ ѣ сѣчки тѣ сѣвтєвєннѣ шѣсѣ ѣкон-
чѣватъ на чѣсто, захѣрѣа, ѣсѣа, ѣрємѣа, ма-
рѣа, софѣа, Болгѣрѣа, Гермѣнѣа, ѣталѣа, Россѣа,
Сѣрвѣа (коѣто не прѣѣматъ члѣнъ).

„Тѣкѣ ѣ, вѣтѣа, мѣанѣа, скорпѣа, шѣа,
змѣа (коѣто по мєстѣ се гѣборѣ замѣ нєпрѣ-
во, ѣлѣ сокрѣщѣно ѣтъ змѣа змѣа, ѣ прило-
жѣно а замѣ).

На пѣрѣко то склѣнѣнѣе прѣнаглѣжѣтъ ѣ сѣбѣ-
дѣющѣ тѣ ѣменѣ, коѣто сѣ тѣкѣмо вѣ мнѣ-
жєстѣвєннѣо то чѣслѣ оѣпотрєвѣтєлнѣ, гѣщѣ, грѣ-
дѣ, (грѣдѣ, ѣлѣ пѣрсѣ Слѣвѣнскѣ) гѣслѣ, клѣ-
щѣ, мѣщѣ, нѣщѣвѣ, нѣщѣщѣ, сѣнѣ, (ѣлѣ шѣй-
нѣ) сѣждѣ. ѣ вѣрѣнѣщѣ ѣ ѣслѣ, по нѣкои мѣ-

ста се оупотреваѣватъ и ѣдинственно брое-
ница, йсла.

На това склонѣние принадлежатъ и ѡниа
нарицатели имена, шосѣ скончаватъ въ Сал-
вѣнско то на ей, и ѣй, а по прѡсто на а, иай
на ѡ, и значатъ нѣкое достѡинство, н. п.
архїерѣа, іерѣа, фарїссѣа, саддѡкѣа, (Назорѣй
не мѡже да се рече Назорѣа) злодѣа, прелюбо-
дѣа, чародѣа, вѣкто архїерѣй, іерѣй, фарїс-
сѣй, саддѡкѣй, злодѣй, прелюводѣй, чародѣй,
и прїиматъ чаѣнатъ на-жѣнскїа рѡдъ, ако и
да са со, кѣмъ мѡжески, н. п. когѡто дой-
дѣ архїерѣата (коѣ то, дѡмаме и, владѣката)
да сѡдѡжи литѡргїа. Когѡто дойдѣ іерѣата
(коѣ то дѡмаме попо) да кѣнча. Когѡто се
похвалї фарїссѣата (коѣ то ѣ попраке ако вѣ-
се дѡмало и писѡвало, когѡто се похвалї фа-
рїссѣй) и, злодѣата не мѣсан шо шѣ да го
срѣтне, но бѣзъ размышлѣние ѡтѣка на своѣ то
злодѣанїе. И, въ старїятъ законъ повѣнчаха
съ кѡменке прелюводѣата, сїчки те тїа спо-
ретъ прилѣратъ на коебѡдата и сѡдїѡта,
ако и да са ѡни ѡвщи рѡдъ, сїр. мѡжатъ да
са и жѣнски и мѡжески, н. п. той и тѡа кое-
бѡда, той и тѡа сѡдїѡ, архїерѣй, фарїссѣй,
и іерѣй, не мѡжатъ никогашъ да вѡдатъ
жѣнски рѡдъ. И злодѣй, и прелюводѣй и дрѡ-

ги те, прѣватъ жѣнски те злодѣйца или зло-
 дѣйка, прелюводѣйца или прелюводѣйка, и
 прочаа. Тѣа ѡбаче мѡжатъ поправилно да
 се каѡнатъ на вѣторо то скаонѣнїе като соб-
 ственни те именѡ безчлѣнно, сир. като мат.ѡ.ѣй, ѣ-
 ро.ѡ.ѣй, мардохѣй, и прочаа. Не представлѡватъ
 ѡбаче тока и заснѣнїе когѡто са безъ члѣнъ, коѣ-
 то представлѡватъ когѡто са съ члѣнатъ (како въ
 вѣаъ да вѣаъ) н. п. дрѣгъ рѡзѡмъ представлѡ-
 ва това, *ἦλθεν ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ, ὁ ἱερεὺς, καὶ,
 ὁ φαρισαῖος, καὶ, ὁ καιθρογος* и прочаа, а
 дрѣгъ, *ἦλθεν ἔ ἀρχιερεὺς, καὶ, ἔ ἱερεὺς,
 καὶ, ἔ φαρισαῖος, καὶ, ἔ καιθρογος,* и проч. за
 това ѣ нѣжно да прїиматъ ѣдинъ члѣнъ,
 кой то мѡже да ни ѡпредѣлка рѡзѡматъ, и
 да представлѡва ѡновѡ що мѣсиме, та или
 жѣнски или мѣжески вѣаъ, не трѣвѣка да мѡ-
 риме, защото ако вѣхмесе смѣщавѡли за тоа
 члѣнъ че ѣ жѣнски а не мѣжески рѡдъ, трѣвѣ-
 каше прѡкедно да се смѣтиме понапредъ за
 владѣка та, за воевѡда та, за пашѡ та, за сѡ-
 дѣѡ та, за вѡщѡ та, и за дрѣги такива (кой-
 то, совѣмъ що са мѣжески, не токло, що
 прїиматъ жѣнскїатъ члѣнъ, но понѣкои мѣ-
 стѡ въ Болгарїа та сопрѡгѡватсе и съ прила-
 гѡтели на-жѣнскїа рѡдъ, като н. п. що го-
 вѡратъ, Тѣрновска та воевѡда, Вѣдинска та

паша, дѣвченската владѣлка, коѣто ѣ вѣсма
 протѣвно на грамматическите прѣвила) та
 посла за архіереята, фарисеята, злодѣята, ѿ
 за други таквѣа. ѿ що да речѣме за сѣ-
 дѣющите; тѣа, совѣмъ шосѣ ѿ ѡни мѣже-
 ски, прѣиматъ членатъ на срднѣа рѡдъ; краи-
 ца та, градѣца та, пѣтица та, трапица та,
 ѿ проч. ѿ не вѣдиме ли ѡще зашо па на
 протѣвъ това, прилагателните на-срднѣа рѡдъ
 когѡто се сопрѡгаватъ со сѣществѣтелни си,
 прѣиматъ членатъ на-мѣжескѣа рѡдъ, като н.
 п. вѣсоки те дѣвеса, крѡтки те дѣца, ѿ вѣ
 числит. четирите, петите чѣвства тѣлесни,
 вѣместо вѣсоки та дѣвеса, крѡки та дѣца;
 тѣа са сѣ протѣвни на грамматическите прѣ-
 вила, но що мѡжеме да чѣниме когѡто ѣ ѿ-
 зѣко ни вѣ неизвѣстни времена-самъ прѣлаз
 такѣа неправнѡсти, кой то не прѣиматъ ѿ-
 правленѣе, ѿа ѿко прѣиматъ ѿсправленѣе вѣ грам-
 матѣка та, тѣа тогѡка не шѣ да бѣде вѣе грам-
 матѣка на-Бѡлгарскѣа ѿзѣкъ, но грамматѣка
 на-новозмѣсленъ ѿ неѡтребѡлемъ ѿзѣкъ.

Склонѣнѣе втѡроѡ.

На втѡро то склонѣнѣе се склонѡватъ сѣч-
 ки те ѿмена на мѣжескѣа рѡдъ, шосѣ ѡкончѡ-
 ватъ на з, ѣ, ѿ, ѿ о.

П р и м ѣ р и.

на-второто склоненіе.

Первыи.

Число единственно.

и.	А́постола,	Пото́ко,
р.	на - а́постола, (1) (*)	на- пото́катъ,
д.	на а́постолатъ,	на пото́катъ,
б.	а́постолатъ - ола,	пото́катъ,
з.	а́постола.	пото́че.

Число множественно.

и.	А́постоли те,	Пото́цы те,
р.	на - а́постоли те,	на- пото́цы те,
д.	на а́постоли те,	на пото́цы те,
б.	а́постоли те,	пото́цы те,
з.	а́постоли.	пото́цы.

(*) Потрѣбни те примѣчаніа (назначеніа) щосе ѿзѣ-
скѣваха да се полѣжатъ неизбежно въ таа грам-
матика сѣкое на прилично то си мѣсто, не поло-
жѣхасе на редѣтъ за двѣ причѣны, пѣрво да не
смѣшаватъ зрѣніе то ѿ оумѣтъ на-новоначѣли те,
а второ, понѣже са много, щѣха да произведѣтъ
голѣмо безчѣніе въ чѣнныатъ редѣ грамматѣчески,
ѿ за това се положѣха на крайнатъ съ прилич-
ни те нѣмера, кѣйто ѡбвѣча да ги глѣда тамо.

Примѣръ второй.

Число единственно.

и.	Стáрецо,	дóмо,
р.	на-стáрца-реца,	на-дóматъ,
д.	на стáрецатъ,	на дóматъ,
в.	стáрецатъ,	дóматъ,
з.	стáрче.	дóме.

Число множественно.

и.	Стáрцы те,	дóмоке те,
р.	на-стáрцы те,	на-дóмоке те,
д.	на стáрцы те,	на дóмоке те,
в.	стáрцы те,	дóмоке те,
з.	стáрцы.	дóмоке.

Примѣръ третій.

Число единственно.

и.	Крáю,	Григóрiй,
р.	на-крáятъ,	на-григóрiа,
д.	на крáятъ,	на григóрiа-григóрiю.
в.	крáятъ,	григóрiа,
з.	крáю.	григóрiе.

Число множественно.

и.	Крáюке те, =	(Крáица та) (2)
р.	на-крáюке те, =	— —

Д. на крайове те,	=	—	—
В. крайове те,	=	—	—
З. крайове.		(краица).	

Число единствено.

И.	Мат.ѳ.ей,	Мърко,
Р.	на-мат.ѳ.еа,	на-мърка,
Д.	на мат.ѳ.еа-мат.ѳ.ею.	на мърка-мъркѹ.
В.	мат.ѳ.еа,	мърка,
З.	мат.ѳ.ее.	мърко.

1. По първиятъ примѣръ се кабанатъ аг-геазъ, дїавоазъ, рѣзѹмъ, шаранъ, (шафранъ единств. тѣкмо) рїторъ, потїръ, ѳвръжъ, со-вѣръ, потѣръ, пѣасъ, совѣтъ, кївѣтъ, и дрѹ-ги такива.

„И собственни те Бѣгъ, Господъ, Римъ, Океанъ, ѳавѣръ, Сїѣнъ, Дѹнавъ, Егїпетъ, Цїаъ, и дрѹги такива (единствено тѣкмо и безчлѣнно).

„Тако и оучїтель оучїтели, мѹчїтель, и звѣвїтель, мытарь, крастель, и дрѹги такива.

„Тако и прорѣкъ, мѹченикъ, свѣщенникъ, четвѣртѣкъ, пѣтѣкъ, (песѣкъ единствен. тѣк-мо) ѳблакъ, пѣблакъ, оѹрѣкъ, данокъ, вѣлакъ, рѣкъ, (множестк. рѣцы, а нѣ рѣки, катѣ шѣсѣ оѹпотревалѣва по нѣкои мѣста неправо).

„БѸкѸ вѸки неправкиано (и трѣвѸваше и-
ли ѡтѸ вѸка да се произведе множество. чи-
сло вѸки, или да се рече вѸкѸ вѸкове, като
лѸкѸ лѸкове, а не вѸки като раки, защото
нема прилѸбрѸ за него).

„Тако и кожѸхѸ кожѸси, пастѸхѸ пастѸ-
си, метѸхѸ метѸси, патриархѸ-рси, иерархѸ-рси,
пѡпрагѸ пѡпрази, воздѸхѸ, задѸхѸ, пердѸхѸ,
женѸхѸ (негли и дрѸги некои) не са оѸпотре-
бителни въ множественно то число.

„Такѡ и близнеѸѸ близнеѸѸ, жреѸѸ жре-
ѸѸ, швеѸѸ швеѸѸ (негли и дрѸги некои та-
кика на еѸѸ).

2. По вторымѸтѸ прилѸбрѸ се каѡнатѸ тво-
реѸѸ, пѸкѸѸ, конѸѸ, колѸѸ, лѡвеѸѸ, четѸѸ,
(четѸѸ), ако и да стои въ Славенско то чте-
ѸѸ ѡтѸ чтеѸѸ, може ѡваче и такѡ да се оѸ-
потребаѡва), скѡтеѸѸ, юнеѸѸ, телеѸѸ, зѡдѸѸ
зѡиѸѸ (коѸ то се говори полѸста и, зѡлкѸ
зѡдѸѸ, като ѡблакѸ ѡблаѸѸ) пѣрвенеѸѸ, мла-
деѸѸ, братѡнеѸѸ (коѸ то се говори по Сла-
венски братѡничѸ) сѣстринеѸѸ, самодѣржеѸѸ,
и дрѸги такива.

„Тако и ѡниѡ шѡсе не ѡкончатѸ на еѸѸ, а
принадлежатѸ на тоѡ прилѸбрѸ, котѡлѸ котѡи,
петѡлѸ-тай, ѡреѡлѸ-ран, копѡнѸ-пни, рѡженѸ-
жни, свѡрдеѡлѸ свѡрдѡи (или свѡрѡдѡи), шѡр-

колъ шѣрки (иѣи шрѣкаи), лѣкоть-кти, нѣготь-гкти, лѣвз лви, ирѣмз-рми, рѣвз рви, ковѣрз-ври, и дрѣги такива. (ѡвѣсз тѡкмо ѣдинствѣ).

„Тако и сички те ѣдиносложни, болз волѡве, ѡдрз ѡдрове, градз градове, ѣдз ѣдове, стѡлз стѡлове, свѣтз свѣтове, вратз вратове, нѡсз нѡсове, лѡстз лѡстове, трѣпз трѣпове, каинз каинове, маинз маинове, членз членове, бѡгз бѡгове (погански) крагз крагове, (иѣи врази) прагз прагове, рѡгз рѡгове, сынз сынове (коѣ то вз звател. ѣдинствѣ. ѣ оупотревително и сыне, и сынко), врегз врегове, нѡжз нѡжове, ѣжз ѣжове, врѣхз врѣхове, грѣхз грѣхове, дѣхз дѣхове, прахз прахове, пѣхз (то ѣсть пердѣхз, ѣдинственно тѡкмо) пахз (мынз голѣмз) пахове, грѡшз грѡшове, кѡшз кѡшове, врѡшз (не ѣ оупотревително множественно) лѣкз лѣкове, ѡскѣнь пѣреть пѣрети (иѣи прѣстз прѣсти по прѡсто) нѣгли и дрѣги нѣкои такива. Назначи, зашѡ ѡтз тѣм нѣкои вз множественно то число и-матз двоѡко ѡкончаніе катѡ градове и градища, трапове и трапища, а пѣтз (тѡкмо пѣтища множ. (нѣгли и дрѣги нѣкои. Назначи и тока, зашѡ вз нѣкои именѡ ѡтз тѣм, вз множественно то число нѣкои снѣматз ѡк-

сѣи те на по́долныаѣ слѡгѣ, като шосѣ слѣ-
дѣющѣи те, ѡдрѣ ѡдрѡке ѡдрѡке, столѡбе, ло-
стѡке, ножѡке, грошѡке (ѣ дрѣги нѣкои говѡратѣ,
ножѣке, грошѣке, кошѣке) нѣган ѣ въ дрѣги нѣкои.

„На вѣорыаѣ (ѣ на пѣрвыаѣ) прилѣръз
принадлежѣаѣ ѣ слѣдѣющѣи те непѣрѣвнани, мѣжѣ
мѣжѣе (ѣаѣ мѣжѣ, ѣаѣ мѣжѣѣ) трѣнѣ трѣр-
нѣ (ѡтѣ тѣрнѣе сокращѣнно, ѣ сосѣ члѣнѣ трѣр-
нѣ те, като вѣаѣе те вѣаѣѣ те ѣдѣнственнѡ)
лѣстѣ, лѣстѣе ѣаѣ, лѣстѣѣ, ѣаѣ лѣстѡке (коѣ-
тѡ ѣ ѡѣпотрѣвѣтелнѡ, ѣ, лѣстѡ, мнѡж. лѣстѣи,
ѣ зрѣ въ трѣте те) стрѣжѣ стрѣжѣе ѣаѣ стрѣ-
жѡке, прѣѣ прѣѣѣ (ѣаѣ прѣѣѣѣ) кѡлѣ кѡлѣе
(ѣаѣ кѡлѣѣ) мѣшѣ мѣшѣе (ѣаѣ склонен.) мѣ-
шѣѣ ѣаѣ мѣшѡке, ѣаѣ мѣшѣи (ѡтѣ мѣшѣа,
коѣ те се ѡтнѡси на пѣрѡ те склонѣнѣе въ жѣн-
скѣаѣ рѡдѣ). ѣ вѣрѣѣ вѣрѣѣѣ (ѣаѣ вѣрѣѣѣѣ)
ѣаѣ вѣрѣѡке.

„Таѡ ѣ ѡтѣ ѡнѣ нѣкои шосѣ ѡкончѣвѣаѣѣ
на ѣ, царѣ царѡке (ѣаѣ царѣе, ѡтѣ коѣ те ѣ
произишлѡ царѣѣ сокращѣнно, ѣ по нѣкои тѡѡ-
мо мѣстѣ ѣ ѡѣпотрѣвѣтелнѡ) пѣстырь пѣсты-
ри, ѣаѣ пѣстырѣѣ (ѣаѣ пѣстырѣ по прѡѡте)
монастырь монастыри, ѣаѣ монастырѣ, кнѣзь
кнѣзѡке, ѣаѣ кнѣзи, зѣѣ зѣѣѡке (ѣаѣ зѣѡ-
ке) ѡгнѣ ѡгнѣѡке, дѡждѣ дѡждѡке (ѣаѣ дѡж-
дѡѣѣ) фѣлѣ (слѡнѣ) фѣлѡке, гѡлѣѣ гѡлѣѣѣ

(ѡлѡ гѡлѡвѡ гѡлѡвѡе) кѡменѡ кѡменѡе (ѡлѡ кѡменѡе) кѡренѡ кѡренѡе (ѡлѡ кѡренѡе) ѡ плѡменѡ плѡмени, мѡло ѡ оуѡпотребѡтелѡно мнѡжестѡенно.

„Такѡва са ѡ сѡбѡдѡющѡе те кокошѡрѡ (ѡлѡ кокошѡкѡрѡ) свѡнѡрѡ, говедѡрѡ, конѡрѡ, волокѡрѡ, ѡкѡрѡ, телѡрѡ, ѡвѡкѡрѡ, черешѡрѡ, крѡшѡрѡ, сликѡрѡ, гроздѡрѡ, кацѡрѡ, лозѡрѡ, пѡдѡрѡ, крастѡвѡчѡрѡ, водѡничѡрѡ, грѡнѡчѡрѡ, ѡ дрѡги такѡва, коѡ те мѡжатѡ да ѡмѡтѡ двѡѡко ѡконѡанѡе вѡ мнѡжестѡенно те числѡ, сѡр. кокошѡри ѡ кокошѡре, свѡнѡри ѡ свѡнѡре, говедѡри ѡ говедѡре, ѡ проч. (кѡто Бѡлѡгари ѡ бѡлѡгаре, ѡ проч.).

„Назначѡ во ѡбѡще, заѡѡ Бѡгѡ, Госпѡдь, Дѡхѡ свѡтѡѡ, свѡтѡѡ Трѡица, свѡтѡѡ Богорѡдица, ѡ сѡчки те сѡветѡенни ѡменѡ нѡкогѡшѡ не прѡѡмѡтѡ члѡенѡ, но склѡнѡватѡе кѡто по Слѡвѡенски, сѡ товѡ тѡкѡмо разѡѡчѡе, ѡто родѡитѡелѡнѡѡ ѡма чѡстѡѡца на, н. п. ѡменѡитѡелѡенѡ Бѡгѡ, Госпѡдь, Дѡхѡ свѡтѡѡ, свѡтѡѡ Трѡица, свѡтѡѡ Богорѡдица, ѡвѡннѡ, пѡтрѡ пѡвѡелѡ, грѡгѡрѡѡ. Родѡитѡелѡенѡ на-бѡга, на-гѡспѡда, на-дѡха свѡтѡѡго, на-свѡтѡѡ трѡица, на-свѡтѡѡ богорѡдица, на-ѡвѡнна, на-пѡтра, на-пѡвѡла, на-грѡгѡрѡѡ. Дѡтелѡенѡ (непрѡемѡѡенно кѡто родѡитѡелѡнѡѡтѡ по прѡсто, ѡлѡ) бѡгѡ, гѡ-

сподѸ, дѸхѸ свѧтѧмѸ, свѧтѣй трѧицѣ, свѧ-
тѣй богорѧдицѣ, іѡѧннѸ, петрѸ, пѧвѧѸ, гри-
гѧрїю. ВинїтеленѸ бѧга, гѧспѧда, дѸха свѧ-
тѧго, свѧтѸю трѧицѸ, свѧтѸю богорѧдицѸ,
іѡѧнна, петрѧ, пѧвѧа, григѧрїѧ.

„Нарицѧтелни те когѧ то стоѧтъ зѧедно
со сѧбственни те вѸ слѧво то, тогѧва ни то
ѧнї прїйматѸ члѧнѸ, кѧто н. п. когѧ то пра-
тї бѧгѸ ѧггѧла своѧго Гѧврїѧа да вѧаговѣ-
стї пречїстѣй дѣвѣ, Марїи. Когѧто оѸвїха
прорѧка Захѧрїѧ. цѧрь ѡлексѧндрѸ гѧвѧрешѧ на
кѧнни те си. ЗїнонѸ фїлѧсѧфѸ поѸчѧвашѧ. ВѸ
тїѧ примѣри не мѧжеме прѧвїано дѧ речѧме
ѧггѧлатѸ скѧй Гѧврїѧа, прорѧкатѸ Захѧрїѧ,
цѧро ѡлексѧндрѸ, фїлѧсѧфо ЗїнонѸ, грѣшатѸ
прѧчѧе кой то ги оѸпотревлѧватѸ такѧ.

„БѧгѸ, когѧто знѧчи ѧдїнаго їстиннаго
Бѧга, тѧкмо вѸ ѧдїнственнѧ то числѧ се кѧѧ-
ни, ѧ когѧ Ѣлїнскѧго нѣкѧого, кѧто Дїѧ, Крѧ-
на, Ѣрмїѧ, ѧ дрѸги, ѧ мнѧжественнѧ се кѧѧни,
ѧ прїйма члѧнѸ вѸ мнѧжественнѧ то числѧ, н.
п. бѧгове те ѧзѧчѧски, ѧжжѧївїте Ѣлїнскї
бѧгове, тѧко ѧ дѸхѸ, когѧто знѧчи дѸха
свѧтѧго, ѧ їнѧче ѧ мнѧж. дѸхѧве.

„ѧ сѧбственни те їменѧ, шѧто предста-
влѧкатѸ вѧещи вѧздѸшнї, кѧто ѦлѧборѸ, дѸ-
навѸ, ѦкеѧнѸ, РїмѸ, Вїѧнна, ПарїжѸ, ѧднї ѧтъ

нѣхъ нѣкогашъ прїиматъ членъ, а нѣкогашъ
 нѣ, зашото мѡжеме да речѣме ѡ, кога
 то преминѡхъме, нѣе, Дѣнаво бѣшесе рази-
 грѡлъ, ѡ Дѣнавъ, бѣшесе разигрѡлъ, ѡ вѣ
 винителенъ падѣжъ тѡко, когато прѣми-
 нѡхъме Дѣнаватъ, ѡ Дѣнавъ, ѡ, Океѡно ѣ
 ѣдно прострѡнно мѡре, ѡ, Океѡнъ ѣ, коѡ
 то ѡлѡ сосъ членъ, ѡлѡ безъ членъ се про-
 изнѡсатъ, всегда ѡстѡлатъ ѡпредѣленъ рѡзѡмъ
 ѡматъ, но не мѡжеме по тѡмъ прилѡжъ да
 речѣме ѡ, Римѡ ѣ ѣдинъ старъ голѣмъ градъ,
 ѡлѡ Вїѣнна та се вѡка по Тѣрски Бѣчь, ѡлѡ .Фла-
 боро ѣ ѣдна висока гора, но Римъ ѣ, Вїѣнна
 се вѡка, .Флаборъ ѣ, ѡ товѡ вѡка нѣгли, за-
 шото тѡ по болшей чѡсти ѡпредѣлаватъ се
 сосъ нарицѡтелни те ѡмена, Римъ Вїѣнна сосъ
 градъ, Океѡнъ сосъ мѡре, Дѣнавъ сосъ рѣка,
 .Флаборъ сосъ гора, Пѡтмосъ сосъ ѡстровъ, ѡ
 проч. ѡнѡче же мѡжеха да прїиматъ нѣгли,
 сѡчки те членъ. Тѡко ѡслѣдѡющи те прилагѡ-
 телни (ѡлѡ причѡстїѡ) вѣ ѣдинственнѡ то чи-
 слѡ насрѣднїѡ рѡдъ не прїиматъ прѡстїѡтъ
 членъ, но Славѣнски се произнѡсатъ безъ ѡу-
 сѣченїѣ, коѣто ѡма ѡста та сѡла на-членатъ.
 Н. п. слѣдѡщее, предидѡщее, вѣдѡщее, прѣ-
 шѣдшее, настѡѡщее, градѡщее, зашото, не мѡ-
 жеме да речѣме добрѣ, слѣдѡщее то, предидѡ-

ще то, вѣдѣще то и проч. а въ множественно то число и въ третѣ рѣды говориме добре, слѣдѣющѣ те, и проч. тако и въ единственнѣ то число на-мѣжескѣа и жѣнскѣа рѣдѣ, слѣдѣющѣй илѣ - щѣо, слѣдѣющѣа та, настоѣщѣй илѣ - щѣо, настоѣщѣа та, и проч.

„Тѣка принадлежѣ да речѣме и за слѣдѣющѣ те дѣтелнѣ падѣжѣ, кой то ще да оупотребакаме чисто по Славѣнскѣ. Катѣ, така вѣка по вѣлшей чѣсти, *ε̄τω γινεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον*, по крайнѣй мѣрѣ *τελάχιστον*, по тамошнемѣ ѣвѣчаю, *κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς τόπης*, по вѣли твоѣй да вѣде, *κατὰ τὸ θέλημα σου να γένῃ*. И въ дрѣги такѣва слѣчан.

3. По третѣатѣ примѣрѣ се склонѣватѣ гнѣй гнѣйове, рѣй рѣйове, знѣй знѣйове, лѣй лѣйове (коѣ то се говорѣ по мѣста и, лѣй та жен. род.) змѣй змѣйове. (рѣй, и йней, и покѣй, и жрѣвѣй, нѣгли и дрѣги нѣкои, тѣкмо, единственнѣ са оупотребитѣли). и йрой, порѣй, прикѣй, покѣй, слѣчан, оулей, лишай, множественнѣ йрои, порѣи, прикѣи, покѣи, слѣчан, оулен лишан. Славѣй илѣ славѣй илѣ славѣйчѣ, множ. славѣи, илѣ славѣйчѣта (коѣ то по нѣкои мѣста се дѣма и славѣкѣ славѣци).

„Тако ѿ собствени те Георгій, Григорій, Васілій, Димітрій Іѵлій (кесарь) Іѵлій (мѣсцъ) Іаннѵарій, Феурѵарій (ѿ дрѵги те мѣс.) Філо.ѵей, Мат.ѵей, Андрей, Моисей, Марко, Пётко, Стѵйко, Христо, ѿ дрѵги таківа.

„Назначй ко ѻбще защѻ престолюдно то ѻвыкновеніе произноси собствени те ѿменѻ възмножественно то число така, Григоріевцы, Васіліевцы, Георгіевцы, Марковцы, Пётковцы, Іовановцы, но това ѵпотребленіе не трѣбва да се прійма за прѻвильно безъ нѵжда, ѿ възнѵжда, мѻжатъ да се оѵпотреблѻватъ, споретъ послѻвица та „нѵжда законъ ѿзмѣнка“.

Склоненіе третіе.

На трето то склоненіе се каѻнатъ сички те ѿменѻ на-женскіа рѻдъ, коѿто се ѻкончѻватъ на ѿ, ѿ насредніа рѻдъ на е, ѿ на о.

Примѣри.

на-трето то склоненіе.

Первыѿ.

Число ѿдйнственно.

н.	Радость тѻ, (3)	Поле то,
р.	на-радость тѻ,	на-поле то,

д.	на радость тѧ,	на полѣ то,
б.	радость тѧ,	полѣ то,
з.	радосте.	полѣ.

Число множественно.

и.	Радости те,	Полѣта та, (4)
р.	на-радости те,	на-полѣта та,
д.	на радости те,	на полѣта та,
б.	радости те,	полѣта та,
з.	радости.	полѣта.

Примѣръ второй.

Число единственно.

и.	лицѣ то,	Брѣтище то,
р.	на-лицѣ то,	на-брѣтище то,
д.	на лицѣ то,	на брѣтище то,
б.	лицѣ то,	брѣтище то,
з.	лицѣ.	брѣтище.

Число множественно.

и.	лицѧ та,	Брѣтища та,
р.	на-лицѧ та,	на-брѣтища та,
д.	на лицѧ та,	на брѣтища та,
б.	лицѧ та,	брѣтища та,
з.	лицѧ	брѣтища

Примѣръ третій.

Число единственно.

и.	Зна́меніе то,	И́денѣ то, (5)
р.	на-зна́меніе то,	на-и́денѣ то,
д.	на зна́меніе то,	на и́денѣ то,
к.	зна́меніе то,	и́денѣ то,
з.	зна́меніе.	и́денѣ.

Число множественно.

и.	Зна́меніа та,	И́денѣта та,
р.	на-зна́меніа та,	на-и́денѣта та,
д.	на зна́меніа та,	на и́денѣта та,
к.	зна́меніа та,	и́денѣта та,
з.	зна́меніа,	и́денѣта.

Примѣръ четвертый.

Число единственно.

и.	Ѣстество̀ то,	Дѣрво̀ то-или́ древо̀ то,
р.	на-Ѣстество̀ то,	на-дѣрво̀ то, на — —
д.	на Ѣстество̀ то,	на дѣрво̀ то, на — —
к.	Ѣстество̀ то,	дѣрво̀ то, — —
з.	Ѣстество̀.	дѣрво. древо.

Число множественно.

и.	Ѣстества̀ та,	дѣрва̀ та-или́ древеса̀ та,
р.	на-Ѣстества̀ та,	на-дѣрва̀ та. на — —

д. на бѣстество̀та, на дѣрво̀та, на — —
 в. бѣстество̀та, дѣрво̀та, — —
 з. бѣстество̀. дѣрво̀ дровеса̀.

1. По пѣрвыѣмъ примѣръмъ се склонѣѣѣтъ мѣлость, крѣтость, влѣгость, свѣтость, гѣрестъ, корѣсть, волѣзнь (коѣто се говорѣ по прѣсто вѣлестъ) кѣсть, лѣсть, ѣсь, жѣлость, маѣдость, стѣрость, хѣвостъ, чѣсть, влѣсть, мѣсль, лѣторасѣ, вѣшь, пѣшь, нѣшь, дѣврь, длѣнь, рѣшь, прѣлѣтъ, ѣсенъ, стѣдъ, крѣвь, множ. крѣви (ѣлѣ крѣви кѣрви). Пѣрестъ, ѣ пѣмѣтъ (пѣметъ) ѣ лѣвѣвь, ѣ зѣрахъ, то̀к-мо ѣдѣнственнѣ са о̀употрѣѣтѣлнѣ, нѣглѣ ѣ дрѣгѣ нѣкон.

„Прѣсто̀то ѣвѣкновѣнѣе мнѣго ѣменѣ ѣ променѣло ѣтъ̀тѣ то̀вѣ склонѣнѣе, сѣр. ѣтъ̀тѣ к на а, ѣ склонѣѣѣ ги по примѣръмъ на-пѣрво̀то склонѣнѣе н. п. цѣрковѣ говорѣ цѣрква, (ѣлѣ чѣрква, ѣлѣ цѣрква) свѣкрѣвь свѣкѣрва, ма̀теръ ма̀йка, вѣснь вѣсна (ѣлѣ вѣсна) сѣнь сѣнка (ѣлѣ сѣнка) вѣшь вѣшка, ко̀кошь ко̀кошка, дѣщѣрь дѣщѣрка, (ѣлѣ дѣщѣрѣ), нѣглѣ ѣ дрѣгѣ нѣкон. ѣ на прѣтѣвѣѣ ѣтъ̀тѣ пѣрво̀то склонѣнѣе ѣтъ̀тѣ а на к н. п. ѣтъ̀тѣ свѣцѣ свѣщѣ, нѣглѣ ѣ дрѣгѣ нѣкон.

„Тѣ̀ка принадлежѣѣтъ ѣ нѣкон сомнѣтѣлнѣ вѣ рѣдовѣтѣ. Кѣкто н. п. кѣлѣ, пѣпѣлѣ, вѣрѣ,

пращь, вечерь, защото по едни мѣста се про-
изно́сатъ жѣнски родъ, а по дрѹги мъжески.
н. п. кааъ та ѿ кааò (ѿаѿ кааѣтъ споретъ по
мѣстныаъ чаѣнъ) пепелъ та ѿ пепелò, варъ та
ѿ варò, прахъ та ѿ прахò, вечеръ та ѿ вечерò,
негли ѿ дрѹги некои, а потъ та сѣкаде жѣн-
ски родъ.

„Тако ѿ срдни те мѹле, телѣ, шѹле, пѿ-
ле, мòре, ѿре, магаре, жаревѣ, сѣме, òрлѣ,
момчѣ, момиче, кнѹче, кѹче, òтроче, птѣче
(фтѣче) кѹче, царчѣ, грѣнчѣ, бракчѣ, скорчѣ,
(ѿ варв. парчѣ) светчѣ, гòлѹкче, прѣстенче, ѿ
Гжрчѣ, Болгарче, Оржвчѣ, Тѹрчѣ, Еврейче, Ер-
мениѿйче, кой то са кѹпно ѿ оѹмалѣтели ѿ
ѿзѣчески.

„Тако ѿ слѣдѹщи те, що то ѿматъ мнò-
жественно то число различно òтъ предидѹщи-
те, време времена, време времена, племе пле-
мена, ѿме ѿмена, а не времета, времета,
племета, ѿмета, негли ѿ дрѹги некои
такѣва.

2. По твòрыатъ примѣръ се склонѣватъ,
сѣрдце, (сѣрце) ѿйце, сòлице (сѣжнице) ѿдрѹги.

„ѿ оѹмалѣтели те словцѣ, криацѣ, коацѣ,
перцѣ, сѣацѣ, дрѣвцѣ, пѿленце, телѣнце, жар-
венце, ѿгненце, ѿренце, детѣнце, ѿдрѹги такѣва.

,Тако ѿ сокрѡбище, поприще, сонмище, влагалище, торжище, влѣстилище, оучилище, сѣдѣлище, мѹчилище, огнище, пладнище, ле- нище, вѣнище, ѿ оуничжижители те, женище, детище, рачище, носище, главище, ножище (ѡтѣ ножѣ) ножище (ѡтѣ нога, като книжи- ще ѡтѣ книга), тѣаище ѿ дрѹги.

3. По третїатѣ прилѣркѣ се склонѡватѣ ко- пиѣ, крещенїе, вознесенїе, оуспенїе, боговлєнїе, срѣтенїе, благовѣщенїе, прощенїе, прошенїе, любленїе, стоѡнїе, ѡденїе, ходенїе, спаванїе, ѡтѣ кой то прѡсто то ѡвыкновенїе произноси некои сокращенно на ѣ, влѣсто ѿ. н. п. лю- вленїе любенѣ. Стоѡнїе стоѡнѣ, вѣганїе ве- ганѣ, поѡнїе поѡнѣ, (ѡ ѡтѣ пѣнїе пѣнне по мѣста) ѡденїе ѡденѣ, пїенїе пїенѣ, питїе пи- тѣ, (като шо говориме ѡстѣ ѿ питѣ, ѡтѣ ѡстїе ѿ питїе) ходенїе ходенѣ, спанїе (ѿѡн спаванїе) спанѣ ѿѡн спаванѣ, ѡ грѡздїе грѡз- де (ѿѡн грѡздѣ правнано).

4. По четкертїатѣ прилѣркѣ се склонѡватѣ вожествѡ, рождєствѡ, торжєствѡ, сѣровєствѡ, госпѡдєствѡ, содрѣжєствѡ, чєловѣчєствѡ, мѹжє- ствѡ, старѣишинєствѡ, владѣчєствѡ, цѣрєствѡ, мѹчитєствѡ, домострѡитєствѡ, ѡтѣчєствѡ, прєлюводѣнєствѡ, вѣнєствѡ, ѿскѣствѡ, вдовєствѡ,

ровство, кѹмство, повратимство, мъжиче-
ство, и дрѹги.

„Тако и крило, баудо, число, чреко, вѣр-
до, ваѣто, жаѣо, жѣто, мѣсто, тѣсто, монѣ-
сто, точѣло, гѣвздо, зѣрно, реврѣ, селѣ, челѣ,
решѣто, а кармѣло, и зѣѣто, и сребрѣ, ток-
мо ѣдинственно са оупотревитѣли, негли и
дрѹги некои.

„Тако и сабѣдѹюци те, кой то можатъ да
иматъ по двѣ окончанѣа въ множественно то
число, н. п. тѣѣо тѣѣа и тѣѣсѣ, слѣво слѣѣа
и слѣсѣсѣ, нево неѣа и неѣсѣсѣ, чѣдо чѣда и
чѣдсѣсѣ, (а ѣтъ коѣо токъмо колесѣ, а не и ко-
ѣа, защото коѣа значѣ по прѣсто колеснѣца,
ѣѣи колесѣ колесѣ по мѣста).

„Тако и сабѣдѹюци те неправѣли ѣко ѣчи,
оѹхо оѹши, а не ѣѣа оѹѣа, (слав. и ѣчсѣ
оѹшсѣсѣ прѣватъ, като слѣво слѣсѣсѣ) рѣмо рѣ-
мена а не рѣѣа, перѣ перѣѣа (и перѣ по мѣ-
ста) лѣтѣ лѣтѣа (коѣ то ѣ прѣшѣо въ срѣденъ
рѣдъ ѣтъ лѣтѣ мъж. рѣдъ) негли и дрѹги
некои такѣѣа.

„На тоѣѣ склонѣнѣе прѣнадаѣжатъ и сабѣ-
дѹюци те, кой то са токъмо въ множественно
то число оупотревитѣли, оѹста, врата, коѣа,
негли и дрѹги некои. Назначѣ ѣѣѣе заѣрѣ
по некои мѣста и ѣдинственно се оупотре-

БЛА́ВАТЪ ТА́КО, БРАТ́А ЁДИНСТВ. БРА́ТЫ МНО́ЖЕ-
 СТВЕННО. КОЛ́А ЁДИНСТВ. КОЛЫ́ МНОЖ. (а́ по мѣ-
 СТА́ НЕПРА́ВИЛНО КОЛ́А ЁДИНСТВ. КОЛЫ́ ПА́КИ
 МНОЖ.) а́ ОУ́СТА, ТА́А И Т́АА ОУ́СТА ЁДИНСТВ.
 И МНОЖ. И КОЃАТО КОЛ́А И БРАТ́А СЕ СКЛОНА́-
 ВАТЪ ЁДИНСТВ. И МНОЖ. ПРИНАДЛЕЖА́ТЪ ПЕРВО-
 МУ́ СКАОНЕ́НІЮ, а́ ОУ́СТА, ВЪ ЁДИНСТВ. ЧИСЛО́
 ПЕРВОМУ́, а́ ВЪ МНОЖ. ТРЕ́ТІЕМУ́.

Глава вторая.

За прилагателни те имена.

Склоненіе четвертое.

На четвёрто то склоненіе се склоняватъ
 сички те прилагателни имена, кой то по Гра-
 денски се окончаватъ во обще на ѡй и ѡи съ
 различны предидущи буквы, и со оусѣченіемъ
 на з, а по просто претваратъ послѣдна бѣ-
 ква и на о.

Примѣри.

на-четвёрто то склоненіе.

Число единственно.

муж.	жен.	сред.
и. свѣтъю, (6)	свѣтѣта,	свѣто то,
р. на-свѣтъѣ,	на-свѣтѣта,	на-свѣто то,

Д.	НА СВАТ́ЯТЪ,	НА СВАТ́А ТА,	НА СВАТ́О ТО,
Б.	СВАТ́ЯТЪ,	СВАТ́А ТА,	СВАТ́О ТО,
З.	СВАТ́ЫЙ.	СВАТ́АА.	СВАТ́ОЕ.

Ч И С Л О М Н О Ж Е С Т В Е Н Н О .

И.	СВАТ́И ТЕ,	СВАТ́Ы ТЕ,	СВАТ́И ТЕ,
Р.	НА-СВАТ́И ТЕ,	НА-СВАТ́Ы ТЕ,	НА-СВАТ́И ТЕ,
Д.	НА СВАТ́И ТЕ,	НА СВАТ́Ы ТЕ,	НА СВАТ́И ТЕ,
Б.	СВАТ́Ы ТЕ,	СВАТ́Ы ТЕ,	СВАТ́И ТЕ,
З.	СВАТ́ИИ.	СВАТ́ЫА.	СВАТ́АА.

О ОУСЪВЪЧЕНІЕМЪ.

Ѣ Д И Н С Т В Е Н Н О .

И.	СВАТ́Ъ ИЛИ СВЕТ́И,	СВАТ́А-СВЕТА,	СВАТ́О-СВЕТО,
Р.	НА-СВАТ́Ъ-СВЕТ́И,	НА-СВАТ́А-СВЕ-	НА - СВАТ́О-
		ТА,	СВЕТО,
Д.	НА СВАТ́Ъ-СВЕТ́И,	НА СВАТ́А-СВЕ-	НА СВАТ́О-
		ТА,	СВЕТО,
Б.	СВАТ́Ъ-СВЕТ́И,	СВАТ́А-СВЕТА,	СВАТ́О-СВЕТО,
З.	СВАТ́ЫЙ-СВЕТ́И.	СВАТ́АА-СВЕТА.	СВАТ́ОЕ-СВЕ-
			ТО.

М Н О Ж Е С Т В Е Н Н О .

И.	СВАТ́И-СВЕТ́И,	СВАТ́Ы-СВЕТ́Ы,	СВАТ́И-СВЕТ́И,
Р.	НА-СВАТ́И-СВЕ-	НА-СВАТ́Ы-СВЕ-	НА - СВАТ́И-
	Т́И,	Т́Ы,	СВЕТ́И,
Д.	НА СВАТ́И-СВЕ-	НА СВАТ́Ы-СВЕ-	НА СВАТ́И-
	Т́И,	Т́Ы,	СВЕТ́И,

в. свѣты-скеты, свѣты-скетѣ, свѣти-скетѣ,
 з. свѣтин-скетѣ, свѣтыѣ-скеты, свѣтаѣ - све-
 тѣ.

„Тако се склонаватъ силный, мирный, саб-
 пыи, старый, молодой, трудный, боный, гор-
 дыи, твердый, праздный, толстый, достой-
 ный, прѣсный, тѣсный, черкѣный, желтый, чер-
 ный, вѣлый (а синій и земается отъ тѣка,
 защото въ оусѣченіе то се пише со съ и н. п.
 синь, синѣ, синько, като що говориме синѣ та
 воѣ, или синько то цвѣтъ цвѣтѣше.) Голѣ-
 мыи, дѣбелый, голый, босый, и дрѣги.

Тако и на ии, като благій, оубогій, дра-
 гій, дрѣгій, нагій, добгій, многій (7) божій,
 бражій, рижій, краткій, крѣпкій, великій, мал-
 кій, тѣжкій, глѣбокій, тѣнкій, царскій, Бол-
 гарскій, Славѣнскій, Сѣрвскій, Грѣческій, Тѣр-
 скій, людскій, кѣчешкій, и оумалителни те ни-
 сечкій нисечокъ, кысокій кысочокъ, малѣчкій
 малѣчокъ, хѣвакѣчкій хѣвакѣчокъ, тѣнечкій тѣ-
 нечокъ, (и дрѣги такѣва много.) Овчій,
 лѣвчій, лѣшій, (което се говори по мѣста и
 лѣшакый, и со оусѣченіемъ лѣшакъ, а лѣшакъ
 по мѣста кмѣсто воанакъ) нищій, сѣхій, глѣ-
 хій, вѣтхій, тѣхій, аихій, и дрѣги такѣва.

„Тако и днѣѣ що сѣ неправилни въ Сла-
 венск. защото прѣкатъ родителныѣтъ падѣжь

на д, а не на а. Н. п. гóрній гóрнаго, дóл-
ній дóлнаго, внѣшній внѣшняго, и прóча,
кой то прóсто то óбыкновеніе не различáва óтх
пéрвн те що сè óкончáватх на ый, но прáвнано
сички те приúподобаáва на єдинх примѣрх,
а нѣкои óтх нѣхх разáично произноси, н. п.
внѣшній, говóри бóнкашній, внúтренній вú-
трешній иай внѣтрешній, и прóча. (8)

„По тóм примѣрх се скаонáватх и раз-
сúдѣтели те (сравнѣтели те) и превосходѣ-
тели те именà, кой то се различáватх óтх
положѣтели те тóкмо со сáбдúющи те частѣ-
цы нò, и нáй. Н. п. девéлый-девéлыю, пòде-
вэлыю, нáйдевэлыю, вéлыю пòвэлыю, нáйвэлыю.
Тáко и со оусѣченіемх, вéлх, пòвэлх, нáй
вéлх (9) мóжеме óвáче нѣкогашх да ўпотре-
бáваме и чѣсти те Славéнски превосходѣте-
ли, н. п. пѣркѣшій, кмѣсто нáй пѣркѣй, вы-
сочáйшій, кмѣ. нáй высóкій, и прóча.

„Тúка принадлежáтх и óтѣчественни те и
притажáтели те приагáтели. Н. п. Петрòвх,
Пáкловх, Попòвх, Сѣмоновх, кой то не сà дрú-
го нѣщо, тóкмо оусѣчени óтх совершени те
приагáтели притажáтели. Н. п. Петрòвѣй
Петрòвх, Пáкловѣй Пáкловх, Попòвѣй Попòвх,
и прóча. И ѣматх разáичіе тóкмо по то-
вà, защóто тѣа прѣиматх членх и когáто се

оу̀сичатъ, н. п. ѡтъ Пётро́кый-Пётровыо, ѿ со оу̀скчѣнїемъ Пётро́къ Пётрово ко́нь. Па́кловый-Па́кловыо, ѿ Па́кловъ Па́блово, та́ко ѿ Сто́лнокъ-Сто́лново, ѿ Іо́кѣнокъ-Іо́кѣново, ѿ проч. Ъ ко́лко то ѡпредѣла́ва рѣзѹматъ, Пётровыо ѿ Па́кловыо безъ оу̀скчѣнїемъ, го́лкова ѿ Пётрово ѿ Па́блово (ко́нь) со оу̀скчѣнїемъ. Та́кѣва са ѿ ѡнѣмъ цю се ѡконча́ватъ на евъ ѿ на инъ. Н. п. ѡтъ А́лѣксѣй-А́лѣксѣевъ, Гео́ргїевъ, Васи́лїевъ, Димї́трїевъ, Матѹ́ѣевъ, предтѣчѣвъ, царѣвъ, ѡтцѣвъ, стрѣлацѣвъ, ѿ проч. ѿ ѡтъ Феодо́ра - Феодо́ринъ, А́нна - А́ннинъ, Варва́ра - Варва́ринъ, сестра́ - сестринъ, тѣта тѣтинъ (прѣтѣжѣтелно, сир. *ὁ τῆς θείας*. А́ тетинъ, ко̀ето по мѣста се гово́ри ѿ а́бѣынъ *ὁ θεῖος*) а́кѣл а́бѣынъ, стрѣна-стрѣнинъ, на́на-на́нинъ, ва́ва-ва́винъ, ѿ дрѹги та́кѣва. А́ ѡтъ чичѣ трѣвѹваше да се начертѣе чичинъ (ко̀ето ѣ ѿ оу̀потребѣтелно по мѣста) а́ не чичовъ, вѣдѣсе да се произко́ди ѡтъ чичо, като ма́рковъ ѡтъ ма́рко, та́ко ѿ ѡтъ владѣ́ка владѣ́ковъ ѿ владѣ́чинъ, ѿ пр. Не́кои начертѣ́ватъ злоупотребѣтелно ѿ ѡтъ Пётро́къ Пётревъ, Па́бловъ Па́клевъ, ѿ проч.

„Та́ко ѿ же́нскѣ те, ѿ сре́днѣ те по при-
ма́рѹ начеткѣрто то скло́нѣнїе се скло́нѣвъ н.
п. Пётро́ка та, Па́блова та же́на. множ. Пётро́-

Пётровы те Пáвловы те жени. Пётрово то Пá-
влово то дѣтѣ, и пр. Тако и Васи́ліева та,
Мат.вѣева та, и Сѣстрина та, Ённина та, Ва-
си́ліево то, Мат.вѣево то, сѣстрино то, Ённино
то, и прѡчла.

Примѣри.

За три те ѡкончáнiа на-мѹжескiа рѡдз.

Число ѣдинственнo.

и. Пётрово,	Алѣксѣево,	Ённино,
р. на-Пётроватз,	на-Алѣксѣеватз,	на-Ённинатз,
д. на Пётроватз,	на Алѣксѣеватз,	на Ённинатз,
в. Пётроватз,	Алѣксѣеватз,	Ённинатз,
з. Пётровз.	Алѣксѣевз.	Ённинз.

Число множественнo.

и. Пётрови те,	Алѣксѣеви те,	Ённини те,
р. на-Пётрови те,	на-Алѣксѣеви те,	на-Ённини те,
д. на Пётрови те,	на Алѣксѣеви те,	на Ённини те,
в. Пётровы те,	Алѣксѣеви те,	Ённины те,
з. Пётрови.	Алѣксѣеви.	Ённини.

„А ѡнiа що се ѡкончáватз на ичз, тiа са
по вѡлшей чáсти нескланяеми въ Бѡгарскiатз
iзвiкз. И понѣже всегдà стоiтз со сѡбствен-
ни те (сир. сосз ѡтѣчески те си) именà въ слѡ-
во то, за тѡ и много рѣдко прiиматз членз,

н. п. Георгій Васи́їевичъ, Васи́ій Георгі́евичъ,
Сто́лнъ Іо́вановичъ, Іо́ванъ Сто́лновичъ, и
прóчал.

„Но кога́то се са́дчи да се скаона́ватъ, то-
га́ поса́дѹватъ примѣратъ на-сòбственни те
и́мена, н. п.

н. Георгі́й Васи́їевичъ,

р. на-Георгі́а Васи́їевича,

д. на Георгі́а Васи́їевича, и́ли Георгі́ю Васи́-
їевичѹ,

в. Георгі́а Васи́їевича,

з. Георгі́е Васи́їевичъ. Та́ко и́ Іо́ванъ Сто́л-
новичъ, и́ Сто́лнъ Іо́вановичъ, и́ проч. Я́ въ
жéнскіятъ рóдъ со всѣмъ не сá оупотребі́тел-
ни. (10)

„Я́ о́ніа жéнски и́мена що се о́конча́ватъ
на ца, като Па́вловица, Георгі́екица, Сто́л-
новица, Іо́ванновица, Пѣтковица, т́а не зна-
чатъ дщѣрь па́клова, и́ георгі́ева, и́ сто́лно-
ва, но женá.

„Та́ко и́ о́ніа що се произвóдатъ о́тъ
земли́ те, цáрства та, е́пархіи́ те, гради́ща та,
и́ села́ та, и́ли се нари́чатъ и́звѣчески, скаона́-
катсе сѣкое на прил́чно то мѹ скаонѣні́е, н. п.
о́тъ Россі́а рѹссі́анинъ, о́тъ Я́фри́ка а́фриканинъ
(и́ли а́фрикáнецъ) о́тъ Ъвро́па ѡ́вропéанинъ (и́-
ли е́вропéецъ) о́тъ И́талі́а и́талі́анинъ (и́ли

італіянецъ) ѡтз Немеція немецъ, ѡтз Рїмъ рїмлянинъ, ѡтз Моска москѡвецъ, ѡтз Венеція венеціянецъ, ѡтз Болгарїа болгаринъ, ѡтз Сербїа сербинъ, ѡтз Влахїа влахъ, ѡтз Бѣлградъ бѣлградецъ, гѣвровецъ, терновецъ, трѣвненецъ, самоковецъ, вестендіаецъ, кѡтланецъ, казанакчанинъ, пазарджичанинъ, ѡтз кой то прѡсто то ѡбыкновенїе по вѡшей чѣсти ѿ по Тѣрски пронзносї. н. п. сталболїа, фїлївелїа, ѣдренелїа, пазарджикаїа, гѣвроваїа, казанаккаїа, вѣкорещїа, сѡфїаїа, самоковаїа, ѿ проч. (11).

Примѣръ за ѡнїа що се ѡкончаватъ на инъ.

ѢДИНСТВЕННО.

- н. Болгаринъ,
- р. на-болгарина,
- д. на болгаринатъ, ѿлї болгаринѣ,
- в. болгаринатъ,
- з. болгарине.

МНОЖЕСТВЕННО.

- н. Болгари те, ѿлї = ре те,
- р. на-болгари те, — = ре те,
- д. на болгари те, — = ре те,
- в. болгари те, — = ре те,
- з. болгари. — = ре.

Тако и Россіянинъ, Персіянинъ, Славѣнинъ, Европѣнинъ, сѣлянинъ, Болѣринъ, Хрїстіянинъ, а Тѣрчинъ, множеств. има тѣрци (като отъ тѣркъ, а не тѣрчи), и варварски те дѣшманинъ, бахчевѣнинъ, пехливанинъ, и проч. които сички те могатъ да се каѣнатъ прѣкилно на второ то склонѣніе, а жѣнски те, Болгарка, Россіѣнка, Европѣнка, сѣлянка, хрїстіѣнка и проч. на пѣрво то, а сѣдни те, Болгарче, Гѣрче, Орѣвче, Італіѣнче, францѣзче, сѣлянче, хрїстіѣнче градинѣрче и проч. на трѣто то.

„Отъ предизложѣнни те прѣче примѣры, показѣвасе ико, защѣ какѣи были да были именѣ та въ Болгарскіѣтъ ѣзѣкъ, ѣтнѣсѣтсе тѣкмо въ четѣри те предположѣни склонѣніѣ, а нѣ въ помного, и всѣкое име мѣже да се каѣни прѣкилно и лѣсно по ѣніѣ примѣры.

За числїтелни те именѣ.

Число ѣдинственнѣ.

	м.	ж.	ср.
и.	ѣдинно инъ,	ѣднѣ та,	ѣднѣ то,
р.	на-ѣдинна,	на-ѣднѣ та,	на-ѣднѣ то,
д.	на ѣдиннатъ,	на ѣднѣ та,	на ѣднѣ то,
к.	ѣдиннатъ.	ѣднѣ та.	ѣднѣ то.

Зкѣтелниѣ лишѣтса.

Число множественно.

"Общо ѣ на трѣте рѣдѣ.

и.	Ѣднѣ те, *)	—	—	—
р.	на-Ѣднѣ те,	—	—	—
д.	на Ѣднѣ те,	—	—	—
в.	Ѣднѣ те.	—	—	—

звѣтелный лишѣется.

м. Ѣ со оубѣченѣемъ.

и.	Ѣдинъ,			
р.	на-Ѣдногѣ,			
д.	на Ѣдногѣ, или Ѣдномѣ,			
в.	Ѣдногѣ, тако ѣ Ѣднѣ, Ѣднѣ, като пѣрви те.			

множ. "Общо ѣ на трѣте рѣдѣ.

и.	Ѣднѣ,	—	—	—
р.	на-Ѣднѣ,	—	—	—
д.	на Ѣднѣ,	—	—	—
в.	Ѣднѣ.	—	—	—

*) Ѣднѣ, злоупотребѣтелно се оупотреблѣва множе-
ственно, но рѣзѣмо мѣ ѣ за вмѣсто нѣкои. Ка-
то н. п. товѣ, Ѣднѣ ѣтъ нѣхъ ѣтидѣха, ѣ дрѣги
ѣстанѣха, мѣже да се речѣ пѣравилно ѣ, нѣкои ѣтъ
нѣхъ, ѣ проч.

Тако и

	мѸж.	жен.	сред.
и.	Два̀ та, (12)	двѣ̀ те,	двѣ̀ те,
р.	на-два̀ та,	на-двѣ̀ те,	на-двѣ̀ те,
д.	на два̀ та,	на двѣ̀ те,	на двѣ̀ те,
в.	два̀ та.	двѣ̀ те.	двѣ̀ те.

звѣ̀теленъ нѣма.

жен. и сред. рѡдъ.

и.	Трѝ те = трои́ца та, (13)	трѝ те,
р.	на-трѝ те = трои́ца та,	на-трѝ те,
д.	на трѝ те = трои́ца та,	на трѝ те,
в.	трѝ те = трои́ца та.	трѝ те.

мѸж. И на трѝ те рѡди ѡбшо.

и.	Четкѡрица̀ та,	четырѝ те,
р.	на-четкѡрица̀ та,	на-четырѝ те,
д.	на четкѡрица̀ та,	на четырѝ те,
в.	четкѡрица̀ та.	четырѝ те.

Тако и

тако и

и.	Петина̀ та,	петь̀ те,
р.	на-петина̀ та,	на-петь̀ те,
д.	на петина̀ та,	на петь̀ те,
в.	петина̀ та.	петь̀ те.

Тако и шестина̀ та, седмина̀ та, ѡсмйна̀ та, и деветина̀ та въ мѸжескиа̀тъ то̀кмо рѡдъ

а десетина та не можеме да речеме. а шесть
тѣ, седмкѣтѣ, осмкѣтѣ, девѣтътѣ, десѣтътѣ и
до стò и на трѣте рòди ѡвщо, тàко и стò
тѣ, двѣстѣтѣ, трѣстата, чѣтыри тѣ стòтинъ,
петъ тѣ стòтинъ, шестъ тѣ стòтинъ, до хїлã-
да. Тàко и хїлãдата, двѣ тѣ хїлãды, до
стòтѣ хїлãды, хїлãдата хїлãды (сир. мїлã-
ѡнъ) сїчки тѣ тїа са ѡвщи и на трѣте рòди.

За чинни тѣ числителни.

Кой то се склонãватъ непремѣнно по примѣ-
ратъ на-прилагателни тѣ.

муж.	жен.	сред.
Первый-ю,	перваа - ва та,	первое-во то,
второй - ю,	втораа - ра та,	второе-ро то,
третий - ю,	третїа - та та,	третье-то то,
четвертый-ю.	четвертаа-рта та.	четвертое-рто то.
пятый-ю,	пятаа-та та.	пятое-то то,
шестой - ю,	шестѣа-та та,	шестое-сто то,
седмый - ю,	седмѣа-дма та,	седмoe-дмо то,
осмй - ю,	осмѣа-сма та,	осмoe-смо то,
девѣтый-ю,	девѣтаа-та та,	девѣтое-то то,
десѣтый - ю,	десѣтаа-та та,	десѣтое-то то,
ѡдинãдесѣтый-ю,	— —	— —
дванãдесѣтый-ю.	— —	— —

двѣдесѣтыю, трѣдесѣтыю, чѣтыридесѣтыю,
 пѣдесѣтыю, шѣстдесѣтыю, седмдесѣтыю,
 ѡсмдесѣтыю, деведесѣтыю, сотый - сотыю,
 двѣсотый-тыю, — —
 трѣстѣтныю, — —
 чѣтырѣстѣтныю, пѣтѣстѣтныю, шѣстьстѣтныю,
 и проч. тысящный, иль хѣлѣдныю, двѣхѣлѣд-
 ныю, трѣхѣлѣдныю, и проч. мѣлліѡнный-ю,
 двѣмѣлліѡнный-ю пѣтмѣлліѡнный-ю и проч.

Глава третїа.

За склонѣніето на-мѣстоимѣніа та.

Мѣстоимѣніа та въ Болгарскїатъ ѣзыкѣ
 са различни, какѣ то и въ Славѣнскїатъ, в
 сѣть слѣдѣющїи те.

Ѵзъ, ты, ѡнъ, себѣ, самъ, самъ себѣ, са-
 мѣчакъ, самсамненѣчакъ, кой, кой то, некой,
 некойси, нѣкой, секой, кой да ѣ, кой въѣзъ, кой
 въѣзъ да въѣзъ, що, што то, що даѣ, що въ-
 лѣ, що вълѣ да вълѣ, нешо, нешоси, нѣшо,
 тѣй, тѣйзи, тѣзи, мѣй, мѣйси, тѣй, тѣй-
 си, свѣй, свѣйси, чѣй, чѣй то, нечѣй, нѣчѣй,
 нашъ, вѣшъ, ѡный (иль ѡнай иль ѡнзи), ѡ-
 ногѣвый-оногѣвъ, неговый-неговъ, тогѣвый-
 тогѣвъ, нѣхный-нѣхенъ, тѣхный-тѣхенъ.

Поса́бдѣватъ на мѣстоимѣніе то рѣдъ,
вѣдъ, начертаніе, число, падѣжъ, лицѣ, и
склонѣніе.

Лични мѣстоименія.

на-ѡбщія рѣдъ.

Число ѣдинственно.

и.	ѿзъ илѣ ѿ, (14)	ты,	—	—
р.	на-мѣне, (15)	на-тѣбе,	на-сѣбе,	
д.	мѣне, ми,	тѣбе, ти,	сѣбе, си,	
в.	мѣне, ме,	тѣбе, те,	сѣбе се, (16)	

звѣтеленъ лишает.

Число множественно.

и.	шѣ илѣ нѣе, (17)	вы, илѣ вѣе,	—	—
р.	на-насъ,	на-васъ,	—	—
д.	намъ, ни,	вамъ, ви,	—	—
в.	насъ, ны,	васъ, вы,	—	—

звѣтеленъ лишает.

Онъ.

	м.	ж.	ср.	
и.	онъ,	она,	оно,	
р.	на-него,	на-нея,	на-него,	
д.	на него, немъ, мъ,	на нея, нѣй, нѣ,	на него, немъ, мъ,	
в.	него, го. (18)	нея, ѿ.	него, го.	8*

МНОЖЕСТВЕННО.

и.	Онѣ,	ѡнѣ,	ѡнѣ,	
р.	на-нѣхъ,	на-нѣхъ,	—	—
д.	на нѣхъ, нѣмъ,	на нѣхъ, нѣмъ,	—	—
	нѣмъ,	нѣмъ,		
в.	нѣхъ, ги.	нѣхъ, ги.	—	—

Число ѡдинственно.

	м.	ж.	ср.
и.	Онѣй, (19)	ѡнѣа,	ѡновѣ (нѣн ѡ- новѣ.)
р.	на-ѡногѡвѣ,	на-ѡнѣа,	на-ѡновѣ,
д.	на ѡногѡвѣ,	на ѡнѣа,	на ѡновѣ,
в.	ѡногѡвѣ.	ѡнѣа.	ѡновѣ.

Число множественно.

и.	Онѣа,	ѡнѣа,	ѡнѣа,
р.	на-ѡнѣа,	на-ѡнѣа,	на-ѡнѣа,
д.	на ѡнѣа,	на ѡнѣа,	на ѡнѣа,
в.	ѡнѣа.	ѡнѣа.	ѡнѣа.

Сѣмъ.

Число ѡдинственно.

	м.	ж.	ср.
и.	Сѣмъ-мѣо,	самѣ-та,	самѣ-то,
р.	на-сѣмъ-мѣа,	на-самѣ-та,	на-самѣ-то,
д.	на сѣмъ-мѣатъ,	на самѣ-та,	на самѣ-то,
в.	сѣмъ-мѣатъ.	самѣ-та.	на самѣ-то.

Число множественно.

и.	Сáми-те,	сáмы-те,	сáми-те,
р.	на-сáми-те,	на-сáмы-те,	на-сáми-те,
д.	на сáми-те,	на сáмы-те,	на сáми-те,
в.	сáмы-те.	сáмы-те.	сáми-те.

„Тако ѿ самсамичкѣй, самсамненѣчкѣй, непремѣнно като прилагáтелни те вѣ четвѣрто то склонѣнїе.

Кóй.

Число бдинственно.

	л.	ж.	ср
и.	Кóй,	коѡ,	коѣ,
р.	на-когò,	на-коѡ,	на-коѣ,
д.	на когò, колѣ,	на коѡ,	на коѣ,
в.	когò.	коѡ.	коѣ.

Число множественно.

и.	Кой,	кой,	кой,
р.	на-кой,	на-кой,	на-кой,
д.	на кой,	на кой,	на кой,
в.	кой.	кой.	кой.

„Тако ѿ кóй то, коѡ то, коѣ то, кой то, сѣ това тóкмо разлїчїе що остáва то-то ѿ вѣ три те рóдове, ѿ вѣ двѣ те числа непремѣнáемо. Назначї ѿ това, защò тѣка то-то

НЕ Ё ЧЛѢНЪ, НО ЧАСТІЦА КОЛЪ ТО СЕ ОУПОТРЕВЛАВА ВЪ ВОЗНОСИТЕЛНИТЕ МѢСТОИМЕНІА И ИМЕНА, КАТО Н. П. КОГАТО ПЪТА НЕКОЙ, ТА ОТГОВАРАМЕ, ЧІИ; ЧІИТО, КОИ; КОИТО, ЦО; ЦОТО, ДѢ, ИЛИ ГДѢ, ИЛИ ДѢКА; ДѢТО, ДѢКАТО, КАКВЪ: КАКВЪТО, КОКАКВЪ; КОКАКВЪТО, ЗАЦО; ЗАЦОТО И ПРОЧ. (*)

„ТАКО И СЛОЖЕННИТЕ, КОЙДАЕ, КОИВЪЛЪ, КОИВЪЛЪДАВЪЛЪ, НЕКОЙ, НЕКОЙСИ, СЕКОЙ, И ПРОЧ.

(*) Слѣдѣнѣ се вѣди да не ё позналъ че въ тѣмъ слѣчай товѣ то не ё члѣнъ, но частіца нескланѣма. И понѣже ё мыслилъ да ё члѣнъ, за да го сохрани правиленъ и въ множеств. число, тако го ё сѣпстрѣвилъ въ ѣвангеліето си, въ главѣ 21, стѣхъ 12. отъ матѣ. „И изгѣни сѣчките коите продаваха, и купѣваха въ черкова“ вмѣсто коите продаваха. Въ тѣмъ истата главѣ може да вѣди некой доволны такива примѣры, и дрѣги любопытны превѣды, като цѣо ё превѣдено и въ главѣ 9. стѣхъ 8. а като вѣдѣха народыте чѣдѣхасѣ, и прослѣвиха бѣга, когѣто даде таквѣсь власть на чѣловѣцыте. Вмѣсто, и прослѣвиха бѣга, който даде власть“ и проч. така ё превѣдено, негли зацѣо въ Грѣческото стои, *καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην*. Но и да стои тако въ Ёллинското, въ прѣстыятъ Грѣчески превѣдъ стои, *ὁ ὁποῖος ἔδωκε, ἂν не τὸν ὁποῖον ἔδωκε*.

Т о ѝ.

Ч и с л о ѣ д и н с т в е н н о .

	м.	ж.	ср.
н.	Т о ѝ, т о ѡ,	т а ѡ,	т о в а,
р.	н а - т о г о в а, —	н а - т а ѡ,	н а - т о в а,
д.	н а т о г о в а, — и т о м ѡ в а,	н а т а ѡ,	н а т о в а,
в.	т о г о в а. —	т а ѡ.	т о в а.

Ч и с л о м н о ж е с т в е н н о .

н.	Т и и, и л и т и ѡ,	т и ѡ,	т и ѡ,
р.	н а - т и ѡ,	н а - т и ѡ,	н а - т и ѡ,
д.	н а т и ѡ,	н а т и ѡ,	н а т и ѡ,
в.	т и ѡ.	т и ѡ.	т и ѡ.

М о ѝ.

Ч и с л о ѣ д и н с т в е н н о .

	м.	ж.	ср.
н.	М о ѝ (и с о с з ч л ѣ н з) ѝ о,	м о ѡ т а,	м о ѡ т о,
р.	н а - м о ѝ а - ѡ ѝ а т з,	н а - м о ѡ т а,	н а - м о ѡ т о,
д.	н а м о ѝ а т з,	н а м о ѡ т а,	н а м о ѡ т о,
в.	м о ѝ а т з.	м о ѡ т а.	м о ѡ т о.

Ч и с л о м н о ж е с т в е н н о .

н.	М о ѝ т е,	Т а к о ѝ ѝ з А р ѡ г и т е р ѡ - Д о б е .	—	—	—
р.	н а - м о ѝ т е,		—	—	—
д.	н а м о ѝ т е,		—	—	—
в.	м о ѝ т е.		—	—	—

„Тако ѿ моѿ си, твоѿ, твоѿ си, своѿ, своѿ си.

Ч і ѿ.

Ч и с л о ѿ д и н с т в е н н о .

	м.	ж.	ср.
и.	Чіѿ,	чіл,	чіѳ,
р.	на-чіѿ,	на-чіл,	на-чіѳ,
д.	на чіѿ,	на чіл,	на чіѳ,
в.	чіѿ.	чіл.	чіѳ.

Аноѿжественно чіѿ ѿ на трѣте родове.
Тако ѿ чіѿто, нечіѿ, нічіѿ.

Н а ш ѿ.

Ч и с л о ѿ д и н с т в е н н о .

	м.	ж.	ср.
и.	Нашѿ-ѿо,	наша та,	наше то,
р.	на-нашіа-атѿ,	на-наша та,	на-наше то,
д.	на нашѿ-ѿатѿ,	на наша та,	на наше то,
в.	нашѿ-ѿатѿ.	нашата.	наше то.

Ч и с л о м н о ж е с т в е н н о .

и.	Нашѿте,	—	—	—	—
р.	на-нашіте,	—	—	—	—
д.	на наши те,	—	—	—	—
в.	наши те.	—	—	—	—

„Тако ѿ башиѿ, а дрѣгѿте тогѣкѣ, ѿногѣкѣ, нѣхѣкѣ, тѣхѣкѣ, склонѣватѣе правна-

но по прили́катъ на-четвѣрто то склонѣніе на-прилагáтелни те и́мена.

„Тѣка принадлежáтъ и́ вопросітелни те и́ ѡтвѣщáтелни те, какѡвъ, каквà, каккò. Та-кѡвъ, таквàа, (и́ли такàва) такѡва (ко́ето ѣ́ непра́вильно но оупотребітелно, и́ трѣбуваше да се рече́ такѡво) множ. таквѣа (и́ли такѣ-ва) ѡбщо и́ на трѣте рѡдоке. Ѡнакѡвъ, ѡ-накàва, ѡнакѡво. И́ сложенни те некаковъ, ни-каковъ, секаковъ, и́ ко́каквъ, ко́кава, ко́ка-ко, то́каквъ, то́кава, то́како, и́ ко́какве-чокъ, ко́каквечка, ко́каквечко, и́ проч. що, що ѣ́ да ѣ́, що было, що было да было, не́що, не-щоси, ни́що. и́ проч.

Глава четвѣртаа.

за Глаго́латъ.

Глаго́ло ѣ́ часть сло́ва скаандема (и́ли а́чше рещи́ начертáвѣема) и́ и́звѣдáва дѣйстви́е и́ли страда́ніе, и́ли сре́дно не́що. Поса́бдѣютъ же глаго́лъ, наклонѣніе, залѡгъ, рѡдъ, вѣдъ, начертáніе, число, лице, вре́мя, и́ сопрáженіе.

„Понѣже сщесткѣтелкыо глаго́лъ ѣ́смь, оупотреблáвасе по вѡшей части сосъ дрѣги те глаго́ли въ прешѣдши те вре́мена, и́ нари-часе спомогáтеленъ, (каккѡто и́ глаго́лъ щѣмъ),

защото помага на другите глаголи да на-
четгаватъ некои времена, затова се излагде
първо той, като нѣжденъ, а по томъ на рѣдъ
другите.

Сопраженіе.

На спомогателныятъ глаголъ **ѣсмь** (20.)

Наклоненіе ѢЗВИТЕЛНОЕ.

Время настоящее.

Число единственно.

Число множественно.

{ ѣсмь-самъ,

ѣсмѣ-смя (или смѣ),

{ ѣси-си,

ѣстѣ-сте,

{ ѣсть - ѣ (21),

сѣть - са (22).

Прешедшее несовершенное.

{ бѣхъ (23),

бѣхмѣ,

{ бѣше ты,

бѣхте,

{ бѣше онъ-на-но,

бѣха.

Время прошедшее.

Ч. е.

Ч. м.

{ бѣахъ, а̀, а̀ самъ,

бѣахмѣ,

{ бѣахъ, а̀, а̀ си,

бѣахте,

{ бѣахъ, а̀, а̀ ѣ,

бѣаха.

непредѣланое совершенное.

{ бѣдохъ,

бѣдохмѣ,

{ бѣдѣ ты,

бѣдохте,

{ бѣдѣ онъ, на, но.

бѣдоха.

ВРЕМЯ БУДУЩЕЕ.
МНОГОКРАТНОЕ.

Ч.	Е.	Ч.	М.
{	ЩЕ (24) САМЪ (25),	ЩЕ СМѢ,	
	ЩЕ СЯ,	ЩЕ СТЕ,	
	ЩЕ Ё,	ЩЕ СЯ.	

БУДУЩЕЕ ЕДИНКОРАТНОЕ.

{	ЩЕ БЫДЕМЪ-БЪДЕМЪ (26),	ЩЕ БЫДЕМЕ-БЪДЕМЕ,
	ЩЕ БЫДЕШЪ-БЪДЕШЪ,	ЩЕ БЫДЕТЕ-БЪДЕТЕ,
	ЩЕ БЫДЕ-БЪДЕ,	ЩЕ БЫДАТЪ-БЪДАТЪ.

НАКЛОНЕНІЕ ПОВЕЛИТЕЛЬНОЕ.

ВРЕМЯ НАСТОЯЩЕЕ.

{	НѢКА САМЪ,	-НѢКА СМЕ,
	БЫВАЙ - НѢКА СЯ,	БЫВАЙТЕ-НѢКА СТЕ,
	ДА БЫВА- НѢКА Ё,	ДА БЫВАТЪ-НѢКА СЯ.

БУДУЩЕЕ.

{	БЪДИ-БЪДИ,	БЪДЕТЕ-БЫДЕТЕ,
	ДА БЪДЕ,	ДА БЪДАТЪ-БЫДАТЪ.

НАКЛОНЕНІЕ СОСЛАГАТЕЛЬНОЕ.

ВРЕМЯ НАСТОЯЩЕЕ.

{	АКО САМЪ, Я, АКО ДА САМЪ,	АКО СМЕ-АКО ДА СМЕ,
	АКО СЯ, — — —	АКО СТЕ, — —
	АКО Ё, — — —	АКО СЯ. — —

НАКЛОНЕНІЕ НЕОПРЕДЕЛЕННОЕ.

БЫТИ (ОУПОТРЕБИТ. ТОКМО, МОЖЕ БЫТИ.)

Преходящее и прешедшее.

Ч. 6. Ч. л.

{	ако вѣхъ,	ако вѣхмѣ,
	ако вѣше ты,	ако вѣхте,
	ако вѣше ѡнъ, на, но,	ако вѣха.

Дакнопрошедшее.

{	ако самъ възъ, лъ, лѡ,	ако сме възъ,
	ако си възъ, лъ, лѡ,	ако сте възъ,
	ако ѣ възъ, лъ, лѡ.	ако са възъ.

„Тѣка може да причисли нѣкой, и, ако вѣхъ възъ, и, ако възъ възъ.

Бѹдущее.

{	ако вѣдемъ-бѹдемъ,	ако вѣдѣмѣ-бѹдѣмѣ,
	ако вѣдешъ-бѹдешъ,	ако вѣдете —
	ако вѣде-бѹде.	ако вѣдатъ —

Друго бѹд.

{	ако щемъ възъ,	ако щемѣ възъ,
	ако щешъ възъ,	ако щете възъ,
	ако ще възъ.	ако щатъ възъ.

Причастіе (75.)

Общо на сѣчки те родове.

Бѹдѹки (по Сербски) илѣ бѹдѹчи (по Русски.)

„Другите глаголи сѣчки те са почти правиани въ Болгарскіятъ ѣзикъ, и ѡтносятсе въ четѣри тѡкмо разайчни сопражѣнїа, на

амз, емз, имз, ѣ амз, н. п. давамз, біемз, ходимз, банамз (*) на-кой то второ то лице весма прабилано ѣ лесно се начертѣва ако променишз мз ѡтз перко то лице на шз, н. п. давамз, давашз, біемз, біешз, ходимз, ходишз, тако ѣ трето то се начертѣва ако ѣ зостабишз токмо мз ѡтз перко то лице, н. п. давамз-дава, біемз-біе, ходимз-ходи, банамз-бана, (28) ѣ прочал.

Примѣръ первый.

Сопраженіе первое.

За сичките ѡніа глаголы ще се ѡкончатъ на амз, на-кой то второ то лице начертѣва на шз, а трето то на а.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе извѣстное.

Время настоящее.

ед.	{	дѣмамз,	{	вдѣгамз (29),
		дѣмашз,		вдѣгашз,
		дѣма.		вдѣга.

(*) Тако ѣ Сербинз Вѣкз Стефановичз въ свѣта сербска Грамматика, изданна оу Виенна въ 1814. лѣто. Токмо три сопрженіа ѣма на амз, ем, имз, карамз, бремз, творимз.

МН.	{	ДѸМАМЕ,	{	ВДІ́ГАМЕ,
		ДѸМАТЕ,		ВДІ́ГАТЕ,
		ДѸМАТЪ.		ВДІ́ГАТЪ.

БРЕМЯ ПРХОДАЩЕЕ.

ЕД.	{	ДѸМАХЪ,	{	ВДІ́ГАХЪ,
		ДѸМАШЕ ТЫ́,		ВДІ́ГАШЕ ТЫ́,
		ДѸМАШЕ ѠНЪ, НА́, НО́.		ВДІ́ГАШЕ ѠНЪ, НА́, НО́.

МН.	{	ДѸМАХМЕ,	{	ВДІ́ГАХМЕ,
		ДѸМАХТЕ,		ВДІ́ГАХТЕ,
		ДѸМАХА.		ВДІ́ГАХА.

ПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	ДѸМА́АЪ, АА́, АО́ (30)	{	ВДИЃА́АЪ, АА́, АО́
		САМЪ,		САМЪ,
		ДѸМА́АЪ, АА́, АО́ СИ́,		ВДИЃА́АЪ, АА́, АО́ СИ́,
		ДѸМА́АЪ, АА́, АО́ Ё́.		ВДИЃА́АЪ, АА́, АО́ Ё́.

МН.	{	ДѸМА́АИ СМЕ́,	{	ВДИЃА́АИ СМЕ́,
		ДѸМА́АИ СТЕ́,		ВДИЃА́АИ СТЕ́,
		ДѸМА́АИ СА́.		ВДИЃА́АИ СА́.

ДАВНОПРЕШЕДШЕЕ.

ЕД.	{	ДѸМА́АЪ, АА́, АО́, БЕ́ХЪ,	{	ВДИЃА́АЪ, АА́, АО́, БЕ́ХЪ,
		ДѸМА́АЪ, АА́, АО́ БЕ́ШЕ		ВДИЃА́АЪ, АА́, АО́, БЕ́ШЕ
		ТЫ́,		ТЫ́,
		ДѸМА́АЪ, АА́, АО́ БЕ́ШЕ		ВДИЃА́АЪ, АА́, АО́ БЕ́ШЕ
		ѠНЪ, НА́, НО́.		ѠНЪ, НА́, НО́.

МН.	{	ДУМА́ЛИ БÉХМЕ,	{	ВДИГÁЛИ БÉХМЕ,
		ДУМА́ЛИ БÉХТЕ,		ВДИГÁЛИ БÉХТЕ,
		ДУМА́ЛИ БÉХА.		ВДИГÁЛИ БÉХА.

Непредѣланое первое (оучащате́льное.)

ЕД.	{	ДУМА́ХЪ (31),	{	ВДИГÁХЪ,
		ДУМА́ ТЫ̀,		ВДИГА́ ТЫ̀,
		ДУМА́ О́НЪ, НА́, НО́.		ВДИГА́ О́НЪ, НА́, НО́.
МН.	{	ДУМА́ХМЕ,	{	ВДИГÁХМЕ,
		ДУМА́ХТЕ,		ВДИГÁХТЕ,
		ДУМА́ХА.		ВДИГÁХА.

Непредѣланое второе (ѣднокра́тное.)

ЕД.	{	ПРОДУМА́ХЪ (32),	{	ВДИГНА́ХЪ,
		ПРОДУМА́ ТЫ̀,		ВДИГНА́ ТЫ̀,
		ПРОДУМА́ О́НЪ, НА́, НО́.		ВДИГНА́ О́НЪ, НА́, НО́.

Непредѣланое третье.

ЕД.	{	ПРОДУМА́АЪ, АА́, АО́	{	ВДИГНА́АЪ, АА́, АО́
		САМЪ,		САМЪ,
		ПРОДУМА́АЪ, АА́, АО́ СИ́.		ВДИГНА́АЪ, АА́, АО́ СИ́.
МН.	{	ПРОДУМА́ЛИ СМЕ́,	{	ВДИГНА́ЛИ СМЕ́,
		ПРОДУМА́ЛИ СТЕ́,		ВДИГНА́ЛИ СТЕ́,
		ПРОДУМА́ЛИ СА́.		ВДИГНА́ЛИ СА́.

Непредѣланое четвертое.

ед.	{	продѣмáахъ, аа, ао	{	вдигнáахъ, аа, ао	вѣхъ,
		вѣхъ,			
		продѣмáахъ, аа, ао		вдигнáахъ, аа, ао	
		вѣше ѿнъ, на, нò.		вдигнáахъ, аа, ао	вѣше ѿнъ, на, нò.

мн.	{	продѣмáаи вѣхъме,	{	вдигнáаи вѣхъме,
		продѣмáаи вѣхъте,		вдигнáаи вѣхъте,
		продѣмáаи вѣха.		вдигнáаи вѣха.

Бѣдѣщее первое (многократное.)

ед.	{	ще да дѣмамъ,	{	ще да вдѣгамъ,
		ще да дѣмашъ,		ще да вдѣгашъ,
		ще да дѣма.		ще да вдѣга.

мн.	{	ще да дѣмаме,	{	ще да вдѣгаме,
		ще да дѣмате,		ще да вдѣгате,
		ще да дѣматъ.		ще да вдѣгатъ.

Бѣдѣщее второе (еднократное.)

ед.	{	ще да продѣмамъ,	{	ще да вдѣгнемъ,
		ще да продѣмашъ,		ще да вдѣгнеши,
		ще да продѣма.		ще да вдѣгне.

мн.	{	ще да продѣмаме,	{	ще да вдѣгнеме,
		ще да продѣмате,		ще да вдѣгнете,
		ще да продѣматъ.		ще да вдѣгнатъ.

БУДУЩЕЕ ТРЕТІЕ (МНОГОКРАТНОЕ.)

ЕД.	{	ДУМА́ ШЕМЪ (33),	{	ВДИГÀ ШЕМЪ,
		ДУМА́ ШЕШЪ,		ВДИГÀ ШЕШЪ,
		ДУМА́ ШЕ.		ВДИГÀ ШЕ.

МН.	{	ДУМА́ ШЕМЕ,	{	ВДИГÀ ШЕМЕ,
		ДУМА́ ШЕТЕ,		ВДИГÀ ШЕТЕ,
		ДУМА́ ШАТЪ.		ВДИГÀ ШАТЪ.

БУДУЩЕЕ ЧЕТВЕРТОЕ (ЕДИНОКРАТНОЕ.)

ЕД.	{	ПРОДУМА́ ШЕМЪ,	{	ВДИГНА́ ШЕМЪ,
		ПРОДУМА́ ШЕШЪ,		ВДИГНА́ ШЕШЪ,
		ПРОДУМА́ ШЕ.		ВДИГНА́ ШЕ.

МН.	{	ПРОДУМА́ ШЕМЕ,	{	ВДИГНА́ ШЕМЕ,
		ПРОДУМА́ ШЕТЕ,		ВДИГНА́ ШЕТЕ,
		ПРОДУМА́ ШАТЪ.		ВДИГНА́ ШАТЪ (34) и (35.)

НАКЛОНЕНІЕ ПОВЕЛИТЕЛЬНОЕ,

ВРЕМЯ НАСТОЯЩЕЕ.

ЕД.	{	ДУМА́Й,	{	ВДИГА́Й,
		ДА ДУМА́.		ДА ВДИГА́.

МН.	{	ДУМА́ЙТЕ,	{	ВДИГА́ЙТЕ,
		ДА ДУМА́ТЪ.		ДА ВДИГА́ТЪ.

ВРЕМЯ НЕПРЕДЪЛАННОЕ.

ЕД.	{	ПРОДУМА́Й,	{	ВДИГНИ́ (36),
		ДА ПРОДУМА́.		ДА ВДИГНЕ́,

мн. { продѹмайте, { вдигнете,
 { да продѹматъ. { да вдигнатъ.

Наклоненіе желательное (или сослагательное) и подчинительное (37.)

Время непредѣланое.

ед.	{	данò продѹмахъ,	{	данò вдигнехъ,
		данò продѹмаше ты,		данò вдигнеше ты,
		данò продѹмаше онъ, на, нò.		данò вдигнеше онъ, на, нò.
мн.	{	данò продѹмахме,	{	данò вдигнемъ,
		данò продѹмахте,		данò вдигнете,
		данò продѹмаха.		данò вдигнеха.

„Тако и въ подчинительное то, ако продѹмахъ, ако вдигнехъ непремѣнно.

По той примѣръ се начертáватъ зѣмамъ (или зѣмамъ) дáвамъ, познáвамъ, плаóвамъ, писѹвамъ, минѹвамъ, разѹмѣвамъ, дѣгамъ, прощáвамъ, кáзѹвамъ, вѣнчáвамъ, òтвáрамъ, затвáрамъ, свѣршѹвамъ, наредѹвамъ, послáдамъ, òсѣдáвамъ, òстáвамъ (или òстáнамъ) помáзѹвамъ, собíрамъ, избíрамъ, забíрамъ, пробíрамъ, превíрамъ, развíрамъ, òтвíрамъ, привíрамъ, тако и òтъ чисти те Влакѣнски некон, кой то мóжатъ да и́матъ двóй-

но ѡкончаніе въ прѡстыятъ ѡзыкъ, н. п. ѡтъ
раздробляю раздроблявамъ иль раздрѡбѣ-
вамъ, премѣняю премѣнявамъ, иль промѣнѣ-
вамъ, раздѣляю раздѣлявамъ, склоняю скло-
навамъ иль склонавамъ, ѡскорбляю ѡскорбля-
вамъ иль ѡскорѣвамъ, ѡбвѣляю ѡбвѣлявамъ
иль ѡбвѣвамъ, ѡзобляю ѡзоблявамъ иль ѡ-
зобѣвамъ, и дрѹги таківа многое множе-
ство. Извѣждатсе ѡтъ тѣка, знамъ и ѡмъ,
кой то се ѡтносятъ на второе то сопряженіе, за-
що то второе то и третье то лице прѣватъ на
ешъ, и е, знамъ, знаешъ, знае, ѡмъ, ѡдѣшъ,
ѡдѣ, затока се дѣматъ и, знаемъ, ѡдѣмъ, за-
ради второе то и третье то лице.

„Тако и средни те, сир. кой то неса оупо-
требителни въ страдательнѣятъ залогъ, н. п.
лѣтѣвамъ, зимѣвамъ, знамъ, вѣвамъ, бѣ-
гамъ, почивамъ, оумирамъ, коскрѣснѣвамъ,
ставамъ, падамъ, сѣднѣвамъ, и дрѹги такі-
ва що принадлежатъ здѣ (38.)

Залогъ страдательный.

Страдательни те глаголи (въ Българскіятъ
ѡзыкъ) начертѣватсе непремѣнно въ сѣчки те
времена, какѡ то и дѣйствительни те, съ то-
ва токъмо различіе що ѡмъ се притѣра едно
се (39) иль предъ нѣхъ иль по нѣхъ споретъ

потрѣба та. Н. п. глаголи дѣйстви́телии дѣ-
 мамъ, вдѣгамъ, слагамъ, като прѣиматъ при
 себѣ се, дѣмамсе, вдѣгамсе, слагамсе, вѣкатъ
 страда́телии. И затова́се неизложѣха ѡсобни
 ѡбрази за нѣхъ, защо се́кой мѡже да ги на-
 черта́ва ле́сно безъ никаква погрѣшность ако
 притѣра, каквѡто що рекохме, при всѣкое ли-
 цѣ, и число, и време се, н. п. дѣмамсе, дѣ-
 маше, дѣмаше, и множ. дѣмамесе, дѣматесе,
 дѣматсе, тако и въ преходѣщее, дѣмахсе, дѣ-
 машесе ты, дѣмашесе ѡнъ, на, нѡ. дѣмахме-
 се, дѣмахтесе, дѣмахасе. Тако и дѣма́лъ самъ
 се, и дѣма́лъ бѣхъ се, (и́ли дѣма́лъ се самъ,
 дѣма́лъ се бѣхъ, и́ли и предъ глаголатъ, ѡзъ
 самъ се дѣма́лъ, ѡзъ бѣхъ се дѣма́лъ) по тѡи
 начинъ и дрѣги те сѣчки те временѡ се начер-
 та́ватъ. Тако и вдѣгамсе, и слагамсе, и
 проч. (40)

„Такѡ се начерта́ватъ и ѡнѣ глаголи що
 ги наричатъ Грамматѣкописѣтели те возврат-
 ни (*μέσα ῥήματα*) ѡгледѣвамсе, премѣндѣвам-
 се, срамѣвамсе, помѣндѣвамсе, и дрѣги таки́ва
 що принадлежатъ на товѡ сопрѣженѣе.

„Такѡ и ѡнѣ що ги наричатъ ѡбщи (*ἐπιμέσα*)
 расхѡждамсе, надамсе (надѣюса) и
 дрѣги.

Примѣръ второй.

Сопраженіе второе.

За сѣчки те ѡніа глаголи що сѣ ѡкончаватъ на емъ, на-коѣ то второ то лицѣ се начертáva на ешъ, а трѣто то на е.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе ѣзвительное.

Время настоящее.

ЕД.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшемъ,} \\ \text{пѣшешъ,} \\ \text{пѣше.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣемъ,} \\ \text{бѣешъ,} \\ \text{бѣе.} \end{array} \right.$
МН.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшеме,} \\ \text{пѣшете,} \\ \text{пѣшатъ.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣеме,} \\ \text{бѣете,} \\ \text{бѣатъ.} \end{array} \right.$

Время прошедшее.

ЕД.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшехъ,} \\ \text{пѣшешешъ ты,} \\ \text{пѣшешешъ ѡнъ, на, нѡ.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣехъ,} \\ \text{бѣешешъ ты,} \\ \text{бѣешешъ ѡнъ, на, нѡ.} \end{array} \right.$
МН.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{пѣшехъме,} \\ \text{пѣшехъте,} \\ \text{пѣшеха.} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{бѣехъме,} \\ \text{бѣехъте,} \\ \text{бѣеха.} \end{array} \right.$

Прешедшее.

ЕД.	{	писáлъ, аа, ао самъ,	{	вѣлъ, аа, ао самъ,
		писáлъ, аа, ао, си,		вѣлъ, аа, ао си,
		писáлъ, аа, ао, ѣ.		вѣлъ, аа, ао ѣ.

МН.	{	писáли сме,	{	вѣли сме,
		писáли сте,		вѣли сте,
		писáли са.		вѣли са.

Давнопрешедшее.

ЕД.	{	писáлъ, аа, ао бѣхъ,	{	вѣлъ, аа, ао бѣхъ,
		писáлъ, аа, ао бѣше ты,		вѣлъ, аа, ао бѣше ты,
		писáлъ, аа, ао бѣше ѡнъ, нà, нò.		вѣлъ, аа, ао бѣше ѡнъ, нà, нò.

МН.	{	писáли бѣхъме,	{	вѣли бѣхъме,
		писáли бѣхъте,		вѣли бѣхъте,
		писáли бѣха.		вѣли бѣха.

Непредѣланое первое.

ЕД.	{	писáхъ, (41)	{	вѣхъ,
		писà ты,		вѣ ты,
		писà ѡнъ, нà, нò.		вѣ ѡнъ, нà, нò.

МН.	{	писáхъме,	{	вѣхъме,
		писáхъте,		вѣхъте,
		писáха.		вѣха.

Непредѣланое второе.

ЕД.	{	написáхъ,	{	—	—	—
		написà ты,		—	—	—
		написà ѡнъ, нà, нò.		—	—	—
МН.	{	написáхмѣ,	{	—	—	—
		написáхтѣ,		—	—	—
		написáха.		—	—	—

Непредѣланое третїе.

ЕД.	{	написáаъ, аа, ао самъ,	{	—	—	—
		написáаъ, аа, ао си,		—	—	—
		написáаъ, аа, ао ѡ.		—	—	—
МН.	{	написáаи смѣ,	{	—	—	—
		написáаи стѣ,		—	—	—
		написáаи са.		—	—	—

Непредѣланое четвѣртое.

ЕД.	{	написáаъ, аа, ао бѣхъ,	{	—	—	—
		написáаъ, аа, ао бѣше ты,		—	—	—
		написáаъ, аа, ао бѣше ѡнъ, нà, нò.		—	—	—
МН.	{	написáаи бѣхмѣ,	{	—	—	—
		написáаи бѣхтѣ,		—	—	—
		написáаи бѣха.		—	—	—

БУДУЩЕЕ ПЕРВОЕ.

ЕД.	{	ЩЕ ПИШЕМЪ,	{	ЩЕ БІЕМЪ,
		ЩЕ ПИШЕШЪ,		ЩЕ БІЕШЪ,
		ЩЕ ПИШЕ,		ЩЕ БІЕ.

МН.	{	ЩЕ ПИШЕМЕ,	{	ЩЕ БІЕМЕ,
		ЩЕ ПИШЕТЕ,		ЩЕ БІЕТЕ,
		ЩЕ ПИШАТЪ.		ЩЕ БІАТЪ.

БУДУЩЕЕ ВТОРОЕ.

ЕД.	{	ЩЕ НАПИШЕМЪ,	{	—	—	—
		ЩЕ НАПИШЕШЪ,		—	—	—
		ЩЕ НАПИШЕ.		—	—	—

МН.	{	ЩЕ НАПИШЕМЕ,	{	—	—	—
		ЩЕ НАПИШЕТЕ,		—	—	—
		ЩЕ НАПИШАТЪ.		—	—	—

БУДУЩЕЕ ТРЕТІЕ.

ЕД.	{	ПИСА ЩЕМЪ,	{	БИ ЩЕМЪ, (42)
		ПИСА ЩЕШЪ,		БИ ЩЕШЪ,
		ПИСА ЩЕ.		БИ ЩЕ.

МН.	{	ПИСА ЩЕМЕ,	{	БИ ЩЕМЕ,
		ПИСА ЩЕТЕ,		БИ ЩЕТЕ,
		ПИСА ЩАТЪ.		БИ ЩАТЪ.

БУДУЩЕЕ ЧЕТВЕРТОЕ.

ЕД.	{	НАПИСА ЩЕМЪ,	{	—	—	—
		НАПИСА ЩЕШЪ,		—	—	—
		НАПИСА ЩЕ.		—	—	—

мн.	{	написа́ шеме,	{	—	—	—
		написа́ шете,		—	—	—
		написа́ шатъ.		—	—	—

За бѣдѹщее пѣтое и шестое писалаъ выхъ,
и написа́лаъ выхъ, зри примѣч. 35.

Наклоненіе повелительное.

Время настоящее.

ед.	{	пиши́,	{	бѣи́,
		да пи́ше.		да бѣе́.
мн.	{	пише́те,	{	бѣите́,
		да пи́шатъ.		да бѣа́тъ.

Непредѣланое.

ед.	{	напиши́,	{	—	—	—
		да напи́ше.		—	—	—
мн.	{	напише́те,	{	—	—	—
		да напи́шатъ.		—	—	—

Наклоненіе желательное и подчинительное, избави́са въ перво́е сопряженіе.

Время непред. когда́ напи́шехъ, дано́ напи́шехъ, а́ко напи́шехъ, и проч. како́ продѣла́хъ.

„Така́ се начертáватъ рѣжемъ, а́жемъ, мо́жемъ, ма́жемъ, дрѣмемъ, мѣемъ, жнѣемъ (и́ли жне́емъ) бѣемъ, шѣемъ, спѣемъ, пѣемъ, сѣ-

ЧЕМЪ (ТО ЁСТЬ ЦЫЦАМЪ) СЪЧЕМЪ (ТО ЁСТЬ КОНЦЫ ИЛИ ДРУГО НЕЩО) ПЛАЧЕМЪ, ТИЧЕМЪ (ТЪРЧИМЪ) СМЪЕМЪ (ТО ЁСТЬ ИМАМЪ СМЪЛОСТЬ) ГРЪЕМЪ, СТАРЪЕМЪ, БАЕЕМЪ, МААДЪЕМЪ, ВЪЛЪЕМЪ, ЧЕРНЪЕМЪ, ЧЕРКЕНЪЕМЪ, СТРИЖЕМЪ, БОДЕМЪ, ВЕРЕМЪ, ПЕРЕМЪ, ДЕРЕМЪ, ПЕЧЕМЪ, ТЕЧЕМЪ, ВЛЕЧЕМЪ,

Страдательный залогъ,

ИЗЪВІСА ВЪ ПЕРВОТО СОПРАЖЕНІЕ.

„Такъ се начертáватъ и смъемсе, гръемсе, мъемсе, мѣемсе, вѣемсе, перемсе, кжанемсе, печемсе, и други такѣва.

Примѣръ третій.

Сопраженіе третіе.

За сѣчките ѡніа глаголы що се ѡкончáватъ на имъ, на-кой то второ то лицѣ се начертáва на ишъ, а трѣто то на и.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе изъвѣтельное.

Время настоящее.

Ед.	{	сáдимъ,	{	нóсимъ,
		сáдишъ,		нóсишъ,
		сáди.		нóси.

МН.	{	САДИМЕ,	{	НОСИМЕ,
		САДИТЕ,		НОСИТЕ,
		САДАТЪ.		НОСАТЪ,

П р е х о д я щ е е .

ЕД.	{	САДЕХЪ,	{	НОСЕХЪ,
		САДЕШЕ ТЫ,		НОСЕШЕ ТЫ,
		САДЕШЕ ѿНЪ, НА, НО.		НОСЕШЕ ѿНЪ, НА, НО.
МН.	{	САДЕХМЕ,	{	НОСЕХМЕ,
		САДЕХТЕ,		НОСЕХТЕ,
		САДЕХА.		НОСЕХА.

П р е ш е д ш е е .

ЕД.	{	САДИАЪ, ЛА, ЛО САМЪ,	{	НОСИАЪ, ЛА, ЛО САМЪ,
		САДИАЪ, ЛА, ЛО СИ.		НОСИАЪ, ЛА, ЛО СИ,
		САДИАЪ, ЛА, ЛО Ё.		НОСИАЪ, ЛА, ЛО Ё.
МН.	{	САДИАИ СМЕ,	{	НОСИАИ СМЕ,
		САДИАИ СТЕ,		НОСИАИ СТЕ,
		САДИАИ СА.		НОСИАИ СА.

Д а в н о п р е ш е д ш е е .

ЕД.	{	САДИАЪ, ЛА, ЛО БЕХЪ,	{	НОСИАЪ, ЛА, ЛО БЕХЪ,
		САДИАЪ, ЛА, ЛО БЕШЕ		НОСИАЪ, ЛА, ЛО БЕШЕ,
		ТЫ,		ТЫ,
	{	САДИАЪ, ЛА, ЛО БЕШЕ,	{	НОСИАЪ, ЛА, ЛО БЕШЕ,
		ѿНЪ, НА, НО.		ѿНЪ, НА, НО.

мн.	{	сади́ли бѣхмѣ,	{	носи́ли бѣхмѣ,
		сади́ли бѣхтѣ,		носи́ли бѣхтѣ,
		сади́ли бѣха.		носи́ли бѣха.

Н е п р е д ѣ л н о е п е р в о е .

ед.	{	сади́хъ, (34)	{	носи́хъ,
		сади́ ты,		носи́ ты,
		сади́ ѡнъ, на, нѡ.		носи́ ѡнъ, на, нѡ.

мн.	{	сади́хмѣ,	{	носи́хмѣ,
		сади́хтѣ,		носи́хтѣ,
		сади́ха.		носи́ха.

Н е п р е д ѣ л н о е в т о р о е .

ед.	{	насади́хъ,	{	— —
		насади́ ты,		— —
		насади́ ѡнъ, на, нѡ.		— —

мн.	{	насади́хмѣ,	{	— —
		насади́хтѣ,		— —
		насади́ха.		— —

Н е п р е д ѣ л н о е т р е т ѣ е ѿ ч е т в е р т о е , насади́ахъ самъ, ѿ насади́ахъ бѣхъ, како сади́ахъ самъ, ѿ сади́ахъ бѣхъ прешѣдшее ѿ давнопрешѣдшее, начертыва́ются непрелѣнно.

Б Ѹ Д Ѹ щ е е п е р в о е .

ед.	{	ще са́димъ,	{	ще но́симъ,
		ще са́дишъ,		ще но́сишъ,
		ще са́ди.		ще но́си.

МН.	{	ЩЕ СЪДИМЕ,	{	ЩЕ НОСИМЕ,
		ЩЕ СЪДИТЕ,		ЩЕ НОСИТЕ,
		ЩЕ СЪДАТЪ.		ЩЕ НОСАТЪ.

Б У Д У Щ Е Е В Т О Р О Е .

ЕД.	{	ЩЕ НАСЪДИМУЪ,	{	— —
		ЩЕ НАСЪДИШЪ,		— —
		ЩЕ НАСЪДИ.		— —
МН.	{	ЩЕ НАСЪДИМЕ,	{	— —
		ЩЕ НАСЪДИТЕ,		— —
		ЩЕ НАСЪДАТЪ.		— —

Б У Д У Щ Е Е Т Р Е Т Ъ Е .

ЕД.	{	САДИ ЩЕМЪ,	{	НОСИ ЩЕМЪ,
		САДИ ЩЕШЪ,		НОСИ ЩЕШЪ,
		САДИ ЩЕ.		НОСИ ЩЕ.
МН.	{	САДИ ЩЕМЕ,	{	НОСИ ЩЕМЕ,
		САДИ ЩЕТЕ,		НОСИ ЩЕТЕ,
		САДИ ЩАТЪ.		НОСИ ЩАТЪ

Б У Д У Щ Е Е Ч Е Т В Е Р Т О Е

ЕД.	{	НАСАДИ ЩЕМЪ,	{	— —
		НАСАДИ ЩЕШЪ,		— —
		НАСАДИ ЩЕ.		— —
МН.	{	НАСАДИ ЩЕМЕ,	{	— —
		НАСАДИ ЩЕТЕ,		— —
		НАСАДИ ЩАТЪ.		— —

За вѣдущее пѣтое и шестое садѣлъ быхъ,
и насадѣлъ быхъ, зри примѣч. 35

Наклоненіе повелительное.

Время настоящее.

ЕД.	{ садѣ, да садѣ.	{ носѣ, да носѣ.
МН.	{ садѣте, да садѣтъ.	{ носѣте, да носѣтъ.

Непредѣланое.

ЕД.	{ насадѣ, да насадѣ.	{ — —
МН.	{ насадѣте, да насадѣтъ.	{ — —

Наклоненіе желательное и подчинительное, избѣиса въ перво то сопряженіе.

Время непредѣланое.

ЕД.	{ дано насадѣхъ дано насадѣше ты, дано насадѣше онъ, на, но.	{ ако насадѣхъ, — — — —
МН.	{ дано насадѣхъме, дано насадѣхъте, дано насадѣха.	{ ако насадѣхъме, — — — —

Такожде и страдательный залогъ изъви-
са въ перво то сопряженіе.

„Такà се начертáвatz бѣдимъ, косимъ,
просимъ, мѣшимъ, дѣшимъ, пишимъ, тѣ-
лимъ, любимъ, илазимъ, влазимъ, оучимъ,
мѣчимъ, бромъ, токаримъ, пазаримъ, обви-
ходимъ, грѣшимъ, паашимъ, вадимъ (из-
вѣждамъ) вадимъ (пѣнимъ) сажимъ, сѣдимъ,
трѣшимъ, влѣчимъ, рѣшимъ, обвлѣчимъ, мо-
лимъ, сѣдимъ, ходимъ, лежимъ, тѣжимъ,
мѣсимъ, рожимъ, стоимъ, тжрчимъ, жа-
лимъ, спимъ, тако и боймсе, чѣдимсе, зѣ-
римсе, боримсе, червимсе, стѣдимсе, молим-
се, двоедимсе и дрѣги такіѣв.

Примѣръ четвѣртый.

Сопряженіе четвѣртое.

За сички те ѡніа глаголы цю се ѡконча-
вatz на мъ (44) на-кои то вѣторо то лице
се начертáва на мшъ, а трѣто то на м.

Залогъ дѣйствительный.

Наклоненіе изъвительное.

Время настоящее.

ед.	{	вѣнамъ, (45)	{	ѡпрáвѣмъ,
		вѣнамшъ,		ѡпрáвѣмшъ,
		вѣна.		ѡпрáвѣ.

МН.	{	ΒΑΝΑΜΕ,	{	ὀπράβαμε,
		ΒΑΝΑΤΕ,		ὀπράβατε,
		ΒΑΝΑΤΩ.		ὀπράβατω.

Π ρ ε χ ο δ ῶ σ η ς .

ΕΔ.	{	ΒΑΝΑΧΩ,	{	ὀπράβαχω,
		ΒΑΝΑШЕ ΤΩ,		ὀπράβαше τω,
		ΒΑΝΑШЕ ὄνω, ηὰ, ηὸ.		ὀπράβαше ὄνω, ηὰ, ηὸ.

МН.	{	ΒΑΝΑΧΜΕ,	{	ὀπράβαхμe,
		ΒΑΝΑΧΤΕ,		ὀπράβαхтe,
		ΒΑΝΑΧΑ.		ὀπράβαха.

Π ρ ε σ η δ ῶ σ η ς .

ΕΔ.	{	ΒΑΝΑΛΩ, λα, λο самω,	{	ὀπράβαλω, λα, λο самω,
		ΒΑΝΑΛΩ, λα, λο си,		ὀπράβαλω, λα, λο си,
		ΒΑΝΑΛΩ, λα, λο ε̄.		ὀπράβαλω, λα, λο ε̄.

МН	{	ΒΑΝΑΛИ смe,	{	ὀπράβαхлисмe,
		ΒΑΝΑΛИ стe,		ὀπράβαхлистe,
		ΒΑΝΑΛИ са.		ὀπράβαхли са.

Δ α β η ο π ρ ο σ η δ ῶ σ η ς .

ΕΔ.	{	ΒΑΝΑΛΩ, λα, λο βέχω,	{	ὀπράβαλω, λα, λο βέχω,
		ΒΑΝΑΛΩ, λα, λο βέше τω,		ὀπράβαλω, λα, λο βέ- ше τω,
		ΒΑΝΑΛΩ, λα, λο βέше ὄνω, ηὰ, ηὸ.		ὀπράβαλω, λα, λο βέ- ше ὄνω, ηὰ, ηὸ.

МН.	{	ВАНΆΛΙ ΒΕΧΜΕ,	{	ὀπρᾶκΆΛΙ ΒΕΧΜΕ,
		ВАНΆΛΙ ΒΕΧΤΕ,		ὀπρᾶкΆΛΙ ΒΕΧΤΕ,
		ВАНΆΛΙ ΒΕΧΑ.		ὀπρᾶкΆΛΙ ΒΕΧΑ.

Непредѣланое первое.

ЕД.	{	ВАНΆΧΖ,	{	ὀпρᾶкΆΧΖ,
		ВАНΆ ΤΥÌ,		ὀпρᾶкΆ ΤΥÌ,
		ВАНΆ ὄНΖ ΝΑ, Νὸ.		ὀпρᾶкΆ ὄНΖ, ΝΑ, Νὸ.

МН.	{	ВАНΆΧΜΕ,	{	ὀпρᾶкΆΧΜΕ,
		ВАНΆΧΤΕ,		ὀпρᾶкΆΧΤΕ,
		ВАНΆΧΑ.		ὀпρᾶкΆΧΑ.

Непредѣланое второе.

ЕД.	{	ὀВАНΆΧΖ,	{	ὀпρᾶкῒХΖ,
		ὀВАНΆ ΤΥÌ,		ὀпρᾶкῒ ΤΥÌ,
		ὀВАНΆ ὄНΖ, ΝΑ, Νὸ.		ὀпρᾶкῒ ὄНΖ, ΝΑ, Νὸ.

МН.	{	ὀВАНΆΧΜΕ,	{	ὀпρᾶкῒХΜΕ,
		ὀВАНΆΧΤΕ,		ὀпρᾶкῒХΤΕ,
		ὀВАНΆΧΑ.		ὀпρᾶкῒΧΑ.

Непредѣланое третiе и четкертое, ὀВОНΆΛΖ самъ, ὀпρᾶкῒΛΖ самъ, ὀВАНΆΛΖ ВΕΧΖ катѡ прешѣдшее и давнѡпрешѣдшее.

Будущее первое.

ЕД.	{	ЩЕ ВΑΝΑΜΖ,	{	ЩЕ ὀπρᾶкΑΜΖ,
		ЩЕ ВΑΝΑШΖ,		ЩЕ ὀпρᾶкΑШΖ,
		ЩЕ ВΑΝΑ.		ЩЕ ὀпρᾶкΑ.

МН.	{	ЩЕ БАНАМЕ,	{	ЩЕ ОПРАВАМЕ,
		ЩЕ БАНАТЕ,		ЩЕ ОПРАВАТЕ,
		ЩЕ БАНАТЪ.		ЩЕ ОПРАВАТЪ.

Б У Д У Щ Е Е В Т О Р О Е .

ЕД.	{	ЩЕ ОБАНАМЪ,	{	ЩЕ ОПРАВИМЪ,
		ЩЕ ОБАНАШЪ,		ЩЕ ОПРАВИШЪ,
		ЩЕ ОБАНА.		ЩЕ ОПРАВИ.

МН.	{	ЩЕ ОБАНАМЕ,	{	ЩЕ ОПРАВИМЕ,
		ЩЕ ОБАНАТЕ,		ЩЕ ОПРАВИТЕ,
		ЩЕ ОБАНАТЪ.		ЩЕ ОПРАВАТЪ.

Б У Д У Щ Е Е Т Р Е Т Ъ Е .

ЕД.	{	БАНА ЩЕМЪ,	{	ОПРАВА ЩЕМЪ,
		БАНА ЩЕШЪ,		ОПРАВА ЩЕШЪ,
		БАНА ЩЕ.		ОПРАВА ЩЕ.

МН.	{	БАНА ЩЕМЕ,	{	ОПРАВА ЩЕМЕ,
		БАНА ЩЕТЕ,		ОПРАВА ЩЕТЕ,
		БАНА ЩАТЪ.		ОПРАВА ЩАТЪ.

Б У Д У Щ Е Е Ч Е Т В Е Р Т О Е .

ЕД.	{	ОБАНА ЩЕМЪ,	{	ОПРАВИ ЩЕМЪ,
		ОБАНА ЩЕШЪ,		ОПРАВИ ЩЕШЪ,
		ОБАНА ЩЕ.		ОПРАВИ ЩЕ.

МН.	{	ОБАНА ЩЕМЕ,	{	ОПРАВИ ЩЕМЕ,
		ОБАНА ЩЕТЕ,		ОПРАВИ ЩЕТЕ,
		ОБАНА ЩАТЪ.		ОПРАВИ ЩАТЪ.

За вѣдущее пѣтое и шестое вѣдѣннѣ вѣхъ,
 ѡправѣннѣ вѣхъ, ѡвѣдѣннѣ вѣхъ, ѡправѣннѣ вѣхъ,
 зрѣ примѣчаніе 35.

Наклоненіе повелительное.

В р е м я н а с т о я щ е е.

ед.	{	вѣдѣй, да вѣдѣ.	{	ѡправѣй, да ѡправѣ.
мн.	{	вѣдѣйте, да вѣдѣтъ.	{	ѡправѣйте, да ѡправѣтъ.

Н е п р е д ѣ л н о е.

ед.	{	ѡвѣдѣй, да ѡвѣдѣ.	{	ѡправѣй, да ѡправѣи.
мн.	{	ѡвѣдѣйте, да ѡвѣдѣтъ.	{	ѡправѣйте, да ѡправѣатъ.

Наклоненіе желательное и подчинительное.

Извѣста въ пѣрвое сопряженіе, такожде и страдательный залогъ.

В р е м я н е п р е д ѣ л н о е.

ед.	{	данѡ ѡвѣдѣхъ,	{	данѡ ѡправѣхъ,
		данѡ ѡвѣдѣше ты,		данѡ ѡправѣше ты,
		данѡ ѡвѣдѣше ѡнъ на, нѡ.		данѡ ѡправѣше ѡнъ на, нѡ.

мн.	{	данò обанахмѣ,	{	данò оправѣхмѣ,
		данò обанахтѣ,		данò оправѣхтѣ,
		данò обанаха.		данò оправѣха.

Тако ѿ въз подчинѣтеано то ако обанахъ,
ако оправѣхъ.

„Такà се начертáватъ тарка́лмъ, фѣр-
ла́мъ, оста́вмъ, забрáвмъ, препрáвмъ,
разбáлмъ, лю́ламъ, вáлмъ, обикáлмъ, за-
викáлмъ, ѿ страда́телни те ѿ възвратни те,
бáнамсе, тарка́ламсе, фѣра́ламсе, лю́ламсе, вá-
ламсе, ка́намсе, ѿ дрѹги таки́ва.

Назначеніе I. За неправилни те глаголы.

„Неправилни глаголи почти несѹществѹ-
ватъ въз Бóгарскіатъ ѿзъкъ (каквòто щосѣ
доказà прострáнко на стран. 124. ѿ въз при-
мѣчаніе 28.) защото обна щосà неправилни
въз Славѣнскіатъ, като вѣмъ, даю, ѿмъ, хо-
щѹ, сѣжѹ, стою, идѹ, хождѹ, ѣмаю (ѿай ѿ-
маю) градѹ, рѣхъ, ѿ дрѹги нѣкои, по Бóл-
гарски разáично сà произно́сатъ о́тъ Славѣн-
ски те защото за вѣмъ, оу̀потреба́васѣ зна́мъ
(ѿай зна́емъ) за даю, да́вамъ, ѿмъ, па́ки
ѿмъ (ѿай ѿде́мъ) хощѹ щѣ́мъ, сѣжѹ сѣд́имъ,
стою сто́имъ, идѹ ѿде́мъ, хождѹ хо́димъ, ѣм-

лю флѣшамъ, градѹ ѿдемъ (ѿли дохѣждамъ)
 а рѣхъ рѣкохъ, не ѣ оупотребително ѿ въ
 Българскіатъ въ настоѣщее время. Кой то
 сички те, каквѣто що се вѣди ѡтъ ѡкончаніа
 та ѿмъ претвѣратсе въ прѣвилны, ѿ ѡтнѣсатсе
 секой въ подовѣющее своѣ сопрѣженіе, ѿзѣм-
 лютса тѣкмо ѿмъ, што въ повелѣтелно то
 наклоненіе во вѣторо то лице страда неправил-
 ность, каквѣто ѿ Славѣнскію, зашто не го-
 вѣриме ѿди, споретъ прилѣратъ на-сопрѣже-
 ніе то мѹ, но ѿждь (ѿли ѿшъ по прѣсто) ѿ
 вѣждь (ѿли вѣшъ по прѣсто) ѡтъ вѣдимъ. ѿ
 дрѣшъ, ѡтъ держимъ, негли ѿ дрѣги.

Назначеніе 2. За безличныте глаголы.

„Безлични глаголы се наричатъ ѡніа, що
 то неиматъ прѣво ѿ вѣторо лице но тѣкмо въ
 трѣто то се начертѣватъ, като н. п. подовѣ-
 етъ (коѣ то се оупотревалѣа попрѣсто подо-
 вѣе) прилѣчесткѣетъ прилѣча, трѣвѣва, мѣже,
 дождѣтъ (вѣли дѣждь, ѿли капѣ дѣждь, ѿ-
 ли ѿде дѣждь) снѣжѣтъ (вѣли снѣгъ, ѿли
 капѣ снѣгъ) грѣмѣтъ гѣрми, доваѣетъ стѣ-
 га, дѣста, воли, мрѣкнѣва ѿли мрѣкнѣвасе.
 ѿ страдѣтели, свѣткѣсе, садѣвѣсе, дѣмасе,
 говѣрѣсе, заовлачѣсе ѿ дрѣги такѣва. Кой

то се начертáватъ въ сѣчки те времена́ то́кмо въ трéто то лицè каквòто ѿ лични те, н. п. насто́щее гърми́, преходáщее гърмè ще, прешèдшее гърмèло è, давнопрешед. гърмèло бèше, непредѣланое пèрвое гърмè, непредѣла. вторòе гърминà, (ѿли погърмè) непредѣла. трéтiе гърминàло è, непред. четвèртое гърминàло бèше, вѣдущее пèрвое ще гърми́, вѣдущее вторòе ще гърмне (ѿли ще погърми́) вѣдущее трéтiе гърмè ще, вѣдущ. четвер. гърминà ще, вѣдущ. пàтое гърмèло въ, вѣдущ. шестòе гърминàло въ. (Тòй глагòвъ гърми́ оупотрева́двасе нèкогашъ ѿ за личенъ, като щосà сàбѣдущи те прилѣри, да ме гърминешъ (ѿли да ма гърминешъ тѣ мèне) ѿ, гърминасе пѣшка, влѣсто пѣкнà пѣшка, ѿ гърминахъ, сир. фърáиъ пѣшка, ѿ, гърмáтъ, влѣ. фърáтъ (пѣкатъ пѣшки, ѿ дрѣги такива) сѣчки те безлѣчни глагòви не сà оупотревѣтели въ сѣчки те времена́, като н. п. подовáе, коè то è оупотревѣтелно то́кмо въ насто́щее время́ оу́ Бòлгаре те, à въ дрѣги те времена́ òтъ трèвѣла, трèвѣваше, трèвѣвало è, ще трèвѣла, ѿ проч. займа. Такива сà ѿ сàбѣдущи те страдáтелни, кой то се произнòсатъ всегдà неразѣкано съ дáтелиятъ падèжь. Дрèмемисе, ѿдèмисе, пѣемисе, спáвамисе, (ѿли

спімісе) бліобамісе, гáдмісе, й сз часті-
ца та не, не хóдмісе, не седімісе, не рабóти-
місе не дѣлámісе, й дрѹги таківа.

Глава пята.

За нарѣчіе то.

Нарѣчіе то є часть слóва нескланѣема, й споретз разлічїе то на-о́ніа обсто́телства, кой то ѿзобража́ватз нарѣчіа та, полѹчѹватз й о́ні разлічно наименова́нїе. Й значатз,

1. Вре́ме. Днесь, ны́нѣ, сегà, о́дѣке, о́точки, то́чка, дрѹги пѹть, па́ки (па́кз, па) ве́ке, ве́чз, ве́че, всегда́, се́когажъ, оу́тре, вз дрѹ-гиде́нь, вче́ра, за́вчера, ча́сз по́часз, завча́сз, то́часз, лѣ́їе, ѿзведе́ншз, кѣ́сно, до́цна, ра́но, ско́ро, вѣ́рже, чѣ́врѣсто, ко́га, ко́гáто, дрѣ́кле (оу́ старо́ време) до́дѣ, до́клѣ, не́когашз, ни́когашз, то́га, то́гда, то́гáва, то́гíва, то́гáсз, по́слѣ, по́дїрз, се́тне, на́поконз, лáни, по́лани, до го́дїна, ле́тоска, є́сенє́ска, проле́то-ска, зи́мо́ска, до́вече́ра, о́дáвна, о́ткóлѣ, ѿ-пѣ́рво, сѹ́тра, прѣ́жде, на́предї, ве́черз, за́ранз, де́на, де́намїз, но́щà, но́щамїз, снóщи, но́щє-ска, (їли но́щєсз) по́ле́ка, вѣ́рзо, за́ва́вно, внеза́пѹ, на́прáсно, рѣ́дко, че́сто й дрѹги.

2. Мѣ́сто, гдѣ́, (дѣ́, дѣ́ка) тѣ́ка, тѣ́ва, тá-мо, внѹ́трз (внѣ́тре їли вѣ́тре) вóнз (вѣ́нз

или вѣнка) гѡре, дѡлѣ, вѡнзѣ, далѣче (далѣко)
 ѡтсрѣща, ѡдонатѣ, ѡдоватѣ (или ѡтсѣтѣ ѡд-
 вѣтѣ) ѡтзѡдѣ, ѡтпрѣдѣ, задѣ, прѣдѣ, на-
 зѡтѣ, напрѣдѣ, наѣсно, наѣко, дѣто, дѣкато,
 ѡтѣ сѣкаде, кѡмо (като кѡмого) камѣ (като
 камѣ да вѣдимѣ) сѣкаде, нѣкаде (нѣйде) нѣ-
 каде, нѣйде, нохнѡмѣ, нохвѡмѣ (или) на тѡмѣ
 на сѡмѣ) дѡма, (или оѣ домѡ) ѡколо, наѡко-
 ло, ѡколобрѣсѣ, междѣ, помеждѣ, посрѣдѣ,
 насрѣдѣ, и дрѣги.

3. Кѡчество. Какѡ, кѡкѣ, какѡѡто, тѡко
 (такѡ или тѣи) ѡнакѡ, инаѣче (инакѣ, дрѣго
 ѡче) дѡврѣ, зѣ, разѣмно, пѡметно, полѣзно,
 тѡино, ѣвно, (на ѣвѣ) напѣсно, пѣко, крѣ-
 во, всѣе, тѣѣтно, тѣне, трѣдно, лѣсно, мѣч-
 но, вѡго, гѡрко, слѡдко, стѣшно, вѣсело, рѡ-
 достно, напѡлѣ, дѡвѡно, мѣрно, тѣхо, ѡпако,
 наѡпако, оѣстремѣтелно, напѣсно, сѣрово, не-
 чѡлно, дрѣжески, мѣжески (мѣшки) дѣтѣн-
 ски, жѣнски, наѣстѣ, (наѣсѣ) ѣзѣ оѣстѣ, се-
 дешкѡмѣ, тѣрѣшкѡмѣ, лѣжешкѡмѣ, ходеш-
 кѡмѣ, мѣжешкѡмѣ, мѣлѣшкѡмѣ. (*)

*) Назначѣи во ѡбще, заѡдѡ ѡтѣ сѣчки те почтѣи при-
 лагѡтелни именѡ происхѡди нарѣѣие кѡчества, коѣ
 то согласѣва со срѣднѡтѣ родѣ, н. п. ѡтѣ зѣий-
 зѡ, или зѣе, ѡтѣ тѣхѣи-тѣхѣ, и проч.

4. Количество, (опредѣленно). Еднѣшъ, двѣшъ, трѣшъ, четѣришъ, ѣли едѣнъ пѣтъ, двѣ пѣти, три пѣти, петѣ пѣти, ѣ до стѣ, двѣстѣ пѣти, хѣлѣда пѣти, ѣ проч. (Неопредѣленно), много пѣти, нѣколко, много, мѣло (мѣлко) тѣлко, кѣлко, пѣано, прѣзно, добоно, многократно, еднократно, согѣво, двѣино, трѣино, (дѣста, ѣ стѣга, вѣтѣ. добоно) ещѣ (ѣще) ѣ дрѣги.

5. Порядокъ. Нѣинапрѣшъ, пѣрво, (пѣрво) пѣрво ѣ пѣрво, оѣпарвоѣ, потѣмъ, пѣки (пѣкъ) ѣще, нарѣдъ, прѣче, нѣипослѣ, слѣдоватѣлно.

6. Соображеніе. Вѣдѣно, зѣедно, нѣедно, вѣдно, на кѣпъ, всенарѣдно, ѣвщѣнарѣдно, всѣдомѣбно, совокѣпно, совобно, во ѣвщѣ, ѣвщѣ, гро-мѣдно (стадовѣдно, гроздовѣдно).

7. Побежденіе. Вла, вѣлатѣ.

8. Извѣстіе. Кромѣ, ѣскѣнъ, тѣкмо, рѣз-вѣ, вѣзъ.

9. Оѣподобленіе. Ыко, ѣкоже, (какѣто) тѣко, тѣкоже, катѣ, поѣбно, тѣчно, ѣсто, непрѣмѣнно.

10. Изясненіе. То естѣ, сѣрѣкъ, катѣ, на примѣръ.

11. Извѣстически. Ёллински, Грѣчески, Оѣрски, Римски, Латѣнски, Еврѣйски, Славѣнски,

Немеки, Италиански, Турски, Български, Влашки, Арменски.

12. Оубвкрєніє. БоистиннѸ, истинно, наистина, ѡтз-истина, за правда, поистинкѸ, право, ей, ей богѸ, тако.

13. Отрицаніє. Не, ни, нито, нето, нити, ѡтнѡдз, ни мало, никакз.

14. Запрещєніє. Не, ни, никакоже, (по Турски саканз) не дєй, (не дѣй) не мѡй, не дерзай.

15. Напржєніє. Зѣло, весма, много, іако, чрезвычайно, сїлно, стєгнато, цврѣсто.

16. Ослабленіє. Ђдва (ѡдвѡмз) ѡле.

17. РазсѸжденіє. Нежели, пѡ, най, помного, наймного, пѡсилно.

18. Солиѣніє. Почтї, токо речї, ѡколо, до, негли (вєлкимз) мѡже вѣти, божємз (гїовє).

19. Бѡпросїтелни. Защо; гдѣ; де; дєка; ѡтз дєка; кждє; на кждє; кога; какѡ; докога; така ли.

20. Рѡзность илї раздѣленіє. Осѡбно, на ѡдинѣ, раздѣленно, (Турски, вѡшкѡ, по вѡшкѡ, навѡшкѡ) и проч.

Глава шестаа.

За предлогатъ.

Предлогъ ѣсть часть слова нескланяема, и полагається предъ другите части слова раздѣлно или совокупно.

Българскій языкъ има тѣмъ исти те предлогы, кой то има и майката мѣ Славенскій, и сѣтъ, сабдѣюща те двадесеть.

Оу, отъ, изъ, ко, со, на, надъ, о, или овъ, по, подъ, предъ, при, до, ко, за, кос, нис, рас, пре, про (*)

Глава седмаа.

За союзатъ.

Союзъ ѣсть часть слова нескланяема, ко- а то показѣва взаимно соотвѣтствованіе на-по-

*) Ко, оупотреблявася и въ, когато се полага предъ рѣчи кой то започинатъ отъ сегласна бѣква, н. п. въ цѣрква, въ кѣщи. Такожде и со-сз, сз тебе сз мене (а некогашъ и сосз.) Такожде и кос-воз. възблагодарихъ, възрадовахъс. И ко-кз. кз бѣгъ, и нис-низ. низвергохъ, низриндохъ, рас-раз. раздробихъ, разнесохъ. Тѣка принадлежи и кодъ (отъ ко) кодъ мене, кодъ него, кой-то не ѣ равно оупотребителенъ секаде.

нати́а та, й ча́сти те на-пе́рїо́датз, йа́й й са́-
ми те пе́рїо́ды соєди́на́ва.

Сою́зи те споретз разлі́чно то своє знаме-
нованіє, разлі́чни й ймена́ са поа́луча́н. Й сѹть,

1. Сопрагáте́ли. Й, та, же, а́.

2. Раздѣ́літе́ли. Йа́й, ли, ни́то, не́то.

3. Гослагáте́ли, йа́й подчи́ніте́ли. (Ко-
й то не́кои грамма́тікописа́тели оу́сло́вни на-
рїчатз) а́ще, а́ко, а́ко ли, а́ко бы, не́ бы, да,
да бы.

4. Проти́віте́ли. Но, поне́ (тѹрски ва́реліз)
а́ко й, (мака́рз греч.) о́ва́че.

5. Биносло́вни. Го, йво́ (защо́, защо́то)
ради, заради, понéже, оу́во, защо́то.

6. Недоумі́те́ли. Ђда́, ё́да́ли, да́ли, йа́й,
(й тѹрски а́джевз.)

7. Заключі́те́ли (*συμπερασματικῆ*) оу́-
во, про́чеє.

Предло́зи, воз, низ, раз, пре, про. Оупотре́бля́-
ватсе то́кмо сло́жно, сир. совокѣ́пно сз рѣчи́ те,
а́ раздѣ́лно нікогда́. Добрò бы былò, а́ко бы.
се сочисліло й нарѣ́чіє то, безз, сз предло́зи те,
защо́то по ні́що не разлі́чествѣє о́тз ніхз, но
грамма́тікописа́тели те не знамз за ко́а́ причи́на
го йсключа́ватз о́тз ніхз. Та́кожде й чрезз
(презз.)

Глава ђсмаа.

За междомѣтїе то.

Междомѣтїе то ѣ часткь слѡба нескланѣма, ѿ ѿзображава разлїчны стрѣсти челѡвѣчески въ глаголанїе то. Междомѣтїа та се раздѣлаватъ на разлїчны, ѿ сѣтъ слѣдѡщїи те, кой то знѣчатъ.

1. Оуказанїе. Оѣ, ѣто, (ѣтѣ) тѣ, нѣ, вѣждь.
2. Оудивленїе. Ѡ! Ѡле! лѣле, лѣле вѡже!
3. Похваля. Благоже, благоже, (по Тѣрски машааа, ѡферимъ), браво.
4. Поношенїе. Оуа, оухъ, аа.
5. Печаль. Ѡхъ, ѡхъ! ѡхъ! ѡоо! оувы! горе! лѣле! ѡхъ, вѡже мїан! маїчице мїаа!
6. Понѡжденїе. Ха, ха, дѣ, дѣ, де.
7. Ваятвѣ. Тако ми здравїе, тако ми вѡга, тако ми вѣра, ѣй вѡгъ.
8. Званїе. О, хей, ѡй, ѡй.
9. Желанїе. Данѡ, ѣга, дабы, да бы дѣаъ вѡгъ!
10. Молчанїе. Сѣтъ, сѣѣтъ, (междомѣтїе то на-молчанїе то не мѡже да се ѡпїше, зацѡ тѡкмо сѣка, ѿ за тѡ трѣбува да го чѣе нѣкой ѡтъ жївъ гласъ, въ Славѣнск. грамм. стой, цїтъ, ѿ цс.)
11. Оуваженїе. Блазѣси тѣбе, блазѣ ти.

12. Оудовѣстїе. Охохò!

13. Сожааѣнїе. (по Тѹрки, ѡзѡкз) по Рѹс-
ски жаако.

14. Внезапностк. Ба.

15. Смѣхз. Ха, ха, ха.

ЧАСТЬ ВТОРАА.

За краткїте прѣвилаца на-правописѣ-
нїе то, дѣка се напїсѣватз голѣми
вѹквы.

1. Вз сѣкое начѣло. Н. п. Начѣло пре-
мѹдрости ѣсть страхз Господень. Внз начѣ-
лѣ сотворї Богз небо и земаю.

2. И внз сѣкой стїхз, що започїна по тѣч-
ка. Товѣ що тї ѣ Богз дааз сз него се на-
слаждавай. Отз товѣ що го нѣмашз радо
се лишѣвай.

3. Внз сѣвственнїте именѣ на человекы
те, градовѣ те, мѣстѣ та, земай те, рѣккї те,
горї те, и дрѹги. Н. п. Пѣтрз великїй, Алек-
сандрз Македонскїй, Ѣкатери́на Алексїевна, Кле-
опѣтра. Вїевна, Петрвѹргз, Моска. Кѣсово
пѣле, Россїа, Гермѣнїа, Ѣфрика, Ѣмѣрика. Їор-
данз, Дѹнавз, Мѣрица, Їскрз, Стрѹма. Бал-
тїйское мѣре.

4. ВЪ именáта що значатъ нѣкое достóинство. Н. п. Цáрь, Боевóда, Архієпіскопъ, Кнázь, Прингипсъ.

5. ВЪ именáта що то значатъ нѣкол на-ѹка. Граммáтика, Філософія, Богослóвїя, Географїя.

6. ВЪ прилагáтелни те именá, що то се произвóдатъ óтъ собствени те, илї óтъ óнїа що значатъ достóинство. Бієнскїй, Баварїйскїй С.о.онъ, Россїйское вóинство. Алек-сандровъ сынъ, Архієпіскопскїй сынъ. И въ дрѹги нѣкои случаи, кой то се наѹчвѹватъ óтъ навыкновѣнїе. За дрѹги те бѹквы.

„И-се написѹва сѣкаде óтъ крайатъ на-рѣчїи те предъ согаденя бѹквы, а въ срдѣз, сѣко-гашъ междѹ двѣ согадены, и на край, дѣка-то не сѣ пишѹ ю. Н. п. иґрамуъ, иґла, ѳдїнъ, творїти, вїхъ, жѣнски, мѣшки. Извáждат-се нѣкои рѣчи що се пишатъ илї съ і, за раз-лїчїе рѣчи óтъ рѣчи. Н. п. мїръ и мїръ. Бїно и кїно. Илї чѹжестранны, идолъ, ір-мóсъ, индіктъ, иґосъ, вїсокóсъ, Нїаз, лїтѹргї-а, и дрѹги такїва. И съзъ у, мїро, крѣстáлаъ, ѹпостáсь, и дрѹги. И въ предлóгатъ при, претвáрасе въ і, кога то стої предъ нѣкои са-могадены бѹквы. Като н. п. прїемлю, прїи-дїте, прїоврѣтóхъ, прїáхъ, и проч.

„ї-се напісѹва секога предз сабдѹющы те самогласны а, е, и, о, Ѹ, ѡ, ѥ отз край, ѥ вк рѣчь тѡ дѣкато ы не сѣ піше. Н. п. Іаковз, Географіа. Іерусалимз, знаменіе. Іисѹсз, тін. Іорданз, сладкіо. Іѹда, зміа. Ы вк нѣкои чѸжестранны рѣчи като що сѡ погорни те лїтѸргїа, ѡкосз, ѥ дрѸги.

„ы-се піше вк сїчки те винїтелни падѣжи на мѸжескіа рѡдз на-втѡро то сїклоненїе. (Освѣнь аковы се ѡкончавѡвз нѣкой винїтеленз падѣжь сз г, к, х. Защо то по тїа вѸквы нїкогашз не сѣ напісѹва ы. Ы ако бы винїтелни те происходїли отз ѥменїтелни що ѥматз ѡкончанїе на ь, като н. п. оѹчїтели, кнѡзи, падѣжи, пѡстыри, ѥ дрѸги такїва.) Такожде ѥ вк сїчки те мнѡжественны падѣжи на жѣнскїа рѡдз на-пѣрво то сїклоненїе, кой то се ѡкончавѡвз со сабдѹющы те вѸквы: на а вк ѣдинствен. число, б, в, д, з, л, м, н, п, р, с, т, ф, цы, ѡ. Ы вк сїчки те винїтелни тѡкмо пѡки на жѣнскїа рѡдз, кой то се ѡкончавѡвз на сабдѹющы те вѸквы ж, ч, ш, щ. Н. п. мрѣжи ѥменит. мрѣжы винит. лѸчї ѥменит. лѸчї винит. дѸши ѥменит. дѸшы винит. пїщї ѥменит. пїщї винит.

„По ц, всегда се піше ы, н. п. челѡвѣцы, рцї, тецїте, ѥ проч.

„Въ сѣчки те прилагáтелни ѳменà въ ѳ-
менíтелнихъ родит. датеа. винит. ѳ зват.
безъ оуѣкчен. ёдѳнств. ѳ винíтелнихъ мно-
жеств. н. п. сватѳй, старѳй, маáдѳй, ѳ сз
о, сватѳю, старѳю, маáдѳю, сватѳь те, старѳь
те, ѳ проч. (Освѣнь ѳнѳа ще сѣ ѳкончáватъ
на гѳй, жѳй, кѳй, чѳй, шѳй, щѳй, хѳй. За ко-
ѳ то зрѳ на стран. 104. ѳ въ примѣч. 8). Из-
вáждатсе ѳтъ това прáвило сабдѳющи те при-
лагáтелни, кой то се всегда пѳшатъ сз ѳй, ѳ
въ нѳкой падежь ни ёдѳнственъ ни множе-
ств. прѳиматъ ѳ. блáжнѳй, братнѳй, бѳй, берх-
нѳй, вечернѳй, владѳчнѳй, вѣлѳй, вчерáшнѳй, вѳ-
шнѳй, горнѳй, дѳвлѳй, дѳлнѳй, домаáшнѳй, брат-
нѳй, бѳй, берхнѳй, вечернѳй, владѳчнѳй, вѣлѳй,
вчерáшнѳй, вѳшнѳй, горнѳй, дѳвлѳй, дѳлнѳй,
домаáшнѳй, дѳвлѳй, дрѣвнѳй, днѣшнѳй, вѣлѳй,
зáднѳй, зѳшнѳй, ѳспѳднѳй, (ѳ пренспѳднѳй)
кѳзѳй, крайнѳй, кракѳй, лѣнѳй, лѳсѳй, маáтернѳй,
мнѳй, нѳжнѳй, нѳнѳшнѳй, ѳсѳй, пѣсѳй, прáдѳд-
нѳй, прѣжнѳй, послѣднѳй, сѳнѳй, срѣднѳй, сынѳв-
нѳй, трѣтѳй, оуáтреннѳй, чѳждѳй. (Зрѳ ѳ за
нѳхъ на стран. 104.) Назначѳ же, защо тѳа
непрáвнани прилагáтелни не сà сѣчки те оуѳпо-
требѳтелни въ прѳстѳхъ ѳзѳкъ.

„Сабдѳющи те корѣнны рѣчи всегда сз
ѳсе пѳшатъ въ срѣднѳ те слѳгове. Бѳ, вѳкъ,

вѣліе, вѣстрый (т. е. скорый, а нѣ това що
вѣкаме вѣстрз) вѣти, вѣ, вѣдра, вѣкамз,
вѣнѣ (всегда) вѣма, вѣсокій, вѣю, вѣа (шіа)
владыка, грызѣ, дѣмз, дѣна, дѣхаю, вѣлы-
вѣль, корѣсть, корѣто, конѣто, крѣю, мѣсый,
мѣ; мѣсак, мѣто, мѣнз, мѣшз, мѣшца,
мѣю, монастырь, нѣнѣ, пѣлѣнѣ, пѣстырь,
пѣскаю, пѣкти, пѣщѣ, пѣзѣрь, пѣтаю, пѣ-
хаю, рѣва, рѣгаю, рѣжѣй, рѣкз, рѣск, рѣю,
скрѣпаю, сѣшѣ, стрѣй, стѣдѣ, стѣню, сѣт-
нѣй, сѣнз, сѣпаю, сѣлаю (т. е. посылаю),
сѣрз, сѣрый, сѣтый, тѣ, тѣкка, тѣкаю,
тѣлз, тѣсаща, ѣвѣ, четѣри, ѣзѣкз, ѣзѣкз,
ѣ сѣчки те що происходатз ѣтз нѣхз.

„Вз ѣменѣ та на-жѣнскѣа рѣдз, що сѣ
на ѣна, като пѣстына, рабѣна, мѣаостына,
ѣко предз слѣгз ѣна, не предѣде нѣкоа вѣк-
ва що то не прѣйма ѣ, н. п. Кнѣгѣна, Гре-
кѣна, Сербкѣна, Монаѣина, Блаѣина ѣ дрѣ
ги такѣка.

„Вз нарѣчѣа та, ѣдиножды, двѣжды,
трѣжды, мнѣгажды, ѣ проч. вз кой то прѣ-
сто то ѣвынокѣнѣ ѣзостава ѣ - то говорѣ
тако, ѣднѣждз, двѣждз, мнѣгаждз, ѣ проч.
(ѣа ѣ ѣще пѣпросто, ѣднѣшз двѣшз, мнѣ-
гашз, ѣ проч.)

„А въ чужестранните рѣчи се не пише,
н. п. Географїа, Астронóмїа, Канцелларїа, и
проч. (*)

Примѣчанїа та.

(1) родителный членъ (или падѣжь) въ
мужеските имена на а, токмо въ оудѣшекален-
ныте вещи ѣ употребителенъ, като н. п. на-
апóстола, на-челокѣка, на-áγγελα, на-пóпа,
на-κόλα, на-κόνα, τῆ ἀποστόλου, τῆ ἀνθρώπου,
τῆ ἀγγέλου, τῆ παπῆ, τῆ βοῦς, τῆ ἵππου.
А въ бездѣшныте равенъ ѣ съ винителныатъ
(съ това токмо различїе, што родително
има частица та на) н. п. на-στόлатъ, на-κό-

*) Назначи свѣдѣ, защо Рѣски те и Сѣрби те въ гра-
ждански те книги пишатъ географїа, астронóмїа,
тако и въ оныя чужестранны рѣчи що трѣбва
да се пишатъ съ і, или съзъ ѵ, съзъ и пишатъ,
като йдолъ, фїзика, кристалъ, и проч. А ток-
мо на-ы-то сохранаватъ хѣбаво правописанїе то.
Мóжеме и мы да подражаеме нѣхныатъ примѣръ.

„За сѣрските не мóже да се опредѣлатъ главни прѣ-
вила, защо не согласвватъ Бóлгаре те въ нѣхъ, но
когда се изрїнатъ всеконѣчно и отъ наши те Бóл-
гарски списанїа (каквóто сѣтъ Рѣски те и отъ
Сѣреските) тогава ще се подложатъ безъ погрѣ-
шность подъ прѣвила.

латъ, на-вѣкатъ, на-градѣтъ, а нѣ на-стѣла, на-кѣла, на-вѣка, на-градѣ, и проч. когато ѡбаче тѣмъ вездѣшнн се полагаѣтъ заедно съ прилагателни въ слѣбо то, тогѣва не си претворѣватъ членатъ а на лтъ, като н. п. богѣтство то на-Ѣалинскіа ѣзыкъ, величинѣ та на-земнѣа шѣръ, ѡкрѣжностѣ та на-нѣкѣа градъ, а нѣ на-Ѣалинскіатъ ѣзыкъ, на-земнѣатъ шѣръ, на-нѣкѣатъ градъ. Назначѣ ѡбаче и товѣ, защѣ нѣкои ѡтъ ѡнѣа ѡдѣшевлѣнни ѣменѣ, щѣ се ѡкончѣватъ на ѣ, и каѣнатсе по тѣмъ примѣръ, родѣителнѣатъ членъ а, променѣватъ го на ѣ, като н. п. на-кѣна, на-царѣ на-ѡѣчѣтелѣ, на-мѣчѣтелѣ, и прочѣа. Тѣмъ мѣжеха и такѣ да се пѣшатъ, на-кѣнѣа, на-царѣа, на-ѡѣчѣтелѣа, на-мѣчѣтелѣа, за да ѡстанѣ членѣ а, всегдѣ прѣвнленъ, но понѣже товѣ написѣванѣе весмѣ ѣ грѣзно и неприѣчно, а и ѡѣ Славѣнско то въ такѣва ѣменѣ родѣителнѣо падѣжѣ стоѣ сосъ ѣ, като н. п. ѡтъ царѣ ѣменит. царѣ род. конѣ конѣа, ѡѣчѣтелѣ ѡѣчѣтелѣа, мѣчѣтелѣ мѣчѣтелѣа. За тѣ и мѣ такѣ трѣбѣва да ги ѡстѣвимѣ и пѣшемѣ.

(2) Ѳтъ сѣчки те ѡнѣа ѣменѣ щѣ се каѣнатъ по тѣмъ примѣръ, почѣи нѣкое дрѣго се не нахѣжда да ѣма двѣ ѡкончѣнѣа въ мнѣже-ственнѣо то числѣ, като щѣ ѣ товѣ, крайнѣе и

краища, и затова се заградѣ въторото ѡкончаніе съ кмѣстїтезнаа.

(3) Назначѣ защѡ въ ѡніа именà на-женскїа рѡдъ що сѣ ѡкончаватъ на ѡ, и склонават се на това склоненіе, прѡсто то ѡбыкновеніе когàто ги произноси съсъ членъ, въ ѣдїнственното число всегда снѣма ѡксїата на кончаватъ слѡгъ (сир. на най крайнїатъ що ѣ ѡтъ членатъ) н. п. радость радость тà, кротость кротость тà, мїаость мїаость тà, кровь кровь тà, ѡсь ѡсь тà, честь честь тà, пѣсенъ пѣсенъ тà, и проч.

(4) Нѣкои говоратъ, защѡ въ това склоненіе тїа двѣте та та що стоатъ ѣднѡ по дрѡго, производатъ голѣма неприãтностъ и злогласїе въ произношеніе то и въ смїшанїе то, като н. п. полѣта та, телѣта та, кѡчета та, ждревѣта та, (врата та, оустà та), и проч. Но нїе вїдиме защѡ не тѡкмо въ това склоненіе се случаватъ двѣ та та въ мнѡжест. число ѣднѡ по дрѡго, но и въ ѣдїнственното то то като що сà сãдѡщи те, вãто то, зãто то, лãто то, жїто то, и въ прилагãтелни те, каменїто то, ледовїто то, десѣто то, и прѡчаа. Такожде и въ пѣрвото склоненіе въ ѣдїнственното число, та та, като що сà сãдѡщи те, петà та, лопãта та, висотà та, голотà та, рã-

вота́та, клеветáта, красота́та, и дрѹги мно́-
го. И прилагáтелни те десéта та, ледови́та-
та, каменита́та, и́дови́та та, и дрѹги мно́го,
кой то то то, и та та, тѹка се произвóдатъ
òтъ склонéние то, но èдно то си è èстéственно,
à дрѹгото члénъ, каквòто и въ пèрвото è
по подражáнiю на-Глакénско то, òслà èдинствъ.
òслàта множ. и àко бы прèшло и члénъ та,
щеше да стàне тогáва òслàта та, по тóмъ прò-
чее примѣръ è станàло пèлета та, кѹчета та,
телéта та, и проч. И àко бы производили
двè те та та голéмо заоглáсiе въ тiа именà,
кѹчета та, телéта та, полéта та, тó бы подòв-
нѣ производили и въ сàбдѹющи те, лопáта та,
клеветáта, каменита́та, и́дови́та та, и въ тi-
а, заáто то, влáто то жiто то, десéто то, и́-
дови́то то, кой то òтнòдъ не мóжеме да òт-
бѣгнеме, защò не сà òтъ склонéние то. Но ка-
квò было да было, въ товà заоглáсiе (àко бы
могàи да го наречéме заоглáсiе) нiкой не è
винòкeнъ, защòто è такòва скòйство то на-
àзýкатъ ни. Но àко бы въ Бòлгарскiятъ и́-
зýкъ производили голéмо заоглáсiе двè та та
или то то èдно по дрѹго, кòлко бы пòмно-
го производили въ Грèческiятъ като въ сàбдѹ-
ющи те рѣчи, òрайòтата, софòтата, меу-
лòтата, тиμòтата, τà τάυματα, τò τó-

ξου, τὸ τομάρι, ἢ дрѣги много таккѣа, кой-то не терпѣ ни наймало злогласїе; непроизводисе прочее нѣкое злогласїе ὅτз тѣа та та ни то кз Греческїатз ни то кз Болгарскїатз, защото не ѣ новопривнесено ни то кз едѣныатз ни то кз дрѣгїатз но ὅтз сѣмо то начало на ѣзыкатз тѣко ѣ останало. ἢ наипаче нѣкои говѣратз, защѣ ὅтз двѣ подѣбни слѣгове що стоѣтз непосредственно едїнз по дрѣги, производисе ὁсѣбна сѣдѣсть кз сѣшанїе то ἢ произношенїе то, като що сѣ сѣдѣющїи те Гречески рѣчи, ἀλαλάζω, βάρβαρος, βόρβωρος, κακὰ, κριεῖτσι, λιλῆδι, μόμος, μίμησις, μπεμπῆκι, παπαγάλος, πέπαιχται, λέλεκται, κекένωται, ἢ проч. —

(5) Токѣ сокращенїе ὅтз ѣе, на ѣ, кз гаабѣани те ѣменѣ, като ὅтз ѣденїе ѣденѣ, ѣгранїе ѣгранѣ, стоѣнїе стоѣнѣ, ἢ проч. Защѣ ѣ оѣпотребїтелно было ἢ кз дрѣвни те Болгари, каквѣто ἢ кз сегашно то време кз Болгарїа та, нѣма нѣкое сомнѣнїе кз тоѣ. ἢ за оѣвѣренїе да приведеме нѣколко прилѣри ὅтз Іоѣнна Ἐксѣрха Болгарскаго. На страницѣ 19. редз 27. тѣко пїшетз, сѣказанье яко есть богъ, ἢ проч. вмѣсто сѣзанїе. ἢ кз 28 редз, указанье яко едїнъ есть богъ, ἢ проч. вм. оѣказанїе. ἢ на стран. 26. редз 25. видѣнье,

слышанье. км. видѣніе, слышаніе. Оубо сказанье, и оуказанье и видѣнье, и слышанье, не ѣ ли исто то соуз сказанѣ, и оуказанѣ, и видѣнѣ, и слышанѣ; кой то по прѣсто произносиме, казѣванѣ, видѣванѣ слышанѣ, и проч. За да ѡтвѣгнемѣ ѡтз долго то и протажѣнно то произношеніе казѣваніе, видѣваніе, слышаніе, и проч. Тамо же и братья, км. братїа. И на стран. 107. 108. 111. 121. да придетъ царствье твое, км. царствїе. Взыскушенье, км. возыскушеніе. Тамо и братья, наки, км. братїа. и на стран. 29. редз 3. въз пѣрвомз столнѣ. имѣнье свое. Тамо же на редз 6. абье, км. авї. И на стран. 42. редз 23. цѣжденьемъ, км. цѣжденїемз или цѣжденіемз. И на стран. 44. редз 6. тоже оубо-божьемъ повелѣньемъ, км. божїемз (божїимз) повелѣніемз. И на стран. 46. редз 5. житье переходимъ. км. житїе. И на стран. 130. редз 5. имѣнье свое, км. имѣніе. (не ѣ ли това исто то що говоримѣ по прѣсто, иманѣ, км. имѣніе) и подалъ редз 30. и 31. видѣнье, слышанье, разумѣнье. и дрѣги много такїва тамо. Тїа сїчки те не показѣватз ли ѡвно, защо това ѡкончаніе на іе, и въз старо то време ѣ было сокращавано на ѡе (коѣто ѣ исто то ѣ) каквѣто и на

сегашно то; ђскенъ предложенни те кесмà до-
 стовѣрни примѣри, да приведеме во оѹвѣре-
 нїе ѿ ђтх сегашни те Бѡлгарски списатели ѡд-
 ногѡ, кой то ѣ кесмà чãсто оѹпотребялъ то-
 кà сокращєнїе. Вх Бѡлгарска та ãрїѡ.мѣтїка,
 коã то ѣ издаълх Хрїсãн.ѡ.х Пãвловнчх (сѡщїй
 ѿзх дѡпница македѡнска) оѹчитель Оїшѡвскїй,
 вх Бѣлиградх во 1833, на стран. 3. писѹва
 тãко, во изговаранѣ то, в.м. во изговаранїе-
 то. ѿ на стран. 5. това измѣняванѣ, в.м.
 измѣнаванїе. ѿ на стран. 7 изятїе или из-
 важданѣ, в.м. изважданїе. ѿ на стран. 13
 во умножаванѣ то, в.м. во оѹмножаванїе то.
 ѿ дрѹги многочїслени вх предречєнна та ã-
 рїѡ.мѣтїка. Ѳтх ѿзложєнни те прѡчєе доказа-
 телства, не мѡже нїкой да противорѣчи, защѡ
 токà сокращєнїе вх глагѡлни те ѿменã не ѣ
 прãвильно ѿ прїãтно. Нѣ ѡбãче вх сїчки те
 що ѡкончãватх на ѿе, защѡ не мѡжеме прãвиль-
 но да сократїме знãменїе на знãменѣ, нитѡ
 царствїе на царствѣ, нитѡ житїе на житѣ,
 но стоãнїе на стоãнѣ, сѣдѣнїе на седєнѣ, кес-
 мã добрѣ ѿ прãвильно сокращãваме. ѿко ѿ да
 глєдаме защѡ вх стãро то врѣме ѿ вх царствїе, ѿ
 вх житїе, ѿ вх ãвїе са ги сокращãвали.

(6) Вх прилагãтелни те ѿменã на-мѹжескїа
 рѡдх, понѣже нѣкои произнѡсатх чãенатх на

о, като сватѣю, Българскію, а дрѹги на а,
като сватѣа, Българскіа (то ѣсть сватѣа,
Българскіа) като що се доказа̀ прострѣнно на
стрѣница 43. вк предислѣбіе то, за то ми се
мнѣ, защо ако вѣхмѣ ѡставѣли вк нѣхъ ѣ
о-то ѣ а-то, ѣ оупотреваваѣли вѣхмѣ чѣсти-
те Славѣнски сосъ чѣстыатъ Славѣнски члѣнъ,
като н. п. сватѣій, Българскій, а прѣсти те
то̀кмо що не сѣ оупотревѣтели вк Славѣн-
скіатъ ѣзыкъ сосъ ѣдѣнъ ѡтъ прѣдрѣченны те
члѣнове, като н. п. гѣлыо ѣлѣ гѣлыа, голѣмыо
ѣлѣ голѣмыа, пѣдѣвро вк вѣлѣ.

(7) Мно́гій, ѣ вк трѣ те рѣды, ѣ вк двѣ
те числѣ ѣ несклаанѣемо. Н. п. мно́го дѣждь,
мно́го вода, мно́го вѣно. Мно́го челоѣцы,
мно́го жены, мно́го дѣца, вѣѣсто рецѣ, мно́гъ
дѣждь, мно́га вода, мно́го вѣно, мно́зи чело-
ѣцы, мно́ги жены, мно́га дрѣвеса. Ѧ кога
то се полага заѣдно сосъ дрѹги прилагѣтели
именѣ ѣлѣ нарѣчѣа, тога̀ва ѣ нарѣчѣе, коѣ то
знѣчи напращѣнѣе, н. п. мно́го вѣсо̀къ, мно́го
дѣлѣво̀къ, мно́го дѣвѣазъ Ѧ съ нарѣчѣа, мно́-
го вѣсо̀ко, мно́го дѣлѣво̀ко, мно́го стрѣвно,
мно́го серѣнто, вѣ. вѣсо̀къ зѣло̀, дѣлѣво̀къ зѣ-
ло̀, зѣло̀ стра̀шенъ, ѣ проч.

(8) Назначѣ за̀що сѣчки те прилагѣтели
именѣ що се ѡкончѣватъ на гѣй, жѣй, кѣй, чѣй,

міи, шій, хій всегда трѣбува да се писѣватъ
 созъ ѿ, като н. п. благій, божій, кроткій, ѡв-
 чій, лѡшій, нищій, глѣхій, ѿи созъ прѡстите
 членове, благо, божіо, кроткіо, ѡвчіо, лѡшіо,
 нищіо, глѣхіо, ѿ проч. ѿ дрѣги те сѣчки те
 се пишатъ созъ ѿ предъ члено, какѡто ѿ
 Славѣнски те, н. п. младій, достѡйный, са-
 пій, старій, свѣткій, ѿи мадыо, достѡй-
 нью, сапью, старью, ѿ проч. ѡсвенъ непра-
 виани те що се назначѣха въ часть втор. въ
 правописаніе то на стран. 161. ѿ зрѣ тамо, ѿ
 на стран. 104.

(9) Тѣ двѣ те частицы, по ѿ ѿи, въ срав-
 нителни те ѿ превосходѣтелни те ѿменѡ, трѣ-
 бува да прѣиматъ оударѣніѡ, сир. надъ по
 да се тѣра каріѡ, ѡ надъ ѿи ѡксіѡ, като н. п.
 по высѡкъ, ѿи высѡка, зашто се такѡ ѿ са-
 шатъ въ произношеніе то.

(10) Русси те ѡтъ Геѡргіевичъ, Васіліевичъ,
 Іоанновичъ, ѡеѡдоровичъ, Павловичъ, ѿ дрѣ-
 ги такѣва, начертѡватъ жѣнски те на вна, Ге-
 ѡргіевна, Васіліевна, Іоанновна, ѡеѡдоровна,
 Павловна, то ѣсть дѣрѣ Павлова, Геѡргіева
 ѿ проч. ѿ нѣ женѡ, какѡто ѿ Павловичъ
 значѣ сынъ Павловъ. ѿ оу насъ кмѣето нѣхъ
 оупотребѣтелни са Геѡргіева, Васіліева, Па-
 влова, ѿ проч.

(11) Прилагателни те имена што се не произвѣдатъ отъ други существители, значатъ или качество или количество. Като н. п. чѣрный, бѣлый, желтый, мудрый, свѣтлый, благій, низкій, выскій, злый, краткій, великій, малый, многій, колѣкій, (което се говори по просто колѣкѣ, или нескланѣемо колѣко) толѣкій, (толѣкѣ или толѣко), и други такива. А кой то се произвѣдатъ отъ существители те, или отъ нарѣчій, значатъ или вещество, или стажаніе, или время, или мѣсто. н. п. отъ древо дровѣнный (крѣстѣ) отъ камень каменный (мостѣ) отъ золото золотый (перстѣнь) отъ серебро серебрянный (сосудѣ) мѣдь мѣдѣнный, олово оловѣнный, глина глиняный, переть перестный, терніе терновѣный (бѣнѣцѣ) и други такива. Тѣмъ обаче исти те когѣто значатъ и стажаніе, некои се измѣнѣватъ, а некои остѣнѣватъ со съ тѣмъ исти гласѣ. Като н. п. когѣто говориме дровѣнный крѣстѣ, со съ товѣ прилагателно, дровѣнный, извѣлаваме отъ какѣо ѣ вещество на прѣкенѣ крѣсто, сир. заѣо ѣ отъ древо. А когѣто искаме да извѣиме листѣіе то на-дрѣво то, тогѣва не мѣжеме веке да рѣѣме дровѣнный листѣ, или дровѣнное листѣіе (дрѣвеннй листѣ) но говориме, дровѣсннй листѣ, и

ТОГА́ ИЗАКА́ЖАМЕ ПРÓСТО ЛІСТКІЕ ТО НА-ДЪРВѢ
ТО, А НѢ ЗАЩѢ СЯ НАПРАВЕНИ ЛІСТКІЕ ТО ѢТЪ
ДЪРВѢ, КОѢ ТО ПРИЛАГАТЕЛНО СЕ НАРІЧА ПРИТЛА-
ЖАТЕЛНО. ТАКО И ЗЕМЛЕННІЙ И ЗЕМНІЙ, А КА-
МЕННЫЙ МОСТЪ ГОВѢРИМЕ, И КАМЕННАА ТВѢР-
ДОСТЬ НЕИЗМѢННО, ѢТЪ КОЙ ТО ПЕРВО ТО ИЗА-
КАЖА ВЕЩЕСТВѢ, А ВТОРО ТО СТАЖАНІЕ. ТАКИ-
ВА СЯ И ѢНІА ЩО ИЗАКАЖАТЪ ТОКМО СТАЖА-
НІЕ, КОЙ ТО СЕ ПРОИЗВОДАТЪ ѢТЪ ВСАКОЕ ПОЧТИ
СЪЩЕСТКІТЕЛНО, Н. П. ѢТЪ НЕВО НЕВЕСНЫЙ, ЗЕМ-
ЛА ЗЕМНІЙ, (А ЗЕМЛЕННІЙ ЗНАЧИ ВЕЩЕСТВѢ)
ВОЗДУХЪ ВОЗДУШНЫЙ, СОЛНЦЕ СОЛНЕЧНЫЙ, ЛУ-
НА ЛУННЫЙ, ѢВЛАКЪ ѢВЛАЧНЫЙ, ВОСТОКЪ ВОСТОЧ-
НЫЙ, ЗАПАДЪ ЗАПАДНЫЙ, ГЛАВА ГЛАВНЫЙ, РУКА
РУЧНІЙ, НОГА НОЖНІЙ, ОУМЪ ОУМНЫЙ, ТѢЛО
ТѢЛЕСНЫЙ, ѢКО ѢЧНЫЙ, ВОДА ВОДНІЙ, ПТИ-
ЦА ПТИЧІЙ, ПЕСЪ ПЕСІЙ, ЖИВОТЪ ЖИВОТНЫЙ,
ЖИЗНЬ ЖИЗНЕННЫЙ, ПѢСНЬ ПѢСЕННЫЙ, ПУСТЫНА
ПУСТЫННЫЙ, ЦѢРКОВЪ ЦѢРКОВНЫЙ, КНИГА КНИЖ-
НЫЙ, И ДРУГИ ТАКИВА МНОГОЧИСЛЕННИ. ТА-
КО И ѢТЪ НАРѢЧІА ТА, ѢТЪ ВЧЕРА ВЧЕРАШНІЙ,
ДНЕСЬ ДНѢШНІЙ, ОУТРЕ ѢТРЕШНІЙ (А ѢТЪ ОУ-
ТРО ОУТРЕШНІЙ) НОЩЕСЬ НОЩЕШНІЙ, ГДѢ ГДѢ-
ШЕНЪ (ИЛИ ДѢКАШЕНЪ) ТѢКА ТѢКАШЕНЪ, ТАМО
ТАМОШНІЙ, ГОРЕ ГОРНІЙ, ДОЛЪ ДОЛНЫЙ, БЛИЗЪ
БЛИЖНІЙ, ПРЕДЪ ПРЕДНІЙ, ЗАДЪ ЗАДНІЙ, ПРЕЖДЕ
ПРЕЖНІЙ, И ДРУГИ ТАКИВА.

Тако и на скій що се ѿкончаватъ, свѣтѣ-
 телъ свѣтѣтелскій, мѣченикъ мѣченическій,
 оучѣтелъ оучѣтелскій, Европа Европскій, или
 Европѣйскій, Ясія Ясійскій, Кнѣзь, Кнѣжескій,
 Царь царскій, ѿвчарь ѿвчарскій, юноша юно-
 шескій, дѣтѣ дѣтскій, Москва Москѡвскій,
 Болгарскій, Греческій, и дрѹги многочисленни.

(12.) Мѹжескій рѡдъ се произнѡси много-
 кѣдно, н. п. двѣ двѣма, двамѣна, двоѣца.
 И прѣйма чаенатъ на-женскѣа рѡдъ.

(13.) Три, къ мѹжескѣатъ рѡдъ се произ-
 нѡси многообразно, каквѡто и двѣ, н. п. три,
 трѣма, трѣмѣна, троѣца, тако и четѣрма,
 четѣримѣна, червѡрица, ѿ петъ, тѡкмо петѣ-
 на, шестѣна, седмѣна, ѡсмѣна, деветѣна. ѿ
 десетѣна человекѣцы, оупотребѣтелно ѣ за дрѹгъ
 рѡдѹмъ, ѿ не за десетъ человекѣцы, като що
 кѣкаме шестѣна и седмѣна человекѣцы, и проч.
 сѣчки те тѣм прѣйматъ чаенатъ на-женскѣа рѡдъ
 по подражанѣю на-сѹществѣителни те именѣ,
 като воевѡдата, вѡдѣта и проч.

(14.) Нѣкои прѣтѣратъ и ѣдно зе при ѡ,
 и гѡбѡратъ ѡзе, тако и ѡзе, ѿ дрѹги и ѡще
 ѣдно ка-ѡзека-ѡзека, ѿ дрѹги и ѡще ѣдно на-
 ѡзекана-ѡзекана, ѿ дрѹги и ѡще ѣдно к, или

ка-ѣзеканакъ, илѣ ѣзеканакѣ. И воистиннѣ
достѣйно ѣ оудивленїѣ, каквѣ са се накачїан
тѣлкова притѣрки при ѣднѣ ѣ, (илѣ ѣзз)-зе-
ка-на-ка. Кої то нѣматъ нїкое начѣло, нито
сложѣнїе съ нѣкои рѣчи въ Славѣнскїѣтъ ѣ-
зїкъ. Но коѣко да бы былѣ такїва при-
тѣрки, въ склонѣнїе то сїчки те се ѣстѣватъ
нескланѣемы и неизмѣнѣемы. Пѣдѣбре бы
ѣвѣче былѣ да не бы се ни споменѣли нѣкогашъ,
ѣ нѣ и да се склонѣватъ такїва непѣтревѣности.

(15.) Тїѣ родїтели падѣжи на-мѣне, на-
тѣбе, на-сѣбе, и мнѣжественно, на-насъ, на-
насъ, на-сѣбе, оупѣтревїтели са тѣкмо когѣ
то се сопрѣгѣватъ съ прилгѣтели те ѣменѣ,
н. п. дѣлѣ та на-мѣне ѣкаѣннаго ѣвличѣватъ
ме. Оѣнъ вѣше на-тѣбе недѣстѣйнаго, помѣ-
шалѣваше дѣлѣ та на-сѣбе недѣстѣйнаго. Тѣ-
ко и въ мнѣжественно то числѣ. Но ѣко въ
такїва слѣчан не са оупѣтревїтели, илѣ ѣко
не са потревѣни, въ дрѣги слѣчан не знѣмѣ да-
лѣ щатъ се оупѣтревї, илѣ потревѣвѣ нѣкаде.

(16.) Се, макѣръ ѣ ѣместѣимѣнїе тѣва,
всегдѣ мѣже да се прѣтворѣва въ стрѣдѣтел-
ны те глагѣлы, н. п. поискѣ да се ѣвѣси да се
прѣладѣ, вмѣсто да ѣвѣситѣ, да прѣлаѣтѣ,
и тѣ ѣсто то се, щѣто ѣ въ стрѣдѣтелны те

глаголы, а нѣ ѡсѡбно се, защото да овѣси себѣ, и да се ѡвѣси, сѣ ѣ ѣдно.

(17.) Мы, нѣкои говоратъ нѣе, а нѣкои нѣи, а нѣкои мѣе, коѣ то ѣ и попрако, но мало оупотребително, тако и кѣ, нѣкои произносаатъ вѣе, а нѣкои вѣи, и трѣбѡваше това вѣе, правнано да се пишѣ ссзъ и вѣе, но понѣже совпада сз глаголзъ вѣе, (тѣ ѣсть като кѡче, като коакъ и проч.) за то трѣбѡва да се различава ѣдно то ссзъ и, сир. вѣе (км. кѣ мѣстоим.) а вѣе кмѣ. вѣе глаголзъ, илѣ понѣ сз ѡкѣята вѣе, мѣст. кмѣ глаголзъ.

(18.) Тѣмъ мѣстоимѣнїа го, ѡ, ги, не можатъ никогащъ да стоатъ предъ глаголыте, каквѣто що ги оупотребаватъ Грецыте, и наши нѣкои. н. п. τὸν ἔσειλαν, немѡже да се речѣ оупъ насъ правнано, го пратѣха, но пратѣха го, τὴν ἔλαβα, прѣахъ ѡ, илѣ земахъ ѡ, а не ѡ прѣахъ, ѡ земахъ, защото ѡ земахъ ще да речѣ, ἐγὼ ἔλαβα ѡзъ земахъ. Тако и множ. τὲς ἔπιασαν фанаха ги, а нѣ, ги фанаха, каквѣто що ѣ оупотребѣахъ Басїаїи Нѣнокичъ на стран. 44. рѣдъ 10. вкъ склѣченната ѣсторїа. Го предадоха на хрѣстїанѣто, вмѣсто предадоха го на хрѣстїанѣто. Когато ѡвачѣ предѣдатъ нѣкои частїцы тогѡва мѡже да стои. Като що сѣ тѣмъ, ако ги зѣ-

мемъ, ако го видимъ, ако ѿ срѣтнемъ, и дрѹги такиѡа.

(19) О́ный, некои говоратъ о́най, дрѹги о́ней, дрѹги о́не, дрѹги о́на (сокращѣнно о́тъ о́ныа сосъ прѣстыатъ члѣнъ) дрѹги о́нза. О́тъ родителныатъ падѣжь на-о́ный, происходи производно то мѣстоимѣнїе о́ноговый-о́ноговъ, о́ногоѡа та-о́ногоѡа, о́ногоѡо то-о́ногоѡо. Каккѡто и о́тъ родителныатъ падѣжь на-о́нъ, происходи негѡвый-негѡвъ, негѡѡа та-негѡѡа, негѡѡо то-негѡѡо. Такожде и о́тъ той о́тъ родит. тогѡвый-тогѡвъ, тогѡѡа та-тогѡѡа, тогѡѡо то-тогѡѡо. Такожде и о́тъ той о́тъ родит. тогѡвый-тогѡвъ, тогѡѡа та-тогѡѡа, тогѡѡо то-тогѡѡо. Такожде и о́тъ множ. число о́тъ родит. нїхный-нїхенъ, нїхна та-нїхна, нїхно то-нїхно, илї тѣхный-тѣхенъ и проч. сїчки те тїа производни склонѡватсе по прилѣгатъ на-четверто то склонѣнїе на-прилагателни те именѡ. ѿ томѹзѡвъ и о́номѹзѡвъ, и дрѹги такиѡа, не сѡ секаде равнѡ оупотребителни, но по некои токмо мѣста. Назначї и тоѡа защѡ о́тъ мѣстоимѣнїа та той, о́нъ, тоѡа, тѡа, о́но, о́на, о́ни, тїа, и дрѹги, по мѣста ги оупотреѡаватъ тако, тоѡзи илї тоѡзи, илї тоѡсъ, о́нзи, тѣи, о́нѣи, тоѡи, о́ноѡи, тѣзи, о́наѡи, тѣзи, (илї тѣзи)

ѡнѣзи (или ѡнѣзи) тако и такѣвзи, такѣазн, такѣѡзи, и нарѣч. тогѣзи, тогѣзи, тѡлкози, и дрѣги такѣка. Тѣа сѣчки те нахѡжда нѣкой докѡло, въ Бѣкварѣ изданнѣ ѡтз Пѣтра Х. Бѣровича за Бѡлгарскѣ оѣчилица въ 1824 лѣто. Но тѣа са тѡкмо помѣстни произношенѣа, и за тѡ не трѣвѣка нѣто да се оѣпотребаватз въ пишешатз ѣзыкз, нѣто да се полагатз за правѣла и прилѣри въ граммѣтика та.

(20) Тѡй глагѡлз ѣсмь, въ Бѡлгарскѣатз ѣзыкз понѣже ѣ несовершенз въ настоѣщее вѣрѣмѡ, за тѡ и мѣчно мѡже да се полагѡ самостоѣтелно въ слѡво то, или и почти не мѡже да се положѣ самз предз ѣменѣта, ѡко и да го оѣпотребаватз нѣкои, но безпѣтно. Н. п. що ѣ Граммѣтика; ѣсть ѣднѡ наѣка, коѡто ны оѣчи, и проч. влѣсто, ѣ ѣднѡ наѣка, коѡто (ѣ) нѣкакз не мѡже да стоѣ предз ѣмето, ѡ по ѣменѣта и по глагѡлы те стоѣ, кѡто н. п. що ѣ чѡловѣкз; чѡловѣкз ѣ, влѣсто чѡловѣкз ѣсть. И, наѣчалз ѣ, влѣ. наѣчалз ѣсть. Тако и въ мнѡжествѣ. числѡ, ѡнѣ са, влѣсто ѡнѣ сѣть, ѡ, сѣть нѣщѣи чѡловѣщѣи, ѣже, не мѡжеме да рѣѣме, са нѣкои чѡловѣщѣи, коѣ то. Тако и, дошѣ са, влѣ. пришѣ сѣть. За тѡ се полагѡ пѣрво Славѣнско то чѣсто ѡкон-

чание като совершено, а посяе Болгарско то като недостаточно, есмь — самъ, еси-си, есть-е есмь-смя, ете-сте, етъ-са. Самъ отъ есмь не прима оударение да различествва отъ самъ (μόνος). Кромъ когато стои съ не заедно, като н. п. несамъ.

(21) Въместо това е въ простыятъ языкъ се употребява злоупотребително и, има, като що говориме. Имали огнь; има ли вода; имали още; вместо слав. есть ли огнь; вода; еще; и Грѣцыте тако говорятъ (εἶναι φωτιά; εἶναι νερόν; εἶναι ἀκόμι;) тако и въ прешедшее время. ἦτον ποτὲ βασιλεύς τις, кое то мы по просто говориме, имало некогашъ еденъ царь, ем. беше некогашъ царь некой. Каквото що се види и отъ слѣдующей примѣръ въ К. Анастасово то Цвѣтообраніе въ часть 1. истор. 43. листъ 180. „Въ и҃сїті-„дїйска та страна имало некой си мужъ называемый Іовъ „вместо. Беше некий мужъ, и проч. И во 2-та часть истор. 36. листъ 110. „Имало въ Вифанїа еденъ боленъ человекъ.“

(22) Това, са, правнано требоваше да се пише съ, защото происходи отъ Славенско то етъ-сѣ-сѣ, кое то оу, претворява просто то обыкновеніе на ѣ, като що се доказа странно въ предисловіе то на стран. 37. Но

понѣже то̀ не прїйма нїкадѐ о́ксїа, (кромѣ̀ ко-
гáто стои́ сосъ не злѣдно, като н. п. не сà тѣ-
ка, ѿ проч.) Пáки се произно́си ѿ чѣе като ж,
áко ѿ да се пїше сосъ а, Гѣрви те влѣето са,
оу̀потрева́ватъ сѣ̀ по̀право, о̀ни сѣ̀, гово́ратъ,
влѣето о̀ни са, ѿ доврò бѣше, áко бѣхмѣ го
ѿ мѣ̀ понѣ писáли тáко, áко ѿ да го не про-
изно́симѣ.

(23) Назначї ѿ това̀, защо̀ глаго́ло ѣ́смь,
о́свѣнь насто́щѣе крѣма, нѣма дрѣ́ги време-
на̀ своѿ, но за́йма ги о́тъ глаго́лъ выва́ю
(вы́валъ) ко́й то се начертáва пра́киано въ сїч-
ки те своѿ време́на. Вы́валъ, вы́валъ, вы́валъ,
вы́валъ-самъ, вы́валъ самъ, вы́валъ, ѿли вы́валъ, ще
да вы́демъ, ѿ проч.

(24) Това̀ ще, по разлїчни мѣ́ста̀ разлїч-
но се произно́си, нѣкои гово́ратъ влѣето ще,
ке. а̀ дрѣ́ги кю, а̀ дрѣ́ги че, а̀ дрѣ́ги ца, а̀
дрѣ́ги ша, а̀ дрѣ́ги са, а̀ дрѣ́ги ше. Н. п.
ще да ѿ́демъ, ке да ѿ́демъ, кю да ѿ́демъ,
че да ѿ́демъ, ца да ѿ́да, ша да ѿ́да, са да
ѿ́да, ше да ѿ́да, ѿ тїа̀ сокра́щенїа вї́дїсе
сїчки те да си ѿ́матъ нача́ло то о́тъ своѿ те
ѿсто́чницы, ѿ ке ѿ кю вї́дїсе да са по по-
дража́нїю Гѣрвовъ, защо̀то о̀ни гово́ратъ влѣ-
ето хоцѣ̀ хоцѣ̀ (то ѣ́сть хо́кю) вл. не хо-

щѣ нѣхѣ (нѣкю) тако и во второ то и трето то лице хощеши (хощешъ хощешъ) хощетъ (хоще хоще. Отъ посаждни те прочее слогове хощю, хощешъ, хоще, произходатъ кю и ке. Я че, видисе да ѣ по подражанію Россіановъ, защото па ѡни вмѣсто хощѣ, хощѣ говоратъ, тако и, хощешъ, хощетъ, и ѡтъ трето то лице хощешъ хоще-че. Тако ѡни говоратъ и вмѣ. нощь нощь, и вл. вѣдѣши Серб. вѣдѣчи, и проч. Я коакото за ще, ше, ша, ша, са, тѣм са сѣчките ѡтъ хощѣ Глав. И понеже ще-то ѣ най важно до Главѣнско то трето то лице, хощетъ-щетъ-ще, каквѣ то и Грѣческо то се употребавка трето то лице θέλει εἶμαι, θέλει εἶσαι, θέλει εἶναι, иай токмо де, за това се предпочѣта тѣмъ въ тѣмъ Грамматика. Бѣленъ ѣ ѡбаче сѣкой да употребавка коѣто ѡбѣча, токмо да се ѣтверждава на нѣкои правнаа и ѡснованіа.

(25) ще самъ, и ще вѣдемъ, мѣжатъ да се употребаватъ и съ притѣранѣ едно да, безъ да имъ се поврѣди знаменованіе то. Като н. п. що то значатъ тѣмъ, ще самъ и ще вѣдемъ, това иѣсто то значатъ, и ще да самъ, ще да вѣдемъ, като Грѣч. θα γένω, и, θα νὰ γένω. тако и въ сослагателно то наклонѣніе,

(26) Ще вѣдемъ, и вѣдемъ, може прѣ-
киано да се ѹпотребава, и ще да вѣдемъ
ѡтъ Славѣнско то вѣдѣ.

(27) Назначи защо причѣстїе въ Бѡлгар-
скїатъ ѡзыкъ не сѣществѣва, и за чѣдо ѣ! как-
кѡ да са го ѡзгѣбили всеконѣчно Бѡлгаре те.
Мѡже вѣти и ѡтъ самото начаѡ да не са
го прѣали и ѹпотребили. Но нїе сѣшаме за-
що по мѣста се понѣждаватъ да го произ-
носатъ, но помного по Тѣрско ѡзражѣнїе, за
що то говѡратъ тако, ходѣйки ѡли ходѣйкенъ,
седѣйки ѡли седѣйкенъ, спавайки ѡли спавай-
кенъ, но ѡко вѡро то ѣ и Тѣрско, пѣрво то
ѡваче на ки, ѣсть по подражѣнїю Сѣрбовъ,
кой то непремѣнно тако начертѣватъ своѣ те
ѡвщи причѣстїа, съ товѡ тѡкмо разлїчїе що
ѡзостаѣватъ и, ѡли вмѣсто и, ю ѹпотреба-
ватъ въ гаагѡли те на-пѣрво то сопрѣж. н. п.
ходѣѣи, спаваѡѣи, и проч. ѡ въ сѣществїтел-
ныятъ гаагѡлъ що се положи вѣдѣки ѡли вѣ-
дѣчи, (кой то, Россїйски те грамматїкосписѣтели
дѣепричѣстїа наричатъ, двїгаѡчи, грѣѡчи,
стрѡѡчи, мѡѡчи, и проч.) кой то ѡвѣча мѡ-
же да го ѡѹпотребава, ѡко и да не ѣ ѹпо-
требїтелно въ простѡлюдно то произношѣнїе.
Зрї и настран. 64. въ предїслоѣїе то, въ на-
знач. (1)

(28) Извѣждатсе нѣкои глаголи ѡтз то-
вѣ прѣвило, кой то се вѣдатз като непрѣвнани,
като н. п. знѣмз, ѡмз, но ѡни са вѣсмѣ мѣ-
ло, ѡ непрѣвнаниостьтѣ ѡмз ѣ тѡкмѡ вз пѣр-
во то лицѣ настоѣщаго вѣремена, ѡ дрѣгитѣ
двѣ лица втѡро то ѡ трѣто то прѣвнано се на-
чертѣватз по предпокѣзаннитѣ сопрѣженїѣ, н.
п. ѡмз, ѡдѣшз, ѡдѣ. Знѣмз, знѣшз, знѣ.
Но когѣто ѡска нѣкой да ѡтвѣгне ѡтз стро-
потностьтѣ ѡмз, мѡже да гѣ начертѣва ѡ
нихз со вѣсмѣ прѣвнано, ѡ тогѣ мѡже да вѣ-
ди ѡвно защѡ нѣма ни ѣдинз глаголз да ѡ-
станѣ непрѣвнениз, н. п. ѡмз, говорисѣ ѡ ѡ-
дѣмз, ѡдѣшз, ѡдѣ. Тѣко ѡ знѣмз, знѣемз,
знѣшз, знѣ. ѡ вѣватз тогѣва со вѣсмѣ
прѣвнани. Дрѣги нѣкои глаголи лѣсно мѡжатз
да се промѣнѣватз ѡтз ѣднѡ сопрѣженїѣ вз
дрѣго, но ѡ тогѣва пакз ѡстѣватз прѣвнани.
Като н. п. глаголз спѣмз, спѣшз, спѣ, говорисѣ
ѡ спѣемз, спѣешѣ, спѣ, ѡ тогѣва се ѡт-
носѣ ѡтз трѣто то на втѡро то сопрѣженїѣ ѡ-
ли спѣвамз, спѣвашз, спѣва, ѡ тогѣва се ѡт-
носѣ ѡтз втѡро то на пѣрво то, ѡ тѣко гла-
голз спѣмз по своемѣ непостоѣнствѣ прѣхѡди
сѣчкитѣ сопрѣженїѣ ѡ нѣма ни ѣднѡ своѣ (за-
щѡ па по дрѣги мѣстѣ ще го чѣешз спѣ).
Но товѣ ми се чѣни да не ѣ непостоѣнство

на-глаголатъ спѣмъ, но помного непостоянство Българско, защото единъ глаголъ толкова тѣраин го произносаатъ. Такива са и сѣдѣющите пишемъ и писѣвамъ, хоратимъ и хортѣвамъ, и дрѣги такива.

Главно то несогласіе между Българите состоитъ въ членокѣте и въ глаголикѣте (каквото се доказъ пространино и въ предисловіе то на стран. 37. и 15.) За то споретъ помѣстни те произношенія на-глаголи те трѣбѣваше да се положатъ и още двѣ или три сопряженія на а, ѡ, и е, защото онѣа глаголи що се окончаватъ по мѣста на емъ и на имъ, като пишемъ пиша, ходѡ ходѣ, тако и шѣмъ шѣѡ, четѣмъ четѣѡ, лѣемъ лѣѡ, вѣемъ вѣѡ, любимъ любѡ, носимъ носѡ носѣ, водимъ водѡ водѣ, говоримъ говорѡ, просимъ просѡ просѣ, спѣмъ спѣѡ спѣѣ, и дрѣги такива. Но азъ вѣкъ рѣкахъ, защото каквѡ бы была потреба да имаме толкова стрѡпотѣтка (неправилности) въ Грамматика та си, когато можемъ да имаме сѣчки те глаголи правилни, и да ги начертѡваме вѣсмѡ лѣсно, защото и послѡвица та говори „τὸ δι' ὀλίγου γινόμενον, μάτην διὰ πολλῶ γίνεται“ то ѣсть, коѡ то работа мѡже да се соверши съ малъ трѣдъ, вѣде се вѣр-

ши съ многохъ. И когато за ради една̀ то̀кмо лесно̀та̀ нѐвсомнѣхасѐ нѐкои си да оу̀ничто̀жатъ сѣчко̀ то̀ Славѣнско̀ правописаніе, и нача̀ха да пишатъ са̀мо съ съз і, а̀ дрѹги дерзна̀ха да ѝзоста̀катъ ѝ членокете, ѝ онѣ̀ о̀баче съ о̀сновате́лно са̀боко, за̀що̀то ѝ тѣи (сир. членокете) нѐ произво̀датъ ма̀ла нѐпра̀внианостъ въ и́мената, за̀що̀то са̀ о̀смь тѹра̀ни, как̀бо̀то що̀ сѐ доказа̀ про̀стра̀нно на стра̀ница 43. въ предисла. ѝ как̀во̀то сѐкой мо̀же да ви́ди і̀вно та̀а̀ пра̀вда. Що̀ бы̀ было̀, а̀ко бы̀ ѝ мѝ начертала̀ми трѝ и́ли че́тири то̀кмо тѹра̀ни глаго́лыте, ѝ ѝзбави́ли бы̀ сѐ благок্রে́менно о̀тъ то̀ка̀ка стрѹпотства, що̀ ни сѐ предста̀вля̀ватъ о̀тъ разайчны стрази́; сѐкой нѐка разсѹжда̀ка, ѝ нѐка послѣдѹва̀ пра̀во̀то ѝ ле́сно̀то. За̀що̀то (как̀во̀то що̀ гого́ри Хри́ста̀ки Па̀каовичъ оу̀чи́тель О́щѣ̀вскіи сѹщїи и́зъ Дѹпиница̀ Македо̀нска̀ въ предисла̀вїѐ-то̀ на-не и́здаденїатъ си е́ще и́зичникъ, доде́міе да сѣ̀ вѹрши́м ра̀бота і̀ да сѣ̀ пи́шем сѐко̀а речь с'̀ прелесне́чко̀то іота, за̀ ко̀а мѝ са̀ вѣ́да и, ѡ, ѹ, ѡ, ѹ, ѝ прѹча̀а) до дѐ мо̀жеме да сѝ вѹрши́ме ра̀бота съ трѝ тѐ то̀кмо со̀праже́нїа, за̀ ко̀а ни са̀ вѣ́да шѣ́сть; но̀ щѐ да речѐ нѐкой чѐ са̀ дрѹгїте нача̀ртанїа по̀пра̀ви ѝ по̀прїискрени до Славѣнски́те,

хранѣватъ ѣтъятъ предлогъ що то го ѣма глаголо въ настоѣщее время, като н. п. отвѣрамъ-отвори́хъ, затвѣрамъ-затвори́хъ, продавамъ-продáдохъ, стрѣлкамъ-стрѣри́хъ, оставамъ-оста́ви́хъ, отвѣтамъ-отвочíхъ, и проч. ѡ дрѣги пакѣ нѣматъ отню́дъ второ непредѣлно, но първото ѣ и второ и първо, като, отъ стоимъ-стоáхъ, водимъ-води́хъ, мислимъ-мысли́хъ, носимъ-носи́хъ, сѣчѣмъ-сѣкóхъ, ѣмамъ-ѣмáхъ, славослòбимъ-славослòбви́хъ, празнослòбимъ-празнослòбви́хъ, и дрѣги такѣва.

„Назначѣ во ѡбще, защò сѣкой глаголъ кой то започíна отъ кой да ѣ предлогъ, нѣкогашъ не мòже да го ѣзоста́ви въ дрѣги те времена, ѣли да прѣеме дрѣги нѣкой вмѣсто него, но всегдà ѣтъятъ наблюдѣва. Отъ предидѣщи те прочее примѣри, ѣсно се показѣва, защò разлѣчни те знаменованíа на глаголи те показѣватсе съ разлѣчны те предлогы въ непредѣльное второе, и отъ тáмо происхòдатъ и разлѣчни те сложѣнни глаголи. Като н. п. глаголъ простѣий сѣчѣмъ, не мòже да се слòжи лѣсно съ предлогы те каквòто що стои въ настоѣщее время, сир. отсѣчѣмъ; ѣзсѣчѣмъ сосѣчѣмъ, насѣчѣмъ, остѣчѣмъ, овсѣчѣмъ, посѣчѣмъ, подсѣчѣмъ, присѣчѣмъ, досѣчѣмъ,

засѣчѣмъ, разсѣчѣмъ, пресѣчѣмъ, просѣчѣмъ, каквѣто се слагатъ Грѣчески те ѡтъ κόπτω, ἐνκόπτω, ἐκκόπτω, συγκόπτω, προσκόπτω, προκόπτω, κατακόπτω, διακόπτω, ἀντικόπτω, περικόπτω. Но ѡтъ настоѣщее сѣчѣмъ, непредѣланое сѣкѡхъ, начертѣвасе прѣвильно со сѣчки те предречѣнны предлѡзы, като н. п. ѡтсѣкѡхъ дрѣво, ѡзсѣкѡхъ сѣчка та горѣ, сосѣкѡхъ сѣчки те дрѣвѣ, ѡвсѣкѡхъ го на ѡколо, посѣкѡхъ заодѣла та, подсѣкѡхъ перѡто (сир. подрѣзѣхъ го) присѣкѡхъ ѡще дрѣвцѣ, досѣкѡхъ дрѣвѣ та, засѣкѡхъ пѣтатъ, разсѣкѡхъ го на двѣ, пресѣкѡхъ го до половѣна та, просѣкѡхъ на срѣдъ дѣпка, ѡтъ кой то се начертѣватъ въ настоѣщее врѣмѣ сѣдѣющѣ те глагѡли, ѡтсѣчамъ, ѡзсѣчамъ, сосѣчамъ, насѣчамъ, ѡсѣчамъ, ѡвсѣчамъ, посѣчамъ, подсѣчамъ, присѣчамъ, досѣчамъ, засѣчамъ, разсѣчамъ, пресѣчамъ, просѣчамъ, тѣко ѡ ѡтъ пѣемъ ѡспѣхъ, ѡспѣвамъ, пропѣвамъ, напѣвамъ, ѡ проч. ѡ ѡтъ хѡдимъ-хѡдѣхъ, дойдѡхъ, дохѡждамъ, похѡждамъ, ѡтхѡждамъ, прохѡждамъ, прехѡждамъ, (кой то мѡже да се речѣтъ ѡ, дохѡдимъ, ѡтхѡдимъ), ѡ проч. ѡтъ тѣка ѣ прѡчее ѡвно, зашѡ не мѡжатъ да се ѡпредѣлаатъ глакни прѣвила за вѡторо то непредѣлао врѣмѣ каквѡ се начертѣва, за-

щото едни глаголи съ единъ предлогъ, а дрѹги съ дрѹгъ, а дрѹги безъ предлогъ го начертáватъ, а дрѹги пакъ никакво го нѣматъ, каквото що се доказà пространно. Но на тѣмъ многоиспещрѣнни непредѣлани времена, може да ни вѹде оучитель покече нѹжда та и погрѣвата, нежели Грамматика та, сир. е-динъ протъ глаголъ споретъ погрѣвата та-ковъ и предлогъ прѣйма, иай каквото знаменованіе ѣскаме да предстáвиме съ глаголатъ такъвъ и предлогъ зѣмаме. Това що се доказà тѹка за глаголите, не ѣ токмо на протыатъ ѣзыкъ скѹйственно, но тако точно го видиме и въ Славѣнскіятъ, когото ѣ подражалъ и протыо, и койстиннѹ, ако да не-къ го грозѣли многоразлични те членове, и совѣтъ не сѹществѹющи те родѣтели надѣ-жи, щѣше да вѹде такъвъ, каквото го похвалáка Юрѣй Венелинъ, въ кнѣга назывáемал. „Дрѣвнѣе и нынѣшнѣе Болгаре“ изданналъ въ 1829 годѣ, въ Москвал. Който говѣри (на стрáница 16. томъ пѣрвѣй) тако. „Букварь съ различни поученія, собрани одъ Пе-тра Беровича, за Болгарски-тъ училища. Напечатася съ помощь-та, Г. Антоньо-ва Иоанновича. Въ годѣ 1824. Я неви-далъ (говѣри тѣй списáтель) ни одной Рус-

„ской азбуки, которую бы можно срав-
 „нить съ достоинствомъ сей книжки ве-
 „сма поучительной; изложеніе статей ея
 „ясно, слогъ пріятный, показывающій
 что Болгарскій языкъ гибокъ для вся-
 кихъ оборотовъ.“ Воистиннѹ щеше да вѹ-
 де такѡвз какѡвз то го предстакалка до-
 стѡиннз похвалѣ, ако да нѣмаше предречѣнны
 те недостаткѣ, (кой то предречѣнный списа-
 телъ, като инодзиченз, не ѣ поистинѣ оцѣ-
 тѣлаз съ такака чѹвствѣтелность съ какѡто
 ги оцѣщака едѣнз приискренній Бѡгаринз,
 кой то ѡбаче не ѣ зараженз ѡтз страсть са-
 молюбіа ѣ ѣзыколюбіа, ѣ кой то ѣма вѣдо-
 мость ѣ въ чѹжды ѣзѣцы). Но ѡнѣ мѹ са
 голѣмо препѣтствѣе за да постигне вѣрхѣтз
 на-совершенство то, ѣ да воспрѣме достѡинны
 те похвалѣ. Защо то кога начне нѣкой да прекѡ-
 ди на прѡсто сѣдѣющѣте, примѣры. „Прѣжде
 шестѣ днѣй пѣсхи“ ѣ „вѣзз пѡмоци дрѣгѣчз“
 ѣ Гречес. „*Ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἑρανῆ ὅπου ἀ-
 νατέλλει ὁ ἥλιος, ὀνομάζεται ἀνατολή. Ἡ
 γῆ ἔχει σχῆμα σφαίρας. „Οἱ κάτοικοι
 τῆς γῆς. „Ἡ ὄρασις μας εἰς τὸ μέσον
 πεδιάδος, περιορίζεται πανταχόθεν ἀπὸ
 περιφέρειαν, ἣτις ὀνομάζεται ὀρίζων.“*
 „*Ὁ ἄνθρωπος ἠθέλησε νὰ ἐρευνήσῃ τὶ ἡ-*

κολέθησε πρὸ αὐτῶ, καὶ ἐσημείωσεν, ὅσα ἐμπόρεσε νὰ μάθη ἐκ παραδόσεως τῶν ἄλλων ἢ ἀπὸ τινὰ σημεῖα καὶ ἔργα τῶν χειρῶν, ἢ τῶ νοῶς τῶν προγενεσέρων τσ.“

Ще да познѣе кѡлко хрѡме (кѡца) Бѡлгарскіо ѡзвѣкѣ съ родѣтели те падѣжи, ѡ дрѣги те, макѡрѣ ѡ ѡнѣ шо не сѣществѣватѣ, не мѣ при-чинѣватѣ нѣкакѣо безобрѣзѣе ѡ хромотѣ. За дрѣги те падѣжи мѡже да разсѣждѣва нѣкоѡ ѡтѣ сѣдѣшющѣатѣ при мѣрѣ. Оѣ калоѣ νό-μοι кѡ μνην τѣς καλѣς πολίτας, οѣ κακοѣ τѣς κακѣς, добрѣ те законѣи прѣватѣ добрѣ те грѣждани, ѡ злѣ те злѣ те, (ѡ ѡ τѣко, ѡ лѡши те лѡши те) ѡ ѡко бѣше напѣсано товѣ τѡκμο съ ѡтѣ, кѡлко щѣше да бѣде пѡ не ѡ-добовразѣмѣтеано. Добрѣ те законѣи прѣватѣ добрѣ те грѣждани, ѡ лѡшѣ те лѡшѣ те. Сѣкоѡ познѣва тѣка прѣвдѣта.

(33) Товѣ щемѣ, нѣкои го дѣматѣ кемѣ, дѣмѣкемѣ, вѣдѣгѣкемѣ, сѣгѣгѣкемѣ, ѡ дрѣги чемѣ, дѣмѣчемѣ, вѣдѣгѣчемѣ, сѣгѣгѣчемѣ, ѡ дрѣги сокращѣнно ѡ, дѣмѣѡ, вѣдѣгѣѡ, сѣ-гѣѡ, какѣѡто шо се доказѣ прострѣнно ѡ въ 24 при мѣчѣнѣе на сѣществѣтелиятѣ гѣгѣѡлѣ.

(34) Въ вѣдѣщее трѣтѣе ѡ четѣртѣе, τѡκ-мо помагѣтелиѡ гѣгѣѡлѣ щемѣ, щемѣ, щемѣ, ѡ множ. щемѣ, щемѣ, щемѣ, прѣѣма ѡзвѣкѣнѣ-

нїе, а гаагóλζ δζμα, βδιγá, ή προδζμα, βδιγ-
 нá, óστάβατζ неиζмѣнни ή βζ éдинств. ή
 βζ множ. числò. Η βίδисε заψò τίá δκè
 βδδψи βременá да сá начертáни по подражá-
 нїю Γρέческомζ. Θέλω óμιλει, θέλεις óμι-
 λει, θέλει óμιλει, θέλομεν óμιλει, θέλετε
 óμιλει, θέλєν óμιλει. Τάκο ή θέλω óμι-
 λήση, θέλεις óμιλήση, θέλει óμιλήση, θέ-
 λομεν óμιλήση, θέλετε óμιλήση, θέλєν ó-
 μιλήση. Βζ κοή το γλέδαμε заψò τόκμο πο-
 μογáτεαηио гаагóλζ θέλω - се ήζмѣнáка, ка-
 то нáше то ψεμζ á óμιλει, ή óμιλήση ó-
 сτάβατζ неиζмѣнни. Óнì óβάче ή óβράтно
 говóратζ θέλει óμιλήσω, θέλει óμιλήσης,
 θέλει óμιλήση, θέλει óμιλήσομεν, θέλει ó-
 μιλήσητε, θίλει óμιλήσєν. сир. гаагóλζ ó-
 милō πρίημα ήζмѣнένїе то, á θέλω óстава
 неиζмѣнно, κοè то оу̇ нáсζ не мóже да βδде.
 Ηλì é ρáβно сζ βτόρο то βδδψее, ψε προδζ-
 мамζ, ψε προδζμαшζ, ψε προδζμα, βζ κοè
 то γλέδαμε заψò ψε-то óстава неиζмѣнно,
 á προδζмамζ-се ήζмѣнáка.

(35). Τύκα ни се представаλάватζ óψε δκè
 βδδψи βременá, δζмáλζ βυχζ, βδιγáλζ
 βυχζ, слагáλζ βυχζ, ζεμάλζ βυχζ ή проч.
 τάκο ή βζ неперед. προδζмáλζ βυχζ, βδιγ-
 нáλζ βυχζ, ή проч. (κοή το πόπριαιчно мó-

жатъ да принадлежатъ на желателно то наклоненіе, нежели на извѣтелно то. И нека разсѣждаватъ о томъ оучители те). Но видѣмисе странно да побожимъ на редѣтъ въ сопряженіе то шестъ бѣдущи времена, коѣ то нещо въ нѣкой изъикъ се не нахожда. Но ако бы се сѣдѣли и оны за нѣждни и за приискренни, могатъ по време да се привнесѣтъ отъ бѣдущи те грамматикописатели, или въ едно то или въ друго то наклоненіе. И по настоѣщемъ ако потребѣва да се начертѣватъ, нека ги начертѣва всѣкѣй въ давнопрешѣдшее и въ непредѣланое трѣтѣе време, прилагѣмъ къ нимъ едно възъ.

(36) Когато непредѣланое второе наклоненіе извѣтелнаго окончѣва на ихъ като сложихъ, кѣпихъ, носихъ, сѣжихъ, тѣрихъ, (гѣдихъ) тогда непредѣланое то въ повелително то наклоненіе и второе то и трѣто то лице, окончѣва на и н. п. сложи, да сѣжи, кѣпи да кѣпи, тѣри, да тѣри, и проч. а когато окончѣва на ахъ, като продѣмахъ, вдигнахъ, земѣхъ, тогда трѣто то лице окончѣва или на а, или на е, н. п. продѣмай да продѣма, посади да посади, бѣнчай да бѣнча, почитай да почитай. Познай да познае, кажи да каже, земли да земе, тако и дай да даде.

ѣждь да ѣдѣ, разѹмѣи да разѹмѣе, повеснѣи да повеснѣе, и проч.

(37) Тѣмъ двѣте наклонѣнїа желáтельно то и подчинительно то, ѡскѣнь товá непредѣланое врѣмá що сѣ ѣзложи на редѣтѣ, нѣматѣ дрѹги разлїични временá ѡтѣ ѣзвѣтельно наклонѣнїе, но тѣкмо що се ѣзображáватѣ, желáтельно то оѹбо сѣ частицы те да дадѣ бѡгѣ да, да бы дáлѣ бѡгѣ да, данѡ дадѣ бѡгѣ да, и сáмо данѡ, и со сѹществїтєлныятѣ глагѡлѣ самѣ, си, ѣ. И подчинительно то со сѣ частица áко, и да, и со сѹществїтєлныятѣ глагѡлѣ, н. п.

ѣ. { да бы дáлѣ бѡгѣ да дѹмамѣ, { данѡ дѹмамѣ,
 { да бы дáлѣ бѡгѣ да дѹмашѣ, { данѡ дѹмашѣ,
 { да бы дáлѣ бѡгѣ да дѹма. { данѡ дѹма.

м. { да бы дáлѣ бѡгѣ да дѹмаме, { данѡ дѹмаме,
 { да бы дáлѣ бѡгѣ да дѹматѣ, { данѡ дѹматѣ,
 { да бы дáлѣ бѡгѣ да дѹматѣ. { данѡ дѹматѣ.

Тáко и áко дѹмамѣ, áко да дѹмамѣ, áко продѹмамѣ и вѣ сїчкитѣ временá непремѣнно кáто ѣзвѣтельно то наклонѣнїе по сїчкитѣ временá, сѣ товá тѣкмо разлїичїе що ѣматѣ предѣ сѣбе предїзложѣнныте частицы. И затѡ не сѣ писáха ѡсѡбни примѣри за нїхѣ со сїчкитѣ числá и лицá, защѡто сѣкой мѡже

да ги начертáва вѣсмá лѣсно въ извѣстѣно
то наклонѣнiе, ако наблюдава тóкмо прилич-
ныте на-сѣкое време частицы, и съществит.
глаголъ.

„На това свидѣтелствѣва и Главѣнска та
граммáтика (коѣто се надписѣва „сокращѣнiе
Главѣнской Ѳтѣмолóгiи“ печáтана въ Москва
въ 1810 годѣ) на стран. 96. коѣто говори
тáко въ пѣрвото примѣчáнiе. „Сослагател-
„ное наклоненiе ничемъ кромѣ приба-
„ваемой частицы още, и глагола есмь,
„неразличествуеть отъ изъвителнаго,
„какъ видѣть можно изъ вышшаго при-
„мѣра, по сему и не нужно здѣсь пола-
„гать особенный образецъ онаго“

(38) Назначи защо срдни те глаголи въ
трето то единственното лице прииматъ се-то
отъ страдательнѣтъ глаголъ, и ставатъ то-
гѣва като страдательни, ако и да не сá. За-
щото говориме, лѣтѣвасе, зимѣвасе, знáсѣ,
почѣвасе, оумѣрасе, спáвасе, стáвасе, пáдасе,
и проч. и тогáва бѣватъ като безлични стра-
дательни, коѣто свойство Греческiй ѣзикъ не-
ма сир. не мóже да се начертáе отъ срдненъ
глаголъ, личенъ страдательненъ, защо не мóже
никогда да се рече оу нiхъ *υγιαίνεται,*
αποθνήσκειται, θαυμάζεται, πίπτεται,

σνύπτεται, πηγαίνεται, ή проч. ни ти ѓтъ ѓнїа що ги наричатъ ѓнї епїμεσα н. п. ѓр-
хεται, κοιμάται, κάθεται, σοχάζεται, με-
ταχειρίζεται, κμѣсто дохѓднсе, спάβασе, се-
днсе, мѣсансе оупотревлάβασе, защѓто ѓрхе-
ται ще да речѣ дохѓди, ѓ нѣ дохѓднсе, тѣ-
ко ή κοιμάται спн, κάθεται сѣдн, σοχάζε-
ται мѣсли, μεταχειρίζεται оупотревлάβα,
ή проч.

(39) Токѓ, се, вѣ страдѓтельныте глагѓлы
нѣкои го пншатъ са, соглѓсно со Славѣнско то,
ѓко ή да го не оуподовлѓватъ вѣ рѓзговоратъ,
дѓмамса, дѓмашса, дѓмаса, ή тѓ си ѓма
мѣсто то защѓто ѣ Славѣнско, но нѣкои го
ή пншатъ ή произнѓсатъ са, дѓмамса, дѓ-
машса, дѓмаса, коѣ то ѣ весмѓ безмѣстнѓ ή
непотрѣбно, каккѓто що се доказѓ прострѓн-
но вѣ предислѓбїѣ то на стран. 18. се-то защѓ
се полѓга ή предъ глагѓли те ή по глагѓли
те невозбранно, мѓже да вїди сѣкой ѓтъ саѣ-
дѓющн те примѣри. Каккѓ се нарича товѓ;
їлн, каккѓ се именува товѓ дрѣво; илн, как-
кѓ се вѣка товѓ селѓ; предъ глагѓлатъ, κμѣ-
сто, каккѓ наричасе, именувасе, вѣкасе. И,
кой то ѓвѣчатъ да се препнратъ чѣсто, ѓнї
се наричатъ любовпрїтелни.κμѣ. кой то ѓвѣ-
чатъ да препнратсе, ѓнї наричатсе. И, не мѓ-

же да се ѿзвѣди, км. да ѿзвѣднсе. И, ѿз самъ се крѣстѣасъ на чѣчово то ми ѿме, км. ѿз самъ крѣстѣасе. И, ѿз бѣхъ се оумѣасъ, км. ѿз бѣхъ оумѣасе, и дрѹги такѣва. Въ такѣва прочее сѣбѣчан, се-то благоприлично са полага предъ глаголи те, зацѣото по глаголи те произвѣди велика неприѣтностъ, какѣото що види сѣкой ѡтъ предложѣнни те примѣри. Едно сѣ, мѣже да сѣбѣжи (за ѡбщо) и на двѣ илѣ трѣ страдаѣтели глаголи. Н. п. когѣто жѣдки те се (то ѣсть тѣлесѣ) согрѣватъ и испарѣватъ, тогѣва се претвѣратъ на въздѹшни, и дрѹги такѣва.

(40) Страдаѣтели глаголи ѿзображѣватсе нѣкогашъ и со страдаѣтели те причѣстѣа, (кой то са оупотребѣтели и въ прѣстыатъ ѿзвѣкъ като за прилагѣтели именѣ), и со сѣществѣтеличатъ глаголъ. Н. п. дѹманъ самъ, дѹманъ си, дѹманъ ѣ, вдѣганъ самъ, вдѣганъ си, вдѣганъ ѣ, и множ. вдѣгани сме, вдѣгани сте, вдѣгани са. Тако и, вдѣганъ бѣхъ, вдѣганъ бѣше ты, вдѣганъ бѣше ѡнъ, на, нѣ. Тако и въ непредѣл. вдѣгнатъ бѣхъ, вдѣгнатъ бѣше ты, вдѣгнатъ бѣше ѡнъ, на, нѣ. Тако и вдѣгнатъ самъ, вдѣгнатъ си, вдѣгнатъ ѣ, и проч. така се начертѣватъ сѣчки те

страда́тели. Ъ́то ти ѿ при́мѣри на предрече́ни-
ни те. Да зна́ешъ зашò то̀ка ѣ́ дѣ́мано. Та-
ка́ ѣ́ продѣ́мано. То̀м мо̀сть ѣ́ вди́ганъ. Ко-
га́то о́тѣдохме́ ние́, мо̀сто ве́ше вди́гнатъ.
Какво̀то се вѣди, то̀м сендѣ́къ ѣ́ о́твара́нъ,
та̀м врата́ ѣ́ о́твара́на, ѿ дрѣ́ги таки́ва.

(41) Писа́хъ, ѿва́ггее́ско то „ѿже́ писа́хъ
писа́хъ“ въ Гре́ческо то сто́и, о́ γεγραφα γε-
γραφα, въ прешѣ́дшее вре́мѣ, а́ наше то въ
непредѣ́ланое. Но мно́гажды се полагá Гре-
ческо то прешѣ́дшее (παράκειμενος) оу́ насъ
въ непредѣ́ланое, какво̀то шо́ ѣ́ ѿ са́мѣдѣюще́е
εισακήκοα κύριε, оу́сѣ́лишахъ Го́споди, ѿ дрѣ́-
ги таки́ва, зашòто ѿ непредѣ́ланое то ѣ́ прешѣ́-
дшее (сир. замина́ло).

(42) О́мѣ глаго́ли на-кой то непредѣ́ланое
пѣрвое о́коча́ва на охъ, като сѣ́кохъ, ре́кохъ,
собо́лекохъ, о́твале́кохъ, да́дохъ, дойдо́хъ, ѿ
дрѣ́ги таки́ва, несохраня́ватъ пра́вило то въ
вѣдѣ́щее трѣ́тѣе, по ко̀е то трѣ́вѣваше да се
начертáтъ, сир. о́тъ трѣ́то то лице́ на пѣр-
ко то непредѣ́ланое. И. п. о́тъ писа́хъ, писа́ ты,
писа́ о́нъ, писа́ шемъ, о́тъ вѣ́хъ, вѣ́ ты, вѣ́
о́нъ, вѣ́ шемъ, о́тъ сѣ́кохъ, сѣ́че ты, сѣ́че
о́нъ, не мо́же да се рече́ сѣ́че шемъ, но сѣ́къ
шемъ, та́ко ѿ ре́къ шемъ, сова́лекъ шемъ, ѿ-

нѣхъ) детѣ то, говоратъ ѡкѣпѣхъ детѣ то, и
вмѣ. и званахъ се хѣвако, ѡкѣпѣхъ се хѣвако.
Первыо оубо ѡтѣ вана, а вторыо ѡтѣ кѣ-
пѣюса, (ѡтѣ коѣто и кѣпѣаз) а и двѣта
Бѡлгарски.

„Кѡй то ни помогна да пристѣгнеме
на-Бѡлгарска та Граммѣтика къ концу.
„Слава, хвала, и чѣсть ѡтѣ насъ да бѣде
всѣхъ благѣхъ и добрыхъ дѣтелю творцѣ.

Рѣчи Тѣрски и нѣколко Грѣчески,

Кей то са во оупотребленіе на сегашно то време; въ сичка та Болгарія, истолкѣваны по възможности съ равнознаменователны Славѣнски, и ли Руссійски.

А.

Аджамз. Ѣвнѣхз, каженикз.

Аджевз. Ѣдà, Ѣдà ли, оубо.

Аферимз. блàгоже (брàво.)

Аманѣтз. залѣгз, заклàдз.

даемое что въ соблюденіе.

Апжнжжз, напрàсно.

Араваджіа. колàрз, колесни-
цедѣлатель.

Арслàнз, лѣвз.

Артѣкз. излишно, излиш-
ный.

Астàрз. подклàдка, под-
стàвз.

Б.

Баилдѣсѣвамз. премірамз,
ѡбмираю.

Бакàлинз, лàвощникз.

Бàница, пирѡгз.

Барѣмз, понѣ.

Басамàкз, степѣнь.

Бàхтз, щàстіе.

Бахтліа, щàстлівз.

Бѣлкимз, нѣгли.

Бербѣринз, бриàчз.

Берекѣтз, изовѣліе.

Бѣзвели. Поистинѣ, и з-
вѣстно.

Боклѣкз. гнѡй, гнѡйце.

Борнѣтз, зри ѣмфіе.

Бѡрчз, дѡлгз.

Бохчà, мàлам плащаница.

Бол. цвѣтз, шарз, краска.

Болджіа, красѣлникз.

Болдѣсѣвамз, крашѣ.

В.

Везне. вѣсз, мѣрило.

Г.

Гайтàнз, ѡбетѡка.

Геміа, корàбль.

Гемиджіа, корàбленикз.

Гіѡнз, кѡжа колѡваа вы-
дѣланнаа.

Гюллѣ, гàдрѡ.

Гюмрѣкз, мыто.

Гюмрѣкчіа. мытоймецз,
мытарь.

Гюмрѣкчійница, мытница.

Д.

Далга, волна.

Девѣ - кѣшз, стрѣдокамилз
(птица.)

Джаба. тѣне, даромз.

Джелатинз, спеклаторз.

Дженз, чпагз.

Джирѣхз. хирѣргз, извоцф-
литель.

Дибидѣсз. всеконѣчно, со-
вѣзмз.

Дивитз, чернилница.

Дѣкѣнз. лѣвка, дѣлатели-
ще.

Дѣлапз, поставецз, шкапз.

Дѣргѣринз, домоздатель,
древодѣль, зидатель,
здѣчій, плѣтникз.

Долѣомз. сѣвратз, Болгар.

Дѣшекз, постѣла магкала.

Дѣшманинз, врагз,

Дѣшманлѣкз, вражда.

Е.

Еглендже оупражнѣніе вз
чемз превождѣніе врѣмене.

Елчіа. посѣлз, послѣникз.

Емфіе. табѣкз, нюхѣльный
табѣкз.

Ешеклѣкз, вѣрварское ѣв-
хождѣніе. Безчеловѣчїе,
непотрѣбность.

Ешз. равнал, подобнал
вѣрѣ дрѣгѣй.

З.

Зейтинз, дрѣвлѣнное масло,
ѣлѣй.

Зенгѣл, стрѣма.

Зенджирз. верѣги, верѣга
Болгар.

Зіафѣгз. пѣрз, пѣршество,
сѣгощѣніе

И.

Ибрѣкз. сосѣдз ѣмывал-
ный.

Изинз. дозволѣніе, допѣщѣ-
ніе.

Инкѣрз. ѣтрѣчѣніе, ѣтвер-
жѣніе.

Ищѣхз, ѣхѣта.

К.

Кабахѣтз. вина, согрѣшѣніе.

Кабахѣтліа, повѣнный.

Кавга. свѣрь, распрѣ.

Калѣпз. фѣрма, вѣдз,

Калѣфз, влагѣлище.

Кантарз. мѣрило, кенги-
нарз.

Камшикз, бѣчь.

Караѣлз, стража.
 Кáтз. крѡвз, крѡвлá.
 Кафѣсз, рѣшетка оу ѡкна.
 Кепѣнгз. хлѣбій, двѣрь сз
 вѣше затворѣемаá, илѣ
 низпѡщáемаá.

Кесíа. мошнà, моцелѣкз.
 Кефíлз, порѣчникз.
 Кефз, благодѣшíе.
 Кехáл, начлопáстырь.
 Килипíрз, корысть.
 Кириá, пренѡснаá заплáта.
 плáта за превѡзз.
 Кираджíа. преносáщíй то-
 вáры, иъзвѡщикз.
 Колáй. способз, нáчинз, ѡ-
 бразз.
 Колáнз. пѡпрагз Болгар.
 Колаѡзинз, пѣте вѡждь-дѣ-
 тель.

Комшíа, сосѣдз.
 Кѡвѣ. свѡдз, крѣгз.
 Кѡршѣмз. ѡслово, и́ гáдрѡ пѡ-
 шѣчное.
 Кѡла. стѡлпз, кѡсѡрз, недо-
 стáтокз.
 Кѡчíа. колеснíца, калáска.
 Кюркчíа, кожѡхáрз Болгар.
 Кютѣкз, пѣнь.

Л.

Лагѣмз, подкѡпз.

Лѡлá, глíнанный сосѣдец
 длá кѡрительнаго табáка.

Легѣнз. рѡкомѡйникз, ло-
 хáнз.

Лѡфѣ, заплáта вѡинскаá.

М.

Маасжрѣ. ѡсáда, ѡбсѡдѣнíе.

Маймѡнз, ѡбезáна.

Максѣлз, плодí земнíи.

Мангáлз. сосѣдз глíнанный
 вз нѣмже стоить сѡглíе
 горáщее кз грѣáнíю.

Максѣсз, нарѡчно.

Машá. щипцы, котѡрыми
 ѣмлютъ оугли горáщíа.

Маслаáтз. подлѡгз, дѣло.

Машаллá. зрí аферимз.

Менгемѣ. тискáло, щипцы,
 и клеци Рѣсски.

Мѡхкемѣ, сѡдíлище, илѣ сѡ-
 дѣбный дѡмз.

Мѡлкз. имѣнíе недвижимо-
 е, селá.

Мѡмз-маказларí. щипцы
 котѡрыми со свѣчí снi-
 маютьз.

Мѡрдáрз. нечíстый, гнѡ-
 сный.

Мѡрдарлѣкз. нечистотá,
 гнѡсотá.

Мѣтафчіа. вретипредѣла-
тель.

Н.

Налбантинз. подкѣвиваю-
щій кони, иль воли.

Наркз. опредѣленная цѣна
нѣкіа вѣщи.

На филлѣ. всѣе, во тцѣ.

Нешѣрз. жилосѣчико-иль то-
порѣкз, ланцѣтз, кроко-
метательное копьецѣ, кро-
вопѣскаѣтельное хірургіче-
ское ѡрѣдіе.

Нишецїе. вїдз мѣки не-
млѣнныа.

О.

Одаа. клѣтъ, гѣрница, (по-
кѣи по Рус.)

Оджакз. дѣмникз, дымо-
ваа трѣба.

Ока. мѣра опредѣленная
всакой вѣщи въ гѣрец-
кой державѣ.

Ордіа. станз, лагерз, рас-
положеніе вѣинства, ар-
міа, полкз великій.

Орманз. лѣсь, дѣбраба.

Ортакз. содрѣгз, товарищз.

П.

Пазарз. тѣргз, и соглаше-

ніе цѣны нѣкіа вѣщи.

Папѣцы. башмакї, чѣхлы
Българ. (сандалїа).

Парчѣ, частъ.

Пергѣлз, цїркѣлз.

Пердѣ, завѣса.

Пастрѣма, соленосѣшеное
мѣсо.

Р.

Ракамз. числїтелная наѣ-
ка, число, численїе, цї-
фра, цїфїрное число.

Рахатз, покѣи, оупокоенїе

Резѣ, коловратз, пѣтла
желѣзная Русски.

Рѣнгз. цвѣтз, шарз.

Рефенѣ. ѡвцїна, складчїна.

Рѣхимз, залѣгз, закладз.

С.

Самарз. вѣкз въѣчногѣ сѣдлѣ.

Сарафинз. торжнїкз, бан-
кїрз, пѣназоизмѣнїт.

Сахатз. часз (врѣма), ча-
сы, то ѣсть ѡрѣдіе по-
казывающее часы.

Сахтіанз. кожа вѣдѣлан-
ная, ѡбработенная.

Сеїрз. зрѣлицѣ, зрѣнїе, по-
зѣрз.

Силѣхз, всеорѣжіе.

Сефа. раскѣшство, сладострастіе.

Соджѣкз. начинѣнная кишкѣ, колбаса.

Сокакз. оулица, распѣтіе, стѣгна.

Т.

Табакз. кожевникз, оусмарь.

Таванз. досчатый потолокз.

Тамамз. совершено, цѣло, тѣчно, полнс.

Тахта - битз. досчанная вѣшз, клѣпз Рѣс.

Тѣкз. нечетный, нечѣтка. само, ѣдино что.

Телалинз. проповѣдникз, разгласитель, гербѣльцз, нарѣдннй провозвѣстникз мѣра илй вѣины, и продаѣтель полѣвѣтхихз ѣдеждей.

Тенджерѣ. мѣдннй сосѣдз ради варѣннй.

Темесѣтз. заемное писмо, вѣкселз.

Терзіа, швѣецз.

Терджоманз. голмачз, пре-вѣдчикз.

Тѣскѣре. вѣлетз, пашапѣртз, пашѣшз, записка, пис-менно свидѣтелство, да-ѣмое ѣтз вѣласти пѣте-шѣственникомз.

Тѣпз, вѣлшам пѣшка, ѣгне мѣстное ѣрѣжіе, ѣще же и ѣпредѣлѣнное колѣче-ство нѣкіа вѣщи, ѣдинз тѣпз богасіа, ѣладжа и проч.

Тѣршіа. разлѣчннй вѣды солѣнокіслыхз вѣщѣй представлѣетз н. п. лѣ-хана тѣршѣсѣ, капѣста, вѣберз тѣршѣсѣ, хіарз тѣршѣсѣ, ѣгѣрцы кіслы-а, и проч.

Тѣрліа. вѣдз, ѣбразз, вѣрз тѣрлѣ, нѣкѣимз ѣбра-зомз.

Тѣтѣнз. табакз кѣрѣтел-ннй.

Ф.

Фаидѣ. лѣхва, и пѣлза.

Ферманз. писменное царское повелѣннѣ оу тѣрковз при-казз.

Фѣль, слѣнз.

Филдѣшз, слѣновнй зѣвз, илй слѣновѣа кѣсть.

Фітілз. knobtz оу свѣщїи, свѣтилна. knobtz kz їзвѣгнїной. kóppїл, гнóтикz, кэгоброй вклáды-ваюгз вз рáны, чтóбз снї не тáкz скóро за-творїлїсз.

Фóдѣлз. кичлївz, горделївz.

Х.

Хабéрз. вѣсть, возвѣщєніе.

Хаберджїа, вѣстникz.

Хазнà. сокрóвище. сокрóвищное хранїлище.

Хазнатáрз. сокровищехранїтель.

Халкà. кольцо, звѣнò вз цѣпї. мѣднал цѣпь, óшєйникz.

Хамáлинz. бременóсецz, носїльчикz.

Хамамджїа, бáнцикz.

Хамáмz, бáнл.

Харáмz, неправедно.

Хатѣрз. любовь, благо-дáть, дáрз.

Хекїминz. їкимджїа, врачz, лѣкарz, цѣлїтель. дóкторz.

Хемéнz. мáло не, почти, токе речї Болгар.

Хесáпз. счислєніе, счѣтз.

Хизмикáрз. рáбз, слóгà, слóжїтель, наёмникz.

Хїлáлз. оухочїстка, сухо-вѣртка.

Хїчз. стнїудz, нїмáло.

Хáйде. пóйдемz, їдемz, стóпáй.

Хáкz. заплáта, плáта, мздà, наёмz.

Ханджїа. страннопріем-никz, гестїнникz,

Хáнз. страннопріемница-л-телище, гестїнница.

Хапóсханà, хапсанà. тем-нїца, оузїлище, тїрма.

Хáпóсz, хáпсz. оўзникz, вз темнїцѣ ввѣрженный. затвóренz Болгар. (їлї запрéнz по мѣстà).

Хапсанаджїа, темнїчный стражь.

Хáрчимz. їждивáю, їзнó-рáю їздѣрживаю.

Хáрчz. їждивєніе, їздѣрж-ка,

Хентéкz. рóвz, прекóпz.

Ч.

Члджáрз. сѣнь, шатéрз, па-лáтка.

Ча́ркз, стрѣкз, йли вса́кое
оу́рдіе, ко́торое йли во-
до́ю, йли рѣко́ю, йли но-
го́ю дві́жимо дѣлае́тз
что́ самоссе́бою.

Ча́рша́кз. плаца́ни́ца по-
на́ва.

Ча́ршіа. то́ржище, ра́дз.

Чаши́гинз. согла́дѣтай,
шпі́бнз лазѣ́тчикз.

Черпіа. о́рдіе ко́имз йз-
мѣ́раю́тз что́ древодѣ́ли.
стола́рный йнструме́нтз.

Черчиве́.

Чибе́кз.

Чи́фтз. сопрѣ́гз, па́ра.

Чи́флікз, село́.

Ш.

Ша́йтинз, свидѣ́тель.

Ю.

Ю́рганз. но́щное покрыва́ло.

Ю́рне́кз. примѣ́рз, показа́-
ніе (мо́стра, прѣ́ва.)

Ю́рѣшз, нахѣ́дз, нападе́ніе.

И.

И́зѣкз, жа́лько Рус. (крі́-
ма Греч.) неща́стіе, бе́да.

И́сакчіа. препрово́дитель,
провѣ́дникз, провожа́тай.

Са́дѣю́щы те са Грѣ-
чески.

А́рѣсѣ́камз. оу́го́дно ми
е́сть, й оу́го́денз е́смь.

А́ргѣ́тинз, зрѣ́ е́ргѣ́тинз.
ва́псѣ́вамз, зрѣ́ бе́дѣ́-
сѣ́вамз.

Е́фтинз. не драгі́й не скѣ́-
пый.

Е́фтиніа. йзобі́ліе, нескѣ́-
пость.

Калама́рз, черні́лница.

Камі́ла, вельбю́дь.

Керамі́да.

Перѣ́стіа. са́джакз.

Пе́гало. подко́ва, йли плѣ́-
ча.

Пе́гало. по́лсз же́нскій.

Сі́норз. предѣ́лз, межа́.

Ска́ра, рѣ́шетка.

Тѣ́вла, плі́нда. кирпи́чз.

Харі́зѣ́вамз. да́рствю́, да́-
рѣ́ю.

Хіла́да, ты́саща.

Хо́ро. ликованіе́, йгра́ніе.

И́ дрѣ́ги рѣ́чи се оу́-

потреба́ватз Тѣ́рски й

Грѣ́чески по не́кои мѣ́ста,

какво́то що́ се ві́ди й вз

предисло́віе то на стра́ница

5 6 и 7 но понеже ги и-п. по мѣста дѣматз сен-
 маме въ азѣкатз си, и дѣкз, а по мѣста ковчѣгз,
 по други мѣста ги сѹпо-Тако и гѣмз и оузда, и
 треблѣватз чисто по Бѣл-проч. И затѣ се не ишло-
 гарски, за нѣхз нѣмаме жѣха тѣка на реджтз-сѣч-
 нѣком потреба. Като н. ките.

ПОГРЪШНОСТИ.

стр.	редъ.	
1.	12.	Въ поскатитѣлно то писмѡ. Во сѹча-
"	"	ніето на-своіте ѣдиноплемѣнни. Пи-
"	"	ши тѹко. Во оѹчѣніе то, позналисте
"	"	са сожалѣніемъ бѣдность та ѿ непро-
"	"	скѣщѣніе то на-своіте ѣдиноплемѣнни.
—	15.	За начѹло на — за начѹло то на-
2.	20.	Разѹмѣніе — разѹмѣніе то
3.	20.	хѹдбжество трѣбѹва — хѹдбжество;
"	"	колми пѹче оѹмно то хѹдбжество трѣ-
"	"	бѹва.
4.	17.	Да се оѹсѣтатъ. За кѡи — да се оѹ-
"	"	сѣтатъ закѡи.
1.	3.	Въ предѹвѣдомлѣніе то.
1.	3.	Славеннобол — Славенобол.
2.	22.	Да прійма — да пріиме
3.	12.	Да оѹблажѹва — да оѹважѹва.
4.	6.	Да оѹблажѹва — да оѹважѹва.
—	7.	Готѹвъ нелѡженъ — Готѹвъ ѿ нелѡженъ.
—	24.	Совѣтѹхъ „— Совѣтѹхъ бѹваѣтъ„
7.	6.	Ѣксѹрхѹ — Ѣксѹрхѹ
—	12.	Ѣтъ Славѣнскіатъ; — Ѣтъ Славѣнскі-
"	"	атъ Глагблз
9.	19.	Лѹкѹтъ — лѹкотѹ

стр.	редз.	
13.	8.	лѣна — лѣнѣ
16.	22.	поглѣднема — поглѣднеме
19.	2.	по славѣнскомъ — по славѣнскомѣ
—	10.	оутверждавамъ — оутверждаватъ
20.	7.	подвержаватъ — подтврждаватъ
—	18.	произношеніе. Каквѣто — произношеніе, каквѣто
””	””	””
21.	12.	въ примѣч. оучителѣма — оучителема
26.	10.	въ примѣч. на-сѣкото — на-сѣко го
29.	20.	начертáвашъ — начертáватъ
30.	20.	бѣхъ ѿ бѣхъ — бѣхъ ѿ бѣхъ
31.	1.	áво — áко
32.	3.	ã дрѣгѣ — ã дрѣги
36.	5.	смѣрты — смертъ
38.	24.	Бѣлгарскомъ — Бѣлгарскомѣ
39.	4.	о крстѣ — о крстѣ
40.	3.	ѿ побѣдъ. многажды — ѿ побѣдъ
””	”	многажды
42.	9.	замѣнаема — замѣнаема
—	15.	шъ — шъ
—	20.	сз — частіе — сз — частіе
43.	3.	ã Бѣлгарскій ѿма — ã Бѣлгарскій ги
””	”	ѿма
—	8.	ô — ô
44.	2.	въ примѣч. слѣдѣющите. ѡтъ Х. Іоакіма — слѣдѣющите ѡтъ Софроніа епископа Врачанскаго кѣрїакодроміонъ.
””	”	ѡтъ Х. Іоакіма
””	”	ѡтъ Х. Іоакіма
48.	1.	ѿ — ѿ
49.	20.	человѣкъъ человѣкъъ тѣѿ — человѣкъъ тѣѿ
””	””	тѣѿ

стр.	РАЗ	
49.	22.	За тѣм члѣнъ — за тѣм члѣнъ!
51.	1.	проч. — и проч.
—	7.	зѣть — зать
—	13.	Славѣнските — на-Славѣнските
55	2.	сз члѣнове те — вз члѣнове те
—	13.	(каквѣто — (ã нѣ каквѣто
56.	13.	вз примѣч. члѣно на — члѣно атз на
57.	17.	саваѡѡ. ã нѣ сватый — Σαβαϱϱ.
””	””	оу насъ, свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ, ã нѣ
””	””	сватый.
—	18.	и коѡ нѣжда — и коѡ ѣ нѣжда
58.	4.	слѣжи родителенъ — слѣжи за ро-
””	”	дителенъ
—	4	вз назнач. даго покаже — да го
””	”	накаже
59.	8.	когѡ то — когѡ то ѣ
—	17.	крѣпоть тѡ — крѣпость тѡ
—	21.	ãкато са — ã като за
60.	21.	дрѣги — дрѣгъ
63.	22.	кога — когѡ то
65.	1.	винителныятъ ѡтъ дрѣгите — вини-
””	”	телныятъ нѣкогашъ, ã сосъ атз, ви-
””	”	нителныятъ ѡтъ дрѣгите
—	7.	вз примѣч. ды се — да се
66.	1.	преизлѡбжни — предизложѣнни,
—	3.	дрѣги — дрѣгъ
67	2.	и дрѣго — и дрѣги
—	11.	вз примѣч. надписаніе то — вз над-
””	””	писаніе то
77.	3.	водо — — водо (в)

стр.	паз.	
77.	22.	— — —
””	””	(в) снѣм ѿменѧ що се ѡкончѧватъ на
””	””	ца, звѧтелныятъ ѿматъ на це, лѧ-
””	””	столице, царѣце, пѣлницѣ, ѿ проч. ѿ
””	””	нѣкън на жа, ча, ша, ца, като Госпо-
””	””	жѣ, лѣчѣ, дѣшѣ, пѣше, но говѡримѣ по
””	””	прѡсто ѿ тѡрпѣ дѣшо, цѡрнѣй кѡжо.
81.	15.	на чѣсто — на чѣсто а,
82.	25.	Архѣерѣй — ѧ Архѣерѣй
83.	12.	ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ, ὁ ἱερεὺς, καὶ,
””	””	ὁ φαρισαῖος, καὶ, ὁ καὶῶρος —
””	””	ἀρχιερεὺς, καὶ, ἱερεὺς, καὶ, φα-
””	””	ρισαῖος, καὶ, καὶῶρος.
84.	10.	сѣществѣтелни — сѣществѣтелни те
89.	20.	пѣръть — перстъ
—	25.	(тѡкмо пѣтища множ (нѣгли — (тѡк-
””	””	мо пѣтища множ) нѣгли
90.	12.	въ трѣто то) — въ трѣто то склон.)
—	11.	лѣстѣ — лѣстѧ
—	14.	(ѿлѣи склоненъ) мѣшьѣ (ѿлѣи мѣшьѣ)
91.	42.	звѧтѧго — свѧтѧго
92.	10.	дѣвѣ, Марѣн. — дѣвѣ марѣн.
93.	22.	насреднѣа — на-срѣднѣа
96.	9.	пелѣта — полѣта
98.	24.	свѣщѧ — свѣщѧ
—	27.	както н. п. — като н. п.
102.	3.	колѧ ѣдѣнствѣ. — колѧ ѣдѣнствѣ ѿ
”””	”	множ.
—	17.	послѣдна — послѣднатѧ
106.	20.	ѧ нѣ чѣчѡвъ, вѣдѣсе — ѧ нѣ чѣчѡвъ.
”””	””	но чѣчѡвъ вѣдѣсе

стр.	нѣп.	
—	26.	начетвѣрто то — на-четвѣрто то
—	—	склонѣвз — склонѣватз
123.	24.	наклоненіе неопредѣленное да се полюбжи на стран. 124 по редз 19. зацо
”””	””	то ѣ погрѣшено ѡтз редѣтз
”””	””	
124.	20.	(75) — (27)
140.	5.	(34) — (43)
150.	3.	Гжрмѣше — Гжрмѣше
160.	20.	цы — ц,
164.	4.	сз прилагателни — сз прилагателни те
167.	10.	и произношеніето — и вз произношеніето
”””	””	
171.	15.	глини — глина
175.	22.	и местонименіе — и мѣстоименіе
—	25.	да продаѣтса — да продаѣтса,
—	26.	и то истото — и то ѣ истото
177.	5.	ѡнза — ѡнзи
—	13.	тамо два реда са дважды писани,
”””	””	и трѣбѣва да се изгладатз.
179.	25.	оу — ѡ
181.	3.	(хоѣе хѡке. — (хѡе хѡке)
—	15.	де, — де,
182.	26.	64 — 66
—	27.	(а) — (и)
183.	5.	врѣмена — врѣмене
184.	9.	на стран. 37. и 15. — 43. и 17.
—	14.	пишемз пиша — пишемз, хѡдимз,
”””	””	по дрѣги мѣста се произнѣсатз, пи-
”””	””	ша, хѡда,
186.	3.	по предложенію — по преложенію

стр.	нѣдѣ.	
187.	1.	ѡбща — ѡбща та
—	7.	вдигѡлз го — вдигѡхз го
188.	15.	ѡпредѣлѡватз — ѡпредѣлѡва
193.	11.	сз каквѡто — сз каква то
194.	14.	ѡ лѡши те лѡши те — ѡ лѡши т
””””	”””	лѡшы те
199.	12.	оуподоблѡватз — оупотреблѡват
200.	12.	каквѡ то цѡд гѡи и вз ѡвѡнгеліе т
””””	”””	ѡтз лѡки Гл. 15. стѡхз 23. возвес
””””	”””	лѡтижисѡ и возрадѡвати подобаш
””””	”””	вмѣсто возвеселѡтисѡ же и возрад
””””	”””	катисѡ.
201.	2.	такѡ ѡ — тока ѡ
203.	4.	кѡпѣлз — кѡпѣль,
		вз Тѡрски те и Греч. рѣчи.
205.	28.	провождѡніе — препровождѡніе
—	29.	пѡслѡникз — пѡслѡнникз
207.	22.	пѣназоизмѣнит — пѣназоизмѣни
””””	”””	тель
208.	7.	ѡгнемѡстное — ѡгнемѡтное
209.	3.	Гѡди нѡи — Гѡднѡи
210.	1.	стрѡкз — стрѡхз
—	2.	сѡрдѡіе — сѡрдѡіе
—	7.	ѡргѡтинз. работникз дѣлѡтель.

ПРОВЕРКА
1959

